

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו - תער"ב

כא. ד"ה בסוכות תשבו
כב. ד"ה ביום השמיני עצרת
כג. ד"ה צהר תעשה לתיבה
כד. ד"ה והוא עומד עליהם

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

יצוקללה"ה נכנ"ם זי"ע מליובאוויטש

- הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות -



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וששל לבריאה
שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
רז	ליל ב' דחה"ס	כא. בסוכות תשבו כו' ריבוי ומיעוט באו"פ וכ"ש באו"מ – (פ"פב)	
ריח	שמע"צ	כב. ביום השמע"צ כו' ספירה מספר – (פג"פו)	
רכט	נח	כג. צהר תעשה כו' מספר בכלים .. תורה ותשובה בחי' בלי מספר – (פז"צ)	
רמא	וירא	כד. והוא עומד כו' ספירה סיפור והגדה – (צא"צד)	



B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 21-24

Copyright © 2012

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book
or portions thereof, in any form, without prior permission,
in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6086-2

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת כ"ף מרחשון הבעל"ט, יום הולדתו של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (בשנת כתר"א), הננו מוציאים לאור חוברת ו' של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב", הכוללת את המאמרים: בסוכות תשבו דליל ב' דחג הסוכות; ביום השמיני עצרת דיום שמע"צ; צהר תעשה לתיבה דש"פ נח; והוא עומד עליהם דש"פ וירא – תער"ג.

ד' מרחשון, ה'תשנ"ג
ברוקלין, נ"י.

בס"ד. ליל ב' דחה"ס, תער"ג

בסכות¹ תשבו כו' כל האזרח בישראל ישבו בסכות². וצ"ל מה"ע כל האזרח בישראל ישבו, הלא כבר נא' בסכות תשבו, ומהו עוד כל האזרח כו'. ובמד"ר³ אי' א"ל הקב"ה לאברהם אתה אמרת⁴ והשענו תחת העץ, חייך שאני פורע לבניך במדבר בישוב ולעתיד, במדבר, פרש ענן למסך⁵, בישוב, בסכות תשבו⁶, ולע"ל, וסוכה תהי' לצל יומם⁶. וצ"ל מה"ע והשענו תחת העץ, ומהו בסכות תשבו שצ"ל שזהו למע' מענין והשענו כו', שהרי השכר ודאי גבוה מהפעולה כו'. וגם, הלא העושה סוכתו תחת האילן פסולה⁷, ולמדו⁸ ממ"ש בסכו' תשבו, ולא תחת האילן, הרי שבסכות תשבו הוא ענין אחר ממ"ש והשענו כו', וצ"ל מה"ע בסכות תשבו כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת⁹ להפרש בין האו"מ להאו"פ, דאו"פ בא בהתחלקו' בעולמו, הן בעולמו' שלמע' מאצי' ובעולמו' אבי"ע כו', והאו"מ הוא בבחי' א"ס ובל"ג, שאין בו התחלקו' כלל, דהגם שיש מקיפים כללים ומקיפים¹⁰, מ"מ, הכל בבחי' א"ס בלי התחלקות כלל כו'.

פ) אמנם עדיין צ"ל, והלא יש ע"ס דעיגולי¹¹, וכמ"ש בע"ח בתחלתו¹² דכשם שיש ע"ס דיושר, כמו"כ יש ע"ס דעיגולים, עיגול הכתר ועיגול החכ' עד עיגול המל', הרי לכאו' יש התחלקו' ע"ס גם בעיגולים, היינו בהאור שבבחי' א"ס ובל"ג כו'. ולכאו' צ"ל שהן מחולקים במדריגתן, מאחר שהן בבחי' כתר וחכ' ובינה כו', ה"ז התחלקו' מדרי' כו', וממילא גם המקיפי' הן במדרי' מחולקו', מאחר שכל מקיף יש בו ע"ס, וכמו המקיף כללי דא"ק יש בו ע"ס, וכמ"ש בע"ח¹³ דבא"ק יש ע"ס דיושר וע"ס דעיגולים, וכן בכתר דאצי' יש ע"ס בבחי' כתר גופא, לבד מה שהכתר כולל הע"ס דיושר כו', וכן בכתר דברי' כו', ומאחר שבכל מקיף יש ע"ס, שלכאו' הן במדרי' מחולקו', ממילא גם המקיפים הן בבחי' התחלקו' כו'. וה"ז סותר למשנת⁹ שהאו"מ אין בו התחלקו', שהוא בבחי' א"ס ממש כו'.

קנא

ומבו' בע"ח שם¹⁴, שהעיגולי' יש בהם מעלה ומטה, שהעיגול העליון סובב ומקיף להעיגול שלמטה ממנו, וכמו עיגול הכתר מקיף לעיגול החכ', והוא מעולה ממנו

(3) בר' פמ"ח, י. קה"ר פי"א, ד.

(4) וירא יח, ד.

(5) תהלים קה, לט.

(6) ישעי' ד, ו.

(7) משנה סוכה ט, ב.

(8) גמרא שם.

(9) פע"ט (ע' רד ואילך).

(10) ומקיפים: אוצ"ל: ומקיפים פרטים.

(11) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ח שבהערה 1 (ע' שיג).

(12) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב"ג.

(13) שם ענף ג.

(14) שם ענף ב"ד.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה אנכי אנכי תרל"ח (סה"מ ע' שי ואילך)*. ד"ה תמים תהי' באוה"ת שופטים ע' תתמא. דרך חיים ע' 13 – כנסמן לקמן בהערות. להתחלת וסיום המאמר – ראה ד"ה בסוכות תשבו באוה"ת אמור ע' קעד ואילך. ד"ה הנ"ל תרכ"ב (הנחת ר' הלל מפאריטש – פלח הרמון ויקרא ע' שסה ואילך). ד"ה וסוכה תהי' תרל"ב (סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תרלה ואילך).

(2) אמור כג, מב.

(* והוא ד"ה כי המצוה הזאת תקטיו (מאמרי אדמו"ר הזקן תקטיה ח"ב ע' תתקלט ואילך) – עם הוספות וכו'. ובשינויים – אוה"ת נצבים עי' אידל ואילך. סה"מ"צ להצי"צ לח, א ואילך.

כו', עד שעיגול המל' שהוא הפנימי מכולם, והוא גרוע מכולם, וכמש"ש¹⁵, דביושר, הפנימי מכולם משובח מכולם, והחיצוני המלביש כולם גרוע מכולם, ובאו"מ להיפך, שהחיצוני השובח כולם משובח מכולם, והפנימי גרוע מכולם כו', הרי כמו שיש מעומ"ט ביושר, כמו"כ יש מעומ"ט גם בעיגולים, וסובבים ומקיפים זל"ז כו'.

אמנם זה אינו סותר עדיין לעיקר הענין שעיגולי' הוא בבחי' א"ס, שהרי נת"ל⁹ שיש כמה בחי' כתרם ומקיפים מבחי' כתר דא"ק עד כתר דעשי', והכל הוא בבחי' כתר, דהשתל' הכתרים זמ"ז¹⁶, דהיינו שהכל הוא בבחי' א"ס כו'. וכמו הרצון דעשי' הוא אותו הרצון ממש שבאצי' כו', וכמשנת"ל פע"ט¹⁷ ההפרש בין שכל המעשי לעצמו' החכ', שהוא כמהות אחר, משא"כ הרצון בעשי' אינו מהות אחר כו'. ומה שנק' עיגול עליון ועיגול תחתון, אין זה שהן בבחי' מעומ"ט בעצם מהותם ומדריגתן כו', כ"א בבחי' האור והגילוי, שבעיגול העליון מאיר האור ביותר מבעיגול התחתון, ולכן הוא סובב ומקיף את התחתון כו'. ובאמת בכל עיגול ועיגול יש בו מעלה ומטה באופן הנ"ל, שיש עיגול עליון ועיגול תחתון, כמו"כ בעיגול העליון גופא יש בו חלק עליון וחלק תחתון, שבעליונו של העיגול מאיר האור יותר, וכשהולך ומתפשט אין האור מאיר בגילוי כ"כ כו'. וכמ"ש במ"א¹⁸ בענין התיקון על חטא ועון, שהפגם הוא בב' ענינים, הא', בחי' סילוק האור, והב', יניקת החיצונים ביותר מכפי החוק הקצוב כו', שהרי ע"פ חוק הקצוב להם ע"פ מא' קהמ"ד¹⁹, מקבלים חיות מצומצם, ואחיזתם הוא רק באחורי העור דמל', כנודע²⁰, וע"י החטא אחיזתם במדרי' עליונה יותר, וגם נצוצות דקדושה נבלעים בהם כו'. וצ"ל התיקון ג"כ בב' ענינים אלו, הא', לדחות ולהעביר יניקת החיצונים (וגם לברר וליקח מהם החיות הנמשך להם כו'), והב', המשכת האורות בכלים כו'. שכ"ז הוא ע"י המשכת האו"מ, וכנודע דאו"מ דוחה יניקת החיצונים²¹, וגם המשכת האו"פ הוא ע"י המשכת האו"מ, שזהו שרשו ומקורו כו'. אמנם בכדי להעביר יניקת החיצונים, הוא מחלק העליון של המקיף, לפי שצריכים אור גדול יותר, דכל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר כו'²², ובכדי שימשך האור במקום אחיזת החיצונים לדחותם, צ"ל ממדרי' גבוה יותר כו', ובפרט שצריכים ליקח את החיות שנבלע בהם, וע"כ צריכים אור גדול, שהניצוצו' יהיו נמשכי' אליו, כמו הנר הנמשך אל האבוקה, וכל שהאבוקה גדולה יותר, נמשך אלי' הניצוץ גם כשהיא בריחוק כו'²². ובכדי שיהי' המשכת האורות בכלים, הוא מחלק התחתון של המקיף, שהוא בערך יותר אל האו"פ כו'. ונמצא שבעיגול גופא יש בו מעלה ומטה בבחי' ריבוי ומיעוט האור כו'.

אך לא זהו עיקר ענין מעלה ומטה בבחי' ריבוי ומיעוט האור, שהרי גם באו"פ נת"ל²³ דעיקר ענין מעלה ומטה הוא שהמדרי' העליונה היא בבחי' מעלה בעצם מדריגתה,

(15) שם ענף ג. וראה שם ענף ב.

(16) ראה לעיל ע' רה. וש"נ.

(17) ע' רד ואילך.

(18) ראה סה"מ תרל"ח שבהערה 1 (ע' שי ואילך). ד"ה כי

המצוה הזאת וסהמ"צ להצ"צ שבהערה הנ"ל בשוה"ג.

(19) = מאמר קו המדה.

(20) ראה עץ חיים שער מא (שער החשמל) פ"א-ג. תו"א

וישלח כו, ב. סה"מ תרנ"ט ע' קסב.

(21) ראה שער הכוונות ענין כוונת עלינו. עץ חיים שער

מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג.

(22) ראה שערי אורה שער הפורים גז, א ואילך. סה, א

ואילך. ועוד.

(23) פל"ח ואילך (ע' פו ואילך).

קנב

וכמו שהחכ' בעצם מדריגתה היא בבחי' מעלה לגבי בינה כו', וכמשנת"ל באורך²³, אבל הריבוי ומיעוט אין זה עיקר ענין מעומ"ט גם באו"פ כו', שהרי גם בחי' מיעוט האור הוא אותו מהות האור שבבחי' ריבוי כו'. וכמו בחו"ב, בחי' המעומ"ט שבבחי' ריבוי ומיעוט הוא, שבנקודת ההשכלה מאיר גילוי אור רב, והוא שמאיר שם הדקות והעילוי של השכלי, ובהשגת הענין מתעלם האור כו', הרי כ"ז מ"מ מהות א', שהכל הוא בחי' שכלי, שהרי גם נקודת ההשכלה היא בחי' שכלי כו'. ואינו דומה להמעומ"ט דחו"ב שבצד מדריגתן, דחכ' הוא בחי' רא' והתאמתות וההנחה שבנקודת ההשכלה, ובינה היא רק השגה לבד, שבזה הם מחולקי' בעצם מהותם כו'. אבל בבחי' ריבוי ומיעוט שבהם, ה"ה מהות א', רק שבנקודת ההשכלה האור בריבוי, ובהשגה האור במיעוט, אבל עצם מהותם א' הוא. וממילא יכול להיות התרחבות בבחי' המיעוט, שיהי' ג"כ בבחי' ריבוי אור כו'. וכמו בכינה, אחר רוחב ההשגה שמשיג את הענין לאשורו, הרי בנקודת התמצית מאיר האור ג"כ בגילוי אור רב כמו בנקודת ההשכלה כו'. ועם היות דבנקודת ההשכלה האור בדקות יותר, לפי שזהו עדיין קודם שבא להשגה, ונקודת התמצית הוא שבאה מההשגה כו', הרי נגד זה יש יתרון בנקודת התמצית בזכות ובהירות האור כו', כמ"ש במ"א²⁴, ונת"ל פל"ג²⁵, הרי שיכול להיות התרחבות כו', והיינו לפי שהוא אותו המהות כו'. דבזה שהן מחולקים בעצם מהותם, הנה במדרי' התחתונה לא יהי' לעולם המהות דהמדרי' העליונה כו', והיינו דבחי' התאמתות דחכ' לא יהי' בכינה, כמה שיהי' התרחבות האור דבינה כו', רק שע"י הקדמת ההשגה, כשבא אל נקודת התמצית, וע"י העמקת הדעת בהנקודה איך ומה היא, יכול לבוא לידי התאמתות בהענין כו', כמ"ש במ"א²⁶, ואז כשבא לידי בחי' ההתאמתות, ה"ה למע' מהשגה כו', והיינו לפי שאינו אותו המהות כו' (וגם מ"ש באוצ"ח²⁷ דכשם שפנימיות אבא פנימיות עתיק²⁸ כמו"כ פנימיות בינה פנימיות עתיק²⁹, י"ל, דמ"מ בכ"א הוא כמהותו, דבאבא הוא כמהות בחי' ומדרי' החכ', ובכינה כפי מהות ומדרי' הכינה (וי"ל דעתיק, שהוא בחי' תחתונה שבמאציל³⁰, וכנודע³¹ דעתיק הוא ל' העתקה כו', ה"ז בחי' שלימות העצמית, ובא בכל מדרי' כפי מהותה, והיינו שמשלים בבחי' שלימות עצמי כל מדרי' כפי מהותה, וכמו ואנת הוא שלימו דכולהו כו'³²). וע"ד המבו' במ"א³³, דפנימיות חכ' ופנימיות בינה הן ב' היחודים דה' אחד מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט כו', ועמ"ש באמ"ב³⁴ בענין יורה ומלקוש כו'³⁵). אבל בבחי' ריבוי ומיעוט שבהם, יכול להיות שבהמיעוט יאיר האור בבחי' ריבוי, כנ"ל, והיינו לפי שהוא אותו המהות כו'.

24) ראה סה"מ תרס"ט ע' יא ואילך. ס"ע קעב. לקמן ח"ב ע' 50. וש"נ.

30) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. לקו"ת ברכה צט, א. סה"מ תרל"ח ע' שיד.

31) ראה לקו"ת אמור לא, ד. חוקת סו, ב. סה"מ תרל"ח שם. ובכ"מ.

32) ראה תקו"ז בהקדמה (זו, ב).

33) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רפח. תרס"ה ע' ערב. המשך תרס"ז ע' רפא.

34) = באמרי בינה (שער הק"ש פנ"ח ואילך).

35) עקב יא, יד.

24) ראה סה"מ תרס"ט ע' יא ואילך. ס"ע קעב. לקמן ח"ב ע' ואקצט ואילך (ועם הוספות כו' - סה"מ תרפ"ב ע' שכד ואילך. ע' שסח ואילך).

25) ע' עד.

26) ראה המשך תרס"ו ע' תצא. לקמן ח"ב שם. סה"מ תרפ"ב שם.

27) = באוצרות חיים (שער עתיק פ"ד (לח, ב - בהוצאת קארעץ, תקמ"ג) בהגהת מהר"ן בשם האריז"ל).

28) ראה לקו"ת נצבים מט, ד. וש"נ. סה"מ הש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.

29) ראה אוה"ת שמות ע' סב. המשך וככה תרל"ז פי"א.

קיצור. ועדיין צ"ל, והלא יש ע"ס גם בעיגולים, עיגול הכתר ועיגול החכ', גם יש בהם מעלה ומטה, וגם בכל עיגול יש מעומ"ט, דבתיקון הפגמים, מחלק העליון שבעיגול הוא דחיית יניקת החיצונים ונטילת החיות הנבלע בהם, ומחלק התחתון הוא מילוי חסרון האו"פ. אך י"ל דמעומ"ט זה הוא בריבוי ומיעוט, וכבר נת' דגם באו"פ עיקר המעומ"ט הוא בעצם מדריגתן, דבזה בחי' הבינה לא תהי' לעולם במדרי' החכ' (וגם בפנימיותם שהוא כמו פנימיות עתיק, י"ל שמחולקים), אבל בריבוי ומיעוט אין זה מעומ"ט, ויכול להיות ריבוי האור בבינה כמו בחכ', וכמו בנקודת התמצית.

(פא) **וזהו** ³⁶ דאי' בע"ח ³⁷ בהפרש באופני הגילויים באצי' והגילוי שמאצי' לבי"ע, דאוא"ס מאיר בכתר וחכ' בקירוב מקום כו', ובז"א דרך חלון, ובמל' דרך נקב, ומאצי' לברי' דרך מסך כו'. דההפרש בזה הוא, דבמדרי' דאצי' הכל הוא בחי' אותו מהות אור, רק שהוא בבחי' מיעוט כו', וע"כ, גם בבחי' מל' שהאור בדרך נקב לבד ובבחי' מיעוט הרבה, מ"מ, מאחר שהוא אותו מהות האור, הרי ביכולת להרחיב הנקב, ויהי' האור בריבוי כמו דרך חלון כו'. וכמו אור השמש המאיר דרך נקב, מאחר שהוא מהות אור השמש שמאיר דרך הנקב, יכולים להרחיבו להיות כמו חלון כו'. אבל כאשר ההמשכה היא דרך מסך, הרי גם כשירבה האור מעבר למסך, מ"מ יהי' הגילוי שאחר המסך בבחי' אור של תולדה לבד כו'.³⁸

קנג

והענין הוא ³⁹, משום דגם בבחי' מיעוט האור יש בו בהעלם בחי' ריבוי האור, רק שבגילוי הוא בבחי' מיעוט האור, שזה יכול התחתון לקבל כו'. וכמו בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל, הרי מה שבא בגילוי אל המקבל הוא רק חיצוניו' השכל, דהפנימיו' אינו יכול לקבל. ובאמת הרי יש בזה פנימיו' השכל ג"כ, שז"ע לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה ⁴⁰, שאין הכוונה שלא ישפיע לו את אור השכל בשלימות, כ"א שיהי' בבחי' מועט המחזיק את המרובה ⁴¹, והוא שבהעלם יש בזה כל הפנימיו', רק מה שנגלה אל המקבל הוא החיצוניו' לבד כו', וזהו דקאים אינש אדעת' דרבי' לאחר מ' שנין ⁴², שע"י היגיעה אח"כ בהשכל הנשפע לו, ה"ה בא על הפנימיו' שבזה כו'. וכמו"כ הוא בבחי' הריבוי ומיעוט למע', שבחי' מיעוט האור הוא שבגילוי מאיר רק בחי' החיצוניו' ובבחי' צמצום כו', אבל בהעלם יש בזה גם בחי' הפנימיו' כו'.

וצ"ל שכן הוא גם במוחין ומדות, דהגם שהמדות הן מובדלים בבחי' המציאות ובבחי' הישות שלהם מבחי' המוחין (וכמו שנת"ל פל"ג ⁴³, דכל ענין המדות הו"ע הרגש עצמו כו'), ולכן מבחי' הגילוי דמוחין א"א להיות מציאות המדות כו', וכמשנת"ל ⁴⁴, מ"מ,

ואילך. סה"מ תרין שם. וראה סה"מ עת"ר ע' שח ואילך.

(40) פסחים ג, ב. חולין סג, ב.

(41) לשון חז"ל – שמו"ר פי"א, ה. ילקוט שמעוני בראשית רמז ז.

(42) ראה ע"ז ה, ב.

(43) ע' עד ואילך.

(44) ע' עו.

(36) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרין ע' רפב ואילך.

(37) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג י"ד. שער מזו (שער סדר אבי"ע) פ"א. וראה לעיל פל"ז (ע' פד ואילך). וש"נ.

(38) ראה תו"א לך לך יב, ריש ע"ב. יג, ריש ע"א. וירא יד, ריש ע"ג.

(39) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרמא ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי מסעי ע' א'תתמג

צ"ל שיש בזה בהעלם גם בחי' הגילוי שבמוחין, שהרי המדה היא באה מההתבוננו' דוקא, שז"ע האה' שע"פ טו"ד, שלולא ההתבוננו' לא תהי' האה', וע"י ההתבוננו' דוקא נולדה האהבה כו', וע"כ, הגם שזהו לאחר שנתעלם אור המוחין, זהו מפני שבעת גילוי המוחין אינו שייך לבחי' המורגש דמדות, ולאחר שמתעלם אור המוחין ה"ה בא לבחי' המורגש דמדות כו', מ"מ, יש בהמדות מאור המוחין, מאחר שזהו עילת המדה כו'. וכמו בפסק דין שבא לאחר אריכות הפלפול בסברות וטעמי, הרי יש בהפסק דין בהעלם כל אריכות הפלפול⁴⁵, הגם שבעת שמתעסק בהשגת הסברות והטעמי ובפלפול הענין ה"ה למע' עדיין מהמדה, היינו הפס"ד בפו"מ, מ"מ, הרי בפס"ד יש בהעלם כל האריכות כו'. כמו"כ בהמדה יש בה העלם אריכות ההתבוננו' שממנה באה כו' (וגם מה שמדות שע"פ השכל הן באופן אחר מהמדות טבעיים שמתעוררים שלא ע"פ השכל, ה"ז גילוי המוחין במדות, והיינו שבהמדה נראה ונגלה בחי' השכל, שהיא מדה שכליות כו'). ובשעת ההתבוננו' יש ג"כ התפעלו' המדו', שהו"ע התפעלו' שכלי, ואח"כ בהתפעלו' המדה יש בזה מבחי' המוחין כו'. וכנודע⁴⁶ דכל השגה אלקי' יש מדה פרטיות הבאה מהשגה זו כו', וע"כ, בעת ההשגה יש התפעלו' המדה בשכל, רק שאז המוחין בהתגלות, והמדה היא בהעלם, ובעת התפעלות המדה יש בה ג"כ בחי' אור המוחין, רק שהמדה היא בהתגלו', והמוחין בהעלם כו'. ואור המוחין שבא בהמדה הוא החיות שבהמדה, שזהו חיות המוחין, לא חיות המדה מצ"ע, דחיות המדה מצ"ע היא בבחי' התלהבות כו', ובהמדות שע"פ טו"ד החיות שבהם היא מבחי' המוחין כו'. ולכד זאת דאור המוחין הוא בבחי' מקיף על המדות בעת התפעלות המדות, והו"ע הרגש האור אלקי המושג שצ"ל בעת התעוררו' והתפעלו' המדות, הנה החיות שבהתפעלו' המדה גופא הוא החיות של ההשגה האלקי, שבההשג' וההתבוננו' יש בה חיות ותענוג, והחיות הזה הוא שמאיר ומורגש בהמדה כו'. והראי', שהרי כאשר מתעלם אור המוחין לגמרי, והמדה נשארה עכ"פ (שז"ע עו"ע, שהעלול נשאר גם לאחר הפסק העילה כו'⁴⁷), אין בה חיות כו', רק שהיא אז בתוקף יותר, שזהו מצד המדה בעצם כו', וכמ"ש במ"א⁴⁸, אבל חיות לא יש בה כו', ובכדי להיות חיות בהמדה, זהו דוקא ע"י התחדשות ההתבוננו' והשגה כו'. הרי שבהמדה יש גילוי אור מהמוחין, ובהעלם יש בה כל האריכות, רק שנעלם מאד (לפי שבעצם הם מהותים נבדלים, ולא כמו בעו"ע במוחין גופא, מהמשפיע אל המקבל, שהחיצוניו' היא ג"כ מוחין, ואין הפנימיו' שבה בהעלם כ"כ כו'). וגם, שהרי בגדלות המדות, הרי מאיר אור המוחין בגילוי ממש, והן המדות שבאים בדרך ממילא מהמוחין, והוא בבחי' פנימיו' המוחין וההשגה בעצם הענין האלקי, שמתפשט האור ומאיר בגילוי בלב, שהמדו' מתפעלי' ממילא מהמוחין, ובהתפעלות בלתי מורגשת כו', והו"ע גדלות המוחין והמדות כו', וכמ"ש במ"א⁴⁹. הרי שבהמדות, בבחי' גדלות שבהם, יכול להיות גילוי המוחין, א"כ מובן, שאפשר להיות התרחבות המדות להיות בהם גילוי המוחין, והיינו מפני שגם בבחי' קטנות המדות יש בהם בחי' המוחין בהעלם כו' (וסדר העבודה, תחלה צ"ל העבודה בבחי' חיצוניו' המוחין

קנר

(45) ראה מקומות שצויינו בהערה 39.

(46) ראה תורת חיים בראשית לת, א. מאמרי אדה"א

ויקרא ח"ב ע' תרכו. סה"מ תרנ"ה ע' קמט.

(47) ראה סה"מ תרנ"ט ע' רלה. תרס"ה ע' רמט. עת"ר ע'

תכ.

(48) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' קעא.

סה"מ תרנ"ה ע' קפב. תרנ"ז ריש ע' שס.

(49) ראה סה"מ עת"ר ע' יט ואילך. ע' ריא ואילך.

וחיצוניו המדות, דהיינו בחי חיצוניו הלב, ועי"ז דוקא בא אח"כ לבחי פנימיות הלב, וגם לבחי תעלומו הלב, שזהו מבחי פנימיו בינה ופנימיות חכ' כו', והו"ע הלב מבין⁵⁰ והלב רואה⁵¹, וכמ"ש⁵² ולבי ראה כו'.

ומכ"ז מובן למע', דגם בבחי או"פ, הענין דריבוי ומיעוט האור אין זה בחי התחלקו' ממש, משום שבהמיעוט יש בו בהעלם גם בחי הריבוי כו'. ומכ"ש בבחי האו"מ, שאין זה התחלקות כו'. די"ל, דבאו"פ, בחי מיעוט האור הוא בחי חלישות עכ"פ כו'. וע"ד בחי מיעוט האור דתיקון, שהוא בבחי חלישות, ונק' רך כקנה כו'⁵³. וכנודע⁵⁴ דקשה כארז ורך כקנה⁵⁵, זהו בחי תהו ותיקון, דבתהו שהי' ריבוי האור, הוא קשה כו', ובתיקון שנעשה מיעוט האור, ה"ה בבחי חלישות, שז"ע רך כקנה כו' (והגם שאינו דומה לגמר, דבתיקון, החלישות הוא ע"י שהאור בא בבחי התחלקות פרטים, והיינו מה שכל מדרי' נתחלקה לריבוי פרטים, וכאן אין זה בבחי התחלקות פרטי, וכמו חלישות המדות לגבי המוחין, שזהו רק מצד מיעוט האור לבד, לא מצד מה שהמדה גופא מתחלקת למדרי' פרטים כו', הנה בתיקון ג"כ, בכדי שיהי' התחלקו' האור למדרי' פרטים, צ"ל המיעוט בכללות האור, שזהו בחי החלישות בכלל הנעשה ע"י ש' מ"ה דתיקון להיות האור בבחי מיעוט⁵⁵, ועי"ז יוכל להיות ההתחלקו' כו', וכמו"כ כאן בחי המיעוט בכלל הוא בחי חלישות כו'). דלהיות דכללות ענין או"פ הוא בחי גילוי, וכאשר הגילוי הוא במיעוט, הגם שיש בזה בהעלם בחי ריבוי האור, מ"מ, ה"ז נחשב כפי מדרי' בחי הגילוי דוקא. וכמו בחי חיצוניו המוחין, הגם שבהעלם יש בזה בחי הפנימי, מ"מ, ה"ז בכל הפרטים כפי מדרי' חיצוניו המוחין כו'. שהרי יש הפרש גדול בין פנימיו המוחין לחיצוניו המוחין, בענין ההתפשטו' וההתלבשו' שבהם, דבחי פנימיו המוחין מתפשטי' ומאירים גם בלב, והוא שמהות המוחין עצמן מאירים בלב כו', משא"כ בחיצוניו המוחין, שאין מהות ההשגה מתפשטת בלב, כ"א רק הארה לבד כו', ובד"כ מה שנמשך בלב הוא הבכך לבד כו'⁵⁶, וכמ"ש במ"א⁴⁹. וכן בהתלבשו' שלהם, הרי פנימיות המוחין שמתלבשים במדות, היינו בגדלו' המדות, שהן כמהות מוחין, בלתי מורגשים כו', וחיצוניות המוחין מתלבשים במדות מורגשים בבחי' יש כו'. הרי שעם היות שבחיצוניו המוחין יש בחי הפנימיו, מ"מ, ה"ז בכל הפרטים כפי בחי החיצוניו כו'. וז"ע החלישות שבהאור, דלהיות שהגילוי הוא בבחי מיעוט, ה"ה בבחי התפשטות והתלבשות וכה"ג, הכל כפי בחי המיעוט כו'. משא"כ באו"מ, הגם שהוא בבחי מיעוט, ה"ז בבחי התוקף ממש כמו בבחי ריבוי האור כו'.

קנה

קיצור. וזהו דבאצי' הגם שמתמעט האור ממדרי' למדרי', מ"מ, יכול להיות בזה התרחכות, משא"כ מאצי' לבי"ע. והענין הוא, משום דבמיעוט יש בו בהעלם בחי הריבוי, וכמו בחיצוניות השכל הנשפע להמקבל, יש בחי הפנימיות. וכן גם במדות יש בהם בחי המוחין, גם כשנעשית מדה מורגשת, וזהו החיות של המדה, ובגדלות

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' ו ואילך. תורת חיים
בראשית ט, א. סה"מ עת"ר ע' רטז.
(55) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ותורת חיים שם.
(56) ראה סה"מ תרנ"ה ע' עב.

(50) זח"ב קטז סע"ב. ברכות סא, סע"א.

(51) קה"ר פ"א, טז (א). זח"ב שם.

(52) קהלת א, טז.

(53) תענית כ, א.

(54) ראה לקו"ת אמור לו, ד. חוקת סא, א. מטות פז, ב.

המדות יש גילוי המוחין. הרי שאין זה התחלקות באמת גם באו"פ, וכ"ש באו"מ, דבאו"פ המיעוט הוא בחי' חלישות האור עכ"פ, ולכן בכל עניניו הוא כפי בחי' המיעוט, ובהאו"מ המיעוט הוא בתוקף כמו הריבוי.

(פב) ויובן זה מענין התמימות, דיזוע⁵⁷ דעיקר ענין התמימות הוא בנקודת הרצון שבעצם הנפש שלמע' מטו"ד כו', דבד"כ ענין התמימות הוא בהעצמי דוקא, לא בהתפשטות, דענין התמימות היינו שהוא תמים ושלם (גאנץ), ואינו מתנענע אנה ואנה, שזהו בהעצמי דוקא, כי, ההתפשטות היא בבחי' תנועה ובבחי' התחלקות, לפי שבהתפשטות יש פנים לכאן ופנים לכאן, אבל בהעצמי אין בו התחלקות כו', וזהו שענין התמימו', שהוא תמימות ושלמות בכל דבר, הוא בהעצמי דוקא כו'. וכמו"כ בחי' הביטול שבתמימות (דזה שהתמימות הוא שהוא שלם ותמים בכל דבר ואינו מתנענע כו', זהו מצד הביטול וההנחה שבו כו') הוא בעצם נקודת הרצון שלמע' מטו"ד כו'.

וז"ע⁵⁸ מ"ש⁵⁹ תמים תהי' עם ה' אלקיך, וארז"ל פסחים דקי"ג ע"ב, מנין שאין שואלים בכלדיים⁶⁰, שנא' תמים תהי' כו', ופרש"י⁶¹ תמים תהי' להיות בוטח בכל קורות ונולדות הבאות לך, והיינו שלא ילך בתחבולות והתחכמות יתירה, כ"א לבטוח בה'. וזוהי יש ב' אופני', הא', שיעשה כלי לברכת ה', וכמו וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה⁶², שצריך לעשות כלי, אבל לא יחשוב את הכלי לעיקר, ולא יניח מוחו ולבו בזה, ומכ"ש שלא יתנהג בזה בהתחכמות יתירה, שז"ע מותר מוחין כו', כ"א לבטוח בה', דברכת ה' היא תעשיר⁶³, והוא הנותן לך כח כו'⁶⁴, וכמ"ש בלק"ת ד"ה כי תצא דרוה"ב⁶⁵ בענין וגלחה את ראשה כו'⁶⁶. וממילא לא יהי' לו מניעה ועיכוב מזה בתורה ותפלה כו', שהרי גם בעלי עסקים מחוייבים בלימוד התורה, עכ"פ פרק א' שחרית ופרק א' ערבית⁶⁷, ובתפלה בזמנה כו'⁶⁸, וכאשר בוטח בה', דהוא הנותן לך כח כו'⁶⁴, לא יהי' לו שום מניעה ועיכוב כו'. וזהו בבחי' ביטול והנחת עצמותו למעלה מטו"ד, כי השכל הגשמי מחייב באופן אחר, והיינו לחשוב שזהו מקור פרנסתו, ושצריך לעסוק בזה במוחו ולבו כו', ולפעמים יש בזה נסיונות, כאשר נראה לו ע"פ השכל שבהכרח לעשות כך וכך, גם בדרך תחבולה והתחכמות כו', והוא מונע א"ע מזה, מפני הבטחון שה' הוא המפרנס כו'. וכן לפעמים דוקא בעת זמן התפלה או בזמן הקבוע לעסק התורה, אז מזדמן איזה התעסקות בעסק,

כוכבים, וכ"פ הערוך בערך כלדאי.
 (61) ופרש"י: כנראה הכוונה לפירוש הרשב"ם שם. ראה גם סה"מ תרל"ב שם: ופי' תמים תהי' פי' הרשב"ם להיות בוטח בו בכל קורות ונולדות הבאות לך עכ"ל.
 (62) פ' ראה טו, יח. ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תרמח ואילך. סה"מ להצ"צ קו, א ואילך. קונטרס ומעין מאמר יז ואילך. סה"מ עת"ר ע' קג ואילך.
 (63) משלי י, כב.
 (64) עקב ח, יח.
 (65) = דרוש הב' (לו, ב ואילך).
 (66) תצא כא, יב.
 (67) מנחות צט, ב. הלכות תלמוד תורה לאדה"ז פ"ג ס"ד.
 (68) ראה שו"ע אדה"ז אור"ח ספ"ט.

(57) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קרח ע' א'שכח ואילך.
 (58) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שופטים שבהערה 1. וראה גם סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תנא.
 (59) שופטים יח, יג.
 (60) באוה"ת שם: ופרש"י* כלדיים חוים ככוכבים. בסה"מ תרל"ב שם: פסחים דקי"ג סע"ב מנין שאין שואלים בכלדיים שנא' תמים תהי' עם ה' אלקיך, ופי' רש"י כלדיים אוב, והשיגו עליו התוס' בשבת ס"פ מי שהחשיך דקני' ע"ב, וכן הרשב"ם בע"פ [= בערבי פסחים] דקי"ג הנ"ל ופי' כלדיי חוזה כוכבים, וכ' שכן עיקר, וכן רש"י בעצמו בשבת דקני' פי' כלדיי חוזה

(* ופרש"י: כנראה הכוונה לפירוש הרשב"ם. – ראה סה"מ תרל"ב דלקמן.)

דלהניח זה ולא יביט על שום דבר, ה"ז נסיון כו', רק כשבוטח בה' יכול הוא לעמוד בנסיון כו'. ואופן הב' הוא, שיש ענינים שאינו צריך להיות עשיית כלי ג"כ (או שהכלי היא לפ"ע כפי הצורך לו בההשפעה או בהישועה מלמעלה כו'⁶⁹, ועמ"ש בהקדמת ד"ח⁷⁰).

והענין הוא⁷¹, דכתיב⁷² טוב לחסות בה' מבטוח באדם, ומשמע מזה, שטוב ג"כ לבטוח באדם, רק שיותר טוב לבטוח בה', ואינו מובן, איך טוב לבטוח באדם ח"ו. אך הענין הוא, דבאדם, הכוונה על אדם העליון, כמ"ש בלק"ת⁷³ ע"פ זה, והיינו בבחי' ממכ"ע, ועז"א שטוב יותר לבטוח בה', בחי' סוכ"ע כו', וע"כ או' רק טוב לחסות, מפני שצ"ל גם לבטוח באדה"ע, וכמ"ש שם בלק"ת הענין בעבודה, וגם בגשמיות, שצריך האדם להתנהג ע"פ הטבע, אבל יותר טוב הוא לחסות בה' כו'. והענין הוא, דהנה ידוע⁷⁴ שיש ב' מיני הנהגות מלמעלה, והוא ענין עילת העילות וסיבת הסיבות, עה"ע הוא בחי' ממכ"ע, ומשם נמשכי' הדברים שהולכין כסדרן שע"פ הטבע, וכענין הטבע בגימט' אלקים כו'⁷⁵, וסבה"ס הוא בחי' סוכ"ע, ומשם נמשכים הדברים שהן כעין סבה שלא עפ"י הטבע, וכמו כי היתה סיבה מעם ה'⁷⁶. ויש כמה דברים שהאדם צריך להניח על הנהגת ה' לבדו⁷⁷, ושלא לעשות שום דבר⁷⁸, כ"א לבטוח בה' שבטח יעזור השי"ת בדרך סבה כו' (וכאשר רואין שהנהגה צ"ל באופן כזה, אין זה בכלל אין סומכין על הנס כו'⁷⁹). ועז"נ תמים תהי', כי לזה צריך תמימות יותר, היינו ביטול לגמרי, למעלה ממה שנראה לעין השכל האנושי כו', דשכל אנושי אינו מחייב כלל שלא לעשות שום דבר גם בדרך כלי כו', וצריך להיות לזה ביטול גדול ביותר, שלא לעשות שום דבר, רק לבטוח כו'. ולכן תמים עדיף מצדיק⁸⁰, וכמ"ש רש"י פ' נח ע"פ⁸¹ כי אותך ראיתי צדיק, והוא מהגמ' עירובין ד"ח ע"ב⁸², דצדיק הוא מבחי' אור ישר, בחי' ממכ"ע, ותמים בחי' סוכ"ע כו'. וברבות שמות⁸³ אי', תמים תהי', שנתממו עמו בסיני ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה⁸⁴, נמצא זה שהקדימו נעשה לנשמע⁸⁵ נק' תמים, וידוע שזהו ביטול שלמע' מטו"ד כו'. ונמצא דענין התמימות הוא בעצם נקודת רצון הנפש, בבחי' ביטול שלמעלה מטו"ד כו'.

קנו

(77) ראה לקו"ש חט"ז ע' 177.
 (78) ראה סה"מ תרנ"ד ע' ריד.
 (79) ראה שבת לב, א. פסחים סד, ב. זח"א קיא, ב. קיב, ב. ועוד.
 (80) וראה במעלת תמים על צדיק וכו' בתורת שלום ע' קעח ואילך. ועוד (לקו"ש ח"ל ע' 50 הערה 64).
 (81) נח ז, א. וז"ל: ראיתי צדיק, ולא נאמר צדיק תמים. מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו.
 (82) ושם: מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו, וכולו שלא בפניו, מקצת שבחו בפניו דכתיב כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה, כולו שלא בפניו דכתיב [נח ו, ט] נח איש צדיק תמים הי' בדורותיו.
 (83) פ"ב, ה (בשמו"ר שלפנינו לא מובא הפסוק תמים תהי').
 (84) יתרו יט, ח.
 (85) משפטים כד, ז. שבת פח, א.

(69) ראה סה"מ צ' להצ"צ שם (קז, ב).
 (70) = דרך חיים (ע' 5 ואילך).
 (71) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שופטים שבהערה 1.
 (72) תהלים קיח, ח.
 (73) דרושים לשמע"צ צא, ב.
 (74) באוה"ת שופטים שם: ואפשר לבאר הדברים ע"פ מ"ש אאזמור"ר נ"ע בענין עלת העלות וסבת הסכות. – ראה מאמרי אדמור"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קלח. אוה"ת יתרו ס"ע תשלה ואילך. סה"מ תרס"ח ע' קעו.
 (75) פרדס שער יב (שער הנתיבות) פרק ב. ראשית חכמה שער התשובה פרק ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א (דאיתא בזהר); קפט, א (ומרומו בזהר); שח, ב. שו"ת חכם צבי סי"ח (הובא בלקו"ת פ' ראה כב, ריש ע"ג). תניא שעהיוה"א רפ"ו. לקו"ת שם כב, סע"ב ואילך.
 (76) מלכים"א יב, טו. באוה"ת יתרו ובסה"מ תרס"ח שם: ובמ"צ [= ובמצודת ציון] סבה ענין הקפת הדבר והגורם לה.

ויש⁸⁶ ענין התמימות בכל הציור קומה⁸⁷, גם במוח ולב. וענין התמימות במוחין הוא, שהשכלתו והשגתו תמיד הוא לטוב, וההיפך מזה אינו עולה בדעתו כלל, וכמו שיש יושר בשכל, דהיינו שמשכיל ומשיג כפי אמיתות הענין, ולא יעקם בשכלו, כמו"כ יש ענין התמימות במוחין, שמפני נתינתו ומסירתו להדבר, השכלותיו והשגותיו הוא רק בטובת ועילוי הענין ואמיתית הענין, ואינו נופל לו מחשבה והשגה אחרת כלל כו'. ובכלל זה הוא ג"כ שלא יתאונן לעולם, דענין ההתאוננות הוא מפני ששכלו מחייב באופן אחר, וע"כ מתאונן כו', והתמים בשכלו לא יתאונן לעולם, מפני שאינו חושב באופן אחר כלל כו'. וכן יש תמימות בלב, הנק' ערנשטייט, והוא שתוכו כברו⁸⁸ ולבבו שלם בדבר, ולא ישונה לעולם, ולא יטה לימין ושמאל כו', והוא בלא התפעלות, אבל הוא תמים ושלם כו', דבהתפעלות הלב שמצד הטו"ד, יכול להשתנות כו' (ורק התפעלות עצמי הוא באמיתות ממש ואינה משתנה כו', והיינו כאשר יש התגלות עצמי באמת, ואם אינו אמיתי, ישתנה ויתחלף תיכף כו', והתפעלות שע"פ טו"ד ג"כ משתנה כו'), והתמים בלב הוא שאינו מתפעל, אבל הוא תמים ושלם (גאָנץ און ערנשט, וואָס עם אַרט, אַרט, און וואָס עם אַרט ניט, אַרט ניט, ואינו מרומה לא לעצמו ולא לזולתו כו'), ולא ישונה, לפי שהוא מצד עצם נקודת הרצון, שאינו משתנה לעולם כו'. וכן יש תמימות במעשה, הנק' תמים במעשיו⁸⁹, וכמ"ש⁹⁰ איש תם וישרי⁹¹, שהוא סו"מ וע"ט בפו"מ בבחי' התמימות, שלא ישונה לעולם, ואינו נוגע לו הזמן והמקום, שמפני תוקף הדבר והתמימות שבנפשו שכך צריך לעשות, ואינו שייך כלל באופן אחר, ע"כ בכל זמן ובכל מקום שהוא, ה"ה עושה כן בלי שום שינוי כלל, ולא יחוש משום מנגד ומסית להדיחו ח"ו, מצד עצם התוקף בנפשו כו'⁹², עד שגם אינו נחשב אצלו לנסיון כלל, מאחר שאופן אחר ח"ו אינו שייך

86 אדמו"ר האמצעי קרח ע' אישכח ואילך. סה"מ תרס"ה ע' יח ואילך. סה"מ עת"ר ע' רג. לקמן פשט"ח (ח"ב ע' ותשנה). סה"מ עט"ר ע' קסז. תשי"ג ע' 58. ע' 68 ואילך. סה"מ ד"ה אל יפטר תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ס"ע קסא).

90 איוב א. ח. שם ב. ג.

91 ראה לקו"ש ח"ל ע' 50 ואילך.

92 בלקו"ש שם הערה *64: במאמרים שם [המשך תער"ב כאן, דרך חיים, סה"מ תשי"ג שם] נאמר ענין הנ"ל בתמימות לגבי תמימות במעשה, ולפני זה מבואר שינוי ענין התמימות בכל הציור קומה, תמים בשכל, תמימות בלב שהוא בלי התפעלות שתוכו כברו ולבבו שלם בדבר ולא ישונה לעולם [וע"ש בסה"מ תשי"ג ע' 58] כשהתמימות היא בלב נק' תמים סתם, כמ"ש באברהם [לך לך יו, א] התהלך לפני והי' תמים ופרשי' הי' שלם בנסיגותיו שלא ירהר אחרי מדותיו, וזהו התמימות בלב שאינו מהרהר כלל והוא תמים בהדבר]. ע"ש אבל מהמבואר בהמשך הענין (בתער"ב וד"ח) שם ד, נעוץ תחלתן בסופן כי המעשה הוא סוף ושרשו בראש ותחלת הכל שהוא נקודת הרצון שזהו עיקר האמת דמדת התמימות שהוא בסוף המעשה בפו"מ בתמימות העש"י, מובן, שהמעלה ד, תמים במעשיו" היא גם לגבי התמימות בכל הציור קומה, תמימות בשכל ותמימות בלב.

86 בהבא לקמן – ראה דרך חיים שבהערה 1.

87 ראה שיחת מוצש"ק כא כסלו שנה זו (ספר השיחות תורת שלום ע' 180): דער ענין פון תמימות איז ערענסטקייט, אַ ערליכער מאָן וואָס תוכו כברו, דאָס איז איבערגעבענקייט, און אַזוי איז דער ענין פון תמימות אין עבודה, אַז מצד די איבער גיגעבענקייט צו אלקות זיינען זיינע ענינים, ענינים אלקים, איז דער פירוש אַז אַלע זיינע ענינים זיינען ווי מצד אלקות, וואָס דער ענין פון תמימות האָט מען גירעדט (בדרושי ההמשך של תרע"ג) אַז דאָס איז פראַנען אין אַלע כחות, אין כחות ושכל עד המעשה, איז די גילויים מלמע' וואָס דורך דעם אַז מ'גיט אים אלקות, דו ביזט דאָך איבערגעבען צו אלקות גיט מען דיר אלקות. וואָס דאָס איז מדרי' טעם עצו ופריו שוין.

– בהסבר אמר שאין זה מדרי' חסיד שיבואר לקמן אי"ה [תורת שלום ע' 185], שהמשל נעשה נמשל כו', רק הגילויים שבתמים הוא ענין גילוי אור מקיף באור פנימי) – אַמאָל רעדט מען אַז דער ענין פון תמים איז די התחברות סוכ"ע בממכ"ע, שזהו מ"ש תמים תהי' עם הוי' אלקיך, שהוא ענין התחברות סוכ"ע בממכ"ע, דאָס איז אויך דער זעליביקער ענין ווי טעם עצו ופריו שוין.

88 לשון חז"ל – ברכות כה, א.

89 נוסח סדר הקפות לשמחת תורה. וראה גם מאמרי

קנז

כלל כו' (ואין זה מצד התוקף לבד, כ"א מפני שסיבת התוקף הוא מצד התמימות, שהו"ע הביטול כו', ע"כ אינו מתפעל משום דבר כו'). וידוע דנעוץ תחלתן בסופן⁹³, כי המעשה הוא סוף, ושרשו בראש ותחלת הכל, שהוא נקודת הרצון, שזהו עיקר האמת דמדת התמימות, שבא בסוף מעשה בפו"מ, בתמימות העשי' בתוקף, מבלי יטה כלל כו' (ונודע דאמת ר"ת ראש תוך סוף⁹⁴, והו"ע הרצון שזהו ראש הכל, והתמימו' במוח ולב שנק' תוך, והתמימות במעשה שנק' סוף כו', והכל אמת בעצם נקודת הרצון בכל הכחות עד סוף מעשה כו'. ואפשר שלגבי הרצון הכל כמעשה יחשב כו').

וזהו אז אתם⁹⁵, א' תם⁹⁶, דשרש ומקור התמימות הוא ברצון שלמעלה מהדעת, שבלתי נוטה כלל מנקודת רצונו הפשוט ותמים, ותוקף התמימות הזאת הוא בכל הכחות⁹⁷, עד העשי' בפו"מ כו', וזהו מה שבהרצון לא יש התחלקות מדרי' דבחי' מיעוט וריבוי, שגם בסומ"ע⁹⁸, שהוא בבחי' מיעוט האור לגמרי, ואין כאן התפעלות והתגלות הרצון כלל, והוא בבחי' התוקף ביותר כמו בעצם נקודת הרצון ממש, בלי שום שינוי כלל וכלל כו'.

ומובן מזה, דמה שיש באו"מ עליון ותחתון בבחי' ריבוי ומיעוט האור, אין זה בחי' התחלקות כלל, לפי שבהמיעוט יש בחי' הריבוי, ויש בו כל התוקף שבריבוי כו' (ובכללות הוא בבחי' העלם, וכמו שהוא בהעלם הוא שוה בכ"מ ממש כו', ואם יהי' התגלות נקודת הרצון, הוא ג"כ בשוה בכ"מ, וכמו במס"נ בנסיון דקדה"ש, הרי ההתגלות היא בסומ"ע בתוקף ההתגלות במס"נ בפו"מ על קדה"ש, שזהו רק מצד עצם נקודת הרצון, שמתגלה בסומ"ע בפו"מ כו').

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש בסכות תשבו. דהנה מש"א אברהם והשענו תחת העץ, הנה⁹⁹ העץ הוא בחי' אילנא דחיי¹⁰⁰, בחי' עץ החיים, שזהו בחי' ז"א¹⁰¹, או בחי' ת"ת¹⁰² בד"פ¹⁰³, והיינו שאברהם המשיך להם אור מקיף, דהרי השגת המלאכים הוא רק בהארה מבחי' המל', וכמ"ש¹⁰⁴ וצדקתך ירננו, ואברהם המשיך להם אור מקיף מבחי' ז"א כו'. ובשכר זה נתן לבניו מצות סוכה, כמ"ש בסכות תשבו, וזה מדרי' גבוה מבחי' עץ החיים, דגבי נש"י הוא בבחי' או"פ, וכמ"ש¹⁰⁵ כי האדם עץ השדה, דבחי' עה"ח זהו בחי' אדם, בחי' או"פ כו', אבל סוכה הוא בחי' או"מ ממש כו'. ולכן העושה סוכתו תחת האילן פסולה, דטוב לחסות בהוי"ת¹⁰⁶, בחי' סוכ"ע כנ"ל¹⁰⁶, שזהו בחי' סוכה כו'. אמנם ענין בסכות תשבו הוא

93) ספר יצירה פ"א מ"ז.

94) דאמת ר"ת ראש תוך סוף: ראשי-תיבות אמת: אל"ף –

ראש כל האותיות; מ"ם – תוך (אמצע) כל האותיות; תי"ו –

סוף כל האותיות (ראה ירושלמי סנהדרין פ"א ה"א. ב"ר

פפ"א, ב. ד"ב פ"א, י).

95) תהלים יט, יד.

96) דרך חיים שבהערה 1. וראה לעיל פע"ט (ע' רה).

97) השייכות, לתומכי תמימים – ראה לקו"ש חכ"ט ע'

285 הערה 51.

98) = בסוף מעשה.

99) ראה ד"ה בסכות וד"ה וסוכה תהי' שבהערה 1.

100) ראה זח"א קב, ב.

101) ראה זח"א לו, סע"ב ובמקדש מלך שם. הובא

בקונטרס עץ החיים פ"ג (ע' 21).

102) ראה זחר ח"א רכא, סע"א ואילך. הובא בקונטרס עץ

החיים פ"ה (ע' 27 ואילך). זח"ב (רע"מ) קיז, א. הובא בפרדס

שער כג (שער ערכי הכינויים) פט"ז מערכת עץ. אוה"ת (יהל

אור) לתהלים ע' תרצה.

103) = בדרך פרט.

104) תהלים קמה, ז. ראה תו"א מקץ לו, א ואילך. שם, ד

ואילך. שערי אורה שער החנוכה כה, א ואילך.

105) שופטים כ, יט.

106) ע' וקנו.

שהמקיף יאיר בבחי' גילוי, והיינו ע"י הקדמה דר"ה ויו"כ, שהו"ע התשו', שע"ז ממשיכי' בחי' האו"מ שיאיר בגילוי ממש כו'. ומש"א כל האזרח בישראל, הי' 107 בחי' עליונה של המקיף, שזהו הגילוי דלעתיד, בחי' פנימיו' המקיף, וזהו כל האזרח בישראל, מה שיזריח לעתיד בנש"י, ישבו בסוכות עכשיו 108, שהרי המיעוט יש בו בחי' הריבוי כו' 109. וזהו בסכות תשבו, שע"י העבודה דר"ה ויו"כ, יהי' גילוי בחי' המקיף, וכמ"ש 110 תקעו כו' ליום חגיגו כו', וגם מה שעתיד להזריח, בחי' פנימיו' המקיף, שיהי' לעתיד בבחי' או"פ בנש"י, שז"ע כל האזרח בישראל כו', ישבו ג"כ בסכות עכשיו כו'.

קיצור. ויובן זה מענין התמימות, דתמימות הוא בהעצמי דוקא, והביטול הוא בעצם נקודת הרצון. וזהו תמים תהי', שלא ילך בתחבולות והתחכמות, וזה או שעושה כלי ובוטח בה', או שאינו עושה כלי כלל. והו"ע טוב לחסות בה', בחי' סוכ"ע, הנק' סבה"ס. וזהו תמים דעדיף מצדיק. ויש ענין התמימות בכל הציור קומה, במוחין הוא שהשכלותיו הן רק לטוב, ושלא יתאונן לעולם, ובלב הוא שתוכו כברו, ותמים במעשיו, והוא בלי התפעלות, אבל לא ישונה בכל מקום ובכל זמן. ונתב"ס 111, דתמימות המעשה מאמת תמימות הרצון. וזה 112 אתם, א' תם. וזהו אמת, דשוה ברת"ס 113. הרי שהמיעוט וריבוי שבהתגלות אין זה התחלקות כלל בהאו"מ (והתגלות הרצון הוא בסומ"ע בתוקף כמו במס"נ על קדה"ש). ובזה יובן מ"ש בסוכות תשבו, בזכות והשענו תחת העץ, עה"ח, בחי' ממכ"ע, ואברהם המשיך או"מ. ולכן תחת העץ פסולה, דטוב לחסות בה'. ותשבו הוא שיאיר בפנימיות, וכל האזרח בישראל הוא בחי' פנימיות המקיף, שיאיר לעתיד.



107 ה"י: אוצ"ל: היינו; היא; ה"י.

108 ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פה, ג. פט, ג. סה"מ

עת"ר ע' לט.

109 ראה פרק פא (ע' רי ואילך).

110 תהלים פא, ד.

111 = ונעוץ תחילתו בסופו.

112 וזה: אוצ"ל: וזהו.

113 = בראש תוך סוף.

בס"ד. שמע"צ, תער"ג

ביום ¹ השמיני עצרת תהי' לכם. ² וצ"ל³, והלא שמע"צ הוא רגל בפ"ע⁴, למה נק' יום השמיני, דהיינו שמיני לחג, דלכא'ו הי' צריך לחשוב אותו על ימי החודש, כמו כל המועדים שבחדש זה, כמו שנא⁵ באחד לחדש, ובעשור בו⁶, ובחמשה עשר בו כו'⁷, וכמו"כ הי' צריך לחשוב שמע"צ ג"כ בימי החדש, ומפני מה נק' יום השמיני כו'. גם צ"ל מה שהקרבן דשמע"צ הוא פר אחד איל אחד⁸, ולא כמו כל יומי החג שהקריבו הרבה פרים, שהי' התחלה מיי"ג פרים עד שבעה פרים כו'⁹, ובשמע"צ רק פר אחד כו'. ובמדרש¹⁰ אי' משל למלך שאמר לאוהבו בא ונגלגל אני ואתה במה שנמצא כו', והו"ע מ"ש לכם דוקא כו', וצ"ל מה"ע אני ואתם דוקא. ולהבין כ"ז צריכים להקדים משנת¹¹, דהאו"מ אין בו התחלקות, דבשרשו באוא"ס שלפני הצמצום הוא האור שבבחי' גילוי העצם, שהוא בבחי' א"ס, וע"כ גם כמו שנעשה בבחי' מקיף לעולמות, הוא בבחי' א"ס, דהגם שיש בזה מקיפי' כללים ומקיפים פרטים, אין בזה התחלקות כו'. ונת"ל¹² דלכא'ו יש סתירה לזה ממ"ש בע"ח¹³ דבעיגולים יש ע"ס, וגם מבו' בע"ח¹⁴ שיש בעיגולים מעלה ומטה, היינו עיגול עליון ועיגול תחתון כו'. ונת"ל¹⁵ דמה שיש מעלה ומטה בעיגולים, אין זה סותר לעיקר הענין דעיגולים אין בהם התחלקות, דבחי' מעומ"ט שבהם אין זה שמחולקים בעצם מדריגתו, כ"א בבחי' הגילוי לבד, דהיינו בבחי' ריבוי ומיעוט כו', וענין¹⁶ ריבוי ומיעוט אין¹⁷ התחלקות גם באו"פ, וכ"ש בהאו"מ, מפני שהמיעוט יש בו בהעלם כל האור דבחי' ריבוי, ובפרט בהאו"מ, שבהמיעוט יש גם בחי' התוקף כמו בבחי' הריבוי כו'.

פג) ומעתה צ"ל מ"ש בע"ח דבעיגולים יש ע"ס, עיגול הכתר ועיגול החכ' כו', ולכא'ו זהו בחי' התחלקות, מאחר ששייך בהם השמות דכח"ב¹⁸, ה"ז לכא'ו התחלקות בעצם מדריגתו כו', וכאשר בעיגולים באמת לא יש התחלקות, איך שייך שם ע"ס כו'. אך הענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה נשא¹⁹) דבאוא"ס שלפני הצמצום שלמעלה מהע"ס הגנוזות, והיינו באוא"ס הבלי גבול, שייך ג"כ ספירות, לפי שהוא בחי' אור וגילוי עכ"פ, וכל גילוי הוא ע"י ספירות, רק ששם אין מספר לספירות. ונת' שם¹⁹, דהיינו שגם

קנמ

-
- (1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה אתה הוא את באוה"ת וירא ח"ד תשלה, ב ואילך. ד"ה זכר רב טובך בסידור עם דא"ח מט, ד ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
- (2) פינחס כט, לה.
- (3) ראה גם רד"ה ביום השמע"צ תרע"ה (לקמן ח"ב ע' ותרפח). תרפ"ו (סה"מ תרפ"ו ע' סח). תרצ"ד (סה"מ תשי"א ע' 80). תש"מ (סה"מ מלוקט ח"א ע' שסג). בהוצאה החדשה – ח"א ע' רטו).
- (4) סוכות מה, רע"א. וש"ג.
- (5) פינחס שם, א.
- (6) שם, ז (ושם) ובעשור לחדש השביעי).
- (7) שם, יב (ושם) ובחמשה עשר יום לחדש השביעי).
- (8) שם, לו.
- (9) שם, יג ואילך.
- (10) במדב"ר פכ"א, כד.
- (11) פע"ט (ע' רד ואילך).
- (12) פרק פ (ע' רו ואילך).
- (13) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב"ג.
- (14) שם ענף ב"ד.
- (15) פרק פ ואילך (ע' רח ואילך).
- (16) וענין: אוצ"ל: ובענין.
- (17) אין: אוצ"ל: אינו. או: אין זה.
- (18) = דכתר חכמה בינה.
- (19) ע' לה.

הספירות הן בבחי' בלי גבול, דמאחר דהפשיטות הוא סיבת הספי' אין קץ, וכמא' 20 אנת הוא חד ולא בחושבון, דלפי שהוא חד בעצם, ע"כ הספי' הן לא בחושבון כו', ממילא הספירות גופא הן ג"כ בבחי' פשיטות כו'. ולכאו' א"מ, איך הוא ספי' בבחי' פשיטות, והלא הספי' הן בחי' הגבלה, ואיך הוא ספי' בבחי' פשיטות כו'.

ולהבין זה, צ"ל תחלה מהו שם ספירה 21. והנה בפרד"ס שע"ח פ"ב 22 הביא כמה פי' בשם ספי', הא' 23, ל' מספר, וז"ל, ויש שפי' בל' מספר, כי המספר מבעלי הגבול, ואע"פ שאינם בעלי גבול, בערך שרשם הפשוט בעלי גבול הם, ובערך פעולתם אלינו, עכ"ל. והנה, כללות ענין המספר הוא רק התגלות הדבר, שהרי ע"י המספר לא נתחדש שום דבר בגוף ומהות הדבר הנספר, ולא במספרו, דכמו שהי' קודם שנספר, כן הוא בלי שום תוס' וגרעון לאחר שנספר, רק שבא המספר מהעלם לידי גילוי כו', וז"ע המספר בע"ס דאצי', שהו"ע גילוי מההעלם כו'. והענין, דהנה, מצד ההגבלה דמספר, ר"ל מה שמספר הוא הגבלת הדבר הנמנה שהוא במספר כך וכך כו', הרי זה שייך רק בבי"ע, ששם הו"ע ההגבלה ממש כו'. וכמו ענין הזמן ששייך רק בבי"ע, אבל באצי', למע' מהזמן, הי' הוה ויהי' כא' כו' 24, וכמ"ש במ"א 25, וכמו"כ הוא בענין המספר, דשייך רק בבי"ע כו'. ומ"מ נק' הספי' ע"ש המספר, לפי שהמספר הוא גילוי מההעלם, א"כ, גם ההגבלה היא רק בבחי' התגלות לבד, לא בחי' התחדשות ההגבלה כו', דבבי"ע ההגבלה היא בבחי' התחדשות, דהיינו בבחי' מציאות יש ממש כו', אבל בענין המספר, מאחר שהוא בחי' התגלות, ע"כ גם ההגבלה שבו אינו הגבלה בבחי' התחדשות, כ"א בבחי' התגלות לבד כו'. וע"כ שייך ענין המספר באצי', שז"ע אצי' שאינו התחדשות דבר, כ"א רק מהעלם אל הגילוי לבד כו'.

והענין הוא, דהנה, הגבלת המספר שהוא במספר כך וכך, היינו עשר ולא תשע כו' 26, הרי גם בשרשי האורות באוא"ס שלפני הצמצום הן בחי' ע"ס, והוא מה שאוא"ס הבל"ג שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו', וכמשנת"ל 27, רק ששם הן בבחי' אחדות לגמרי, ובאצי' באו בבחי' התחלקות כו', כמשנת"ל כ"ז באורך 27. אך גם ההתחלקות דאצי' אינו בבחי' התחלקות ממש, וכמשית"ל 28 בענין ל' בחי' שנא' בע"ס דאצי' 29, וא"כ אין זה התחדשות, רק בחי' התגלות לבד כו' (גם שהרי הע"ס דאצי' הן בריבוי התכללות עד אין שיעור, שזהו מכח הא"ס שבהם כו', וכמ"ש במ"א 30 בענין ריבוי ההתהוות מבחי' המל' עד אין קץ ושיעור, שזהו מכח הא"ס שבמל' כו', וכ"ש שכ"ה בבחי' ההתכללות שבספי' כו').

(25) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' נט ואילך.

סהמ"צ להצ"צ נט, א ואילך. ובכ"מ.

(26) לשון ספר יצירה פ"א מ"ד.

(27) פכ"ז ואילך (ע' נו ואילך).

(28) פשל"ו (ח"ב ע' ותרצ"א).

(29) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' תמו. תקס"ב ח"א ע' רפה. אוה"ת ענינים ס"ע ד ואילך. ע' סט (בביאור מ"ש הפרדס שבהערה 22: "ולא בחלק מחלקי שאר הספי' שלא יהיה נכללים בו כל העשר כו'"). ועוד.

(30) ראה תניא אגה"ק ס"ב (קל, ב).

(20) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(21) ראה ביאורי זוהר להצ"צ ח"א ע' עא ואילך. אוה"ת

חיי שרה קז, א ואילך. תשא ע' איתתכג. סה"מ תרל"ח ע' סה ואילך.

(22) = שער ח פרק ב.

(23) פירוש ב' - לשון סיפור - לקמן פצ"א (ע' רמא ואילך). פירוש ג' - לשון אבן ספיר - לקמן פק"ד (ע' ור ואילך). פירוש ד' - לשון ספר - לקמן פק"ג (ע' ורלט). - ד' הפירושים מיוסדים, כנראה, על מקומות שצויינו בהערה 21.

(24) ראה זח"ג רנו, סע"ב. תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א).

וי"ל דהגבלת המספר הוא ג"ז מה שבאה כל ספי' בהגדרה מוגבלת, וכמו הגדרת החכ' והגדרת הבינה כו'. אמנם ג"ז הוא רק בבחי' התגלות מההעלם, לא בבחי' התחדשות, שהרי גם בשרשם הן בחי' ע"ס הגנוזות, ושם הן בבחי' התאחדות לגמרי, ובלתי מציאות ניכרת כלל וכלל, ובאו בהקו בבחי' ספירות פרטיות, ובחי' החכ' שבקו היא אותה החכ' שבא"ס, כמשנת"ל³¹, וגם בהקו הספי' הן בבחי' בלי מה, וכשבאו בכלים ה"ה בבחי' מציאות דבר, ומ"מ ה"ה בבחי' פשיטות לגבי ע"ס דכלים כו', כמשנת"ל כ"ז לעיל. וא"כ, אין זה בחי' התחדשות, רק גילוי ההעלם כו' (ועמשית"ל פ'³², ואין זה סותר למש"כ³³, דודאי נשלול לגמרי גדר החכ' מא"ס, ומ"מ יש בחי' חכ' שבא"ס, וחכ' דאצי' הוא בבחי' גדר חכ', ומ"מ היא בבחי' חכים ולא בחכ' ידיעא כו'³⁴). וזהו ששולל הפרד"ס ענין ההגבלה בע"ס דאצי', דכשאו' דשם ספי' הוא לשון מספר, ה"ה שולל ענין ההגבלה בהם, שזהו רק לגבי שרשם הקדום כו', להיות כי ענין המספר הוא הגבלת הדבר, ע"כ אומר שזהו רק לגבי שרשם, כי ההגבלה ממש שייך רק בבי"ע, והגבלת המספר באצי' אינה הגבלה ממש, רק לגבי שרשם הקדום כו' (דהיינו הגבלה שבבחי' התגלות לבד כו'). וכן בערך פעולתם אלינו, וכנודע דהגבול דאצי' הוא רק מה שהמשכה שחוץ לאצי' תהי' בבחי' גבול, אבל באצי' אינו בבחי' גבול עדיין, דע"ס דאצי' אין סוף להתפשטותו, גם בבחי' הכלים כו', וכמ"ש במ"א³⁵. ועיקר ענין המספר באצי' הוא, מה שהמספר ענינו הוא רק התגלות מההעלם כו'. ומ"מ, בהתגלות המספר בא הדבר לידי התחלקות. וזהו שהמספר צ"ל בדבור דוקא, וכמו בספה"ע, שלא די במח', כי אם בדבור דוקא³⁶, לפי שבמח' הוא בהתכללות עדיין, וגם כשחושב כאו"א בפ"ע, אין זה בבחי' התחלקות, רק כשופר בדבור ה"ז בבחי' התחלקות, ע"כ עיקר המספר הוא בדבור דוקא. וכמו"כ הוא למעלה, דלמעלה מאצי' הכל הוא בבחי' אחדות עדיין, וכמשנת"ל באורך³⁷, דהקו, הגם שעשוי מנקודות פרטים, מ"מ, הכל בבחי' אחדות, ונק' ע"ס בלי מ"ה כו'³⁸, ובאצי' באין הע"ס בבחי' התחלקות כו'. וז"ע המספר, שהוא בבחי' ההתגלות מההעלם, רק שבא בבחי' התחלקות כו'.

קם

קיצור. אמנם צ"ל איך שייך כו"ח בעיגולים. אך הענין, דגם באו"א"ס הבל"ג שייך ספי' אין קץ, והיינו שהספי' גופא הן בבחי' פשיטות. ויקדים מהו שם ספירה. הפרדס מפרש ספירה ל' מספר, ומספר הוא התגלות ההעלם, וכן הגבלת המספר, היינו הגבלת ההתחלקות והגבלת ההגדרה, הוא ג"כ רק בבחי' התגלות מההעלם, כי ישנו גם בשרשם, ובהתגלות ג"כ אינו בהתחלקות והגדרה ממש, כ"א בבי"ע, ומ"מ, בהתגלות המספר באין לבחי' התחלקות.

(31) פ"ט (ע' לט ואילך).

(32) פ' ד"ה ויקרא העת"ר (ח"ב ע' ותק"ג ואילך). ושם, "שהחכ' היא באין ערוך לגבי העצמות .. דבעצמות המאציל אין שם בחי' מציאות הספירות כלל וכלל .. גם אור החכמה הוא בחי' לבוש לבד לגבי עצמות המאציל מפני שאין ערוך כו'".

(33) = למה שכתוב כאן.

(34) תקו"ז בהקדמה (ז, ב).

(35) ראה לעיל פ"ח (ס"ע טז ואילך). וש"נ.

(36) ראה טושו"ע או"ח סתפ"א ס"א ובני"כ שם. שו"ע

אדה"ז שם. וראה שו"ת רעק"א סכ"ט-לב.

(37) פל"א (ע' סו ואילך).

(38) ספר יצירה פ"א מ"ב ואילך.

(פד) **ובשעה"כ** ע' מספר³⁹ הימים⁴⁰ כ'41, פי' הרשב"י ע"ה בתי42 כי המל' נק' מספר כו', והטעם, כי היא חשבון ומספר לימים עליונים, ופי', כי הימים עליונים מתגלים ע"י המדה הזאת המגלה אותם, כמו החשבון שהוא הגבלת הדבר הנמנה, ומצד הגבול והחשבון מתגלה עכ"ל. והיינו ג"כ כנ"ל, שהמספר הוא ההתגלות מההעלם, והוא שהמספר כבר יש בהעלם, והמספר הוא רק ההתגלות שלו, ומ"מ, הרי קודם שנספר הרי אינו בבחי' מספר עדיין כו', והוא מפני שהמספר הוא הגבלת הדבר, שבא בהגבלה והתחלקות, ועי"ז הוא בבחי' מספר, וקודם שנספר, הגם שהוא בבחי' מספר בהעלם, אינו בבחי' הגבלה והתחלקות עדיין כו'. וז"ע שהמל' נק' מספר הימים, דימים עליונים הן המדות העליונות, שנק' ימי עולם⁴³, כנודע⁴⁴, והנה, הגם שהן ג"כ בבחי' מספר, והן ששה מדות, שהן מקור ההשפעה לשית אלפי שני כו', מ"מ, ה"ז למעלה מהגבלה והתחלקות עדיין, ובמל' בא בבחי' הגבלה והתחלקות, שע"י"ז הוא בחי' הגילוי, וע"כ שם עיקר המספר כו' (וכמו שהזמן עיקרו בבחי' מל'45, מלך מלך ימלוך⁴⁶, ובז"א רק סדר זמנים כו'47, וכמ"ש במ"א⁴⁸), והיינו שאינו דומה ההגבלה דמל' להגבלה דלמעלה מבחי' המל', שע"כ עיקר ענין המספר הוא בבחי' מל' דוקא.

ויובן זה ע"פ מ"ש בסי'⁴⁹ בפי' זכר רב טובך יביעו⁵⁰, דפי' רב טובך, הו"ע ריבוי היסודות, דטוב הוא בחי' יסוד⁵¹, וכמ"ש⁵² אמרו צדיק כי טוב, להיות כי כל השפעה הוא מבחי' היסוד כו', וריבוי היסודות הוא ריבוי הצמצומים שהמשפיע משפיל ומצמצם א"ע לצורך ההשפעה (שז"ע שהיסוד נק' טוב, שהוא מה שהמשפיע משפיל א"ע להתקשר אל המקבל ולצמצם א"ע לפ"ע המקבל כו'). וכמו⁵³ עד"מ בהשפעת השכל מהמשפיע אל המקבל, שיש בזה כמה צמצומים, ובד"כ הם ד' צמצומים. צמצום הא', להמציא האור השכל השייך אל המקבל, דהיינו שמאור שכל העצמי של המשפיע יהי' נמצא האור שכל השייך אל המקבל, וכידוע דהשכל העצמי של המשפיע אינו בערך המקבל כלל, ובכדי להמציא האור שכל השייך אל המקבל, צריך לצמצם ולהעלים אור שכלו לגמרי, ואז נמצא האור שכל השייך אל המקבל כו'. וכאשר נמצא האור שכל, הוא בבחי' נקודה לבד, שא"א להשפיע כך אל המקבל, ולא יהי' זה שום גילוי עדיין אל המקבל, כ"א צריך לפרט הפרטים שבהנקודה, ולהמציא ענינים במה להלביש הדברים באופן שיהי' מובן אל

קסא

(39) לשון הכתוב – שמואל"א כו, ז. ועוד.

(40) = וב[פרדס] שער ערכי הכינויים [פרק יג] ערך מספר הימים.

(41) בהבא לקמן – ראה אוה"ת וירא שבהערה 1.

(42) = בתיקונים (תקו"ז תיקון מט (פו, א)).

(43) ישע"י סג, ט. שם, יא.

(44) ראה זח"ג (אד"ז) קלד, ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"י מערכת ימי עולם ימי קדם. לקו"ת תזריע כא, ד. שער היחוד קמד, א. תורת חיים וירא צח, ד. פירוש המלות פ"ה (ג, ב).

(45) ראה תניא שעהייה"א שם.

(46) פסוקי דזמרה. וראה זח"א לד, א. אוה"ת סידור ע' פג ואילך. מכתב נר ראשון דחנוכה תשכ"א (אגרות-קודש ח"כ

ס"ע עח ואילך).

(47) ב"ר פ"ג, ז.

(48) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' שכ. ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' רנו. סהמ"צ להצ"צ קנא, א. ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' רנו.

(49) סידור עם דא"ח שבהערה 1 (מט, ד ואילך).

(50) תהלים קמה, ז.

(51) ראה זח"ב קכת, ב ובהגהות מהרח"ו שם. ובכ"מ. וראה סה"מ עת"ר ע' קכט ואילך.

(52) ישע"י ג, י.

(53) ראה גם סה"מ תרנ"ו ס"ע רנ ואילך. תרע"ח ע' ב ואילך.

המקבל כו'. וה"ז צמצום ב', שהנקודה באה בריבוי פרטים כו', דבאמת מתעלם בזה האור כו', וכנודע. וכ"ז הוא גבי המשפיע עצמו. ואח"כ כשצריך לגלות ולהשפיע אל המקבל, יש בזה ג"כ ב' צמצומים. דהנה, מה שמפרט הפרטים שבהנקודה, ה"ז במחשבה לעצמו עדיין, שאינו שייך לדיבור, ובכדי להשפיע, צריך לסדר הדברים איך להשפיע, ולכלכל דבריו בכדי שיתקבל אל המקבל, שזהו ג"כ צמצום לגבי כמו שחושב הענין לעצמו כו', וה"ז בחי' דבור שבמח', השייך לדיבור כו'. ואח"כ כשמשפיע להמקבל, זהו בחי' מעשה, דהיינו מה שעקימת שפתיו הוי מעשה כו'⁵⁴. גם, ב' הצמצומים שבהתגלות השכל הוא, מה שמגלה לו תחלה השכל בכללות, ואח"כ מפרט ומבאר לו הפרטים כו'. וכן הוא למעלה בהשפעת האור מעצמות המאציל אל הנאצלים, ריבוי⁵⁵ צמצומים מאד ממדרי' למדרי' כו'. וכנודע⁵⁶ בענין ט"ו ווי"ן דאמת ויציב⁵⁷, שהן ט"ו יסודות דבוין תתקטר כו'⁵⁸, וגם כמש"א⁵⁹ אלף אלפי' ורבוה רבבות פעמים הטובות כו', שהן ריבוי הצמצומים בהשפלת והמשכת האור כו'. ובד"כ הן ד' צמצומים דד' אותיות הוי', וכנודע⁶⁰ דאותיות הוי' הן הבאת והמשכת האור שע"י ד' צמצומים כו', וכמ"ש במ"א⁶¹, דבהמשכת הקו מאו"ס יש בזה שם הוי', דהיו"ד דש' הוי' הוא ראשית המשכת הקו כמו שהוא למעלה מא"ק, והה' הוא בבחי' א"ק, שזהו מה שבא בריבוי פרטים, וכמא⁶² צופה ומביט כו', והכל בהעלם עדיין כו', והוי"ו הוא בחי' יצי' דכללות, והה' הוא בחינת השטח דאצי' כו'. וגם למעלה מזה, היו"ד הוא בחי' נקודת הרשימו, דנקודה זו כוללת כל מה שיתגלה בכללות ההשתל' כו', והה' הו"ע הרל"א שערים דעולם המלביש כו'⁶³, והוי"ו הוא התגלות הקו שאחר הצמצום המלביש, והו"ע ראשית הקו שלמעלה מא"ק, והה' הוא בבחי' א"ק כו', וכמ"ש במ"א⁶⁴. וכ"ז הוא הצמצומים באופן המשכת האור כו', ולפי אופן ריבוי וגודל האור בעצם, כן המה ריבוי הצמצומים כו', דכל שהאור גדול ונעלה ביותר, צ"ל צמצומים יותר בירידת והשפלת האור עד שיהי' בערך המקבל כו'. וז"ע רב טובך⁵⁰, שבהשפעת והמשכת האור מן המאציל יש בזה ריבוי יסודות, עד שיהי' באפשר להתקבל כו'. אך מ"ש זכר רב טובך כו', היינו רק הארה ואפס קצהו מבחי' רב טובך כו', דמלאכים דבי"ע א"א להם לקבל מבחי' ריבוי הטוב וההשפעה דאו"ס המאציל, גם לאחר שבא בריבוי הצמצומים דיסודות כו', רק הארה לבד הוא שיכולים לקבל, מה שנמשך להם מבחי' המל', שזהו מ"ש אח"כ וצדקתך ירננו⁵⁰, בחי' צדק מלכותא קדישא כו'⁶⁵.

קיצור. ובשעה"כ כ' מספר הימים במל', כי היא מגלה הימים עליונים, שיש שם מספר, רק שאינו בבחי' הגבלה והתחלקות, ובמל' הוא בבחי' הגבלה, ועי"ז הוא

54 סנהדרין סה, א. וראה ב"מ צ, סע"ב. ואילך. נצבים מה, ג. דרושים לשמע"צ צב, ד. ובכ"מ.
 55 ריבוי: אוצ"ל: שיש ריבוי.
 56 ראה תורת חיים וישב רי, סע"א ואילך. אוה"ת
 תולדות ח"ד תתת, סע"ב. נשא ס"ע 122 (בהוצאת קה"ת, תשנ"ה).
 57 ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פכ"ז כח.
 58 זמירות ליל שבת (אזמר בשבחי'ו).
 59 תפלת נשמת כל חי (בשינוי).
 60 ראה תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב). לקו"ת בשלח א, א (נא, ב).
 61 ראה סה"מ תרני"א ע' כד ואילך. תרני"ד ע' שא. אעת"ר ע' ג.
 62 נוסח ברכת זכרונות.
 63 ראה עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) פנ"ב. אוה"ת בהר ח"ד ע' א' אקסג.
 64 ראה סה"מ תרני"א שם. תרני"ב ע' צו ואילך.
 65 תקו"ז בהקדמה (יו, ב). סידור עם דא"ח שבהערה 1 (נא, ב).

הגילוי. ויובן עפ"ש זכר רב טובך, הן ריבוי היסודות שבמשפיע, שהן ריבוי הצמצומים, ובכללות הן ד' צמצומים, כמו עד"מ בהשפעת השכל. ולמעלה הן ד' אותיות הוי, יו"ד ראשית הקו, הו"ה ביי"ע הכללים. גם יו"ד רשימה, ה' עולם המלביש, וא"ו גילוי הקו, ה"א א"ק. והמלאכים מקבלים רק הארה לבד מהאור הבא ע"י ריבוי הצמצומים דרב טובך, בחי' צדק מלכותא קדישא.

פה) ומ"ש⁵⁰ זכר רב טובך⁶⁶, ל' זכרון לבד, הוא עד"מ אדם שסופר מספר עצום, כמו יו"ד רבבות עד"מ⁶⁷, שמתחיל לספור א' עד שמגיע למאה, וממאה לאלף עד יו"ד רבבות, ולפי שסופר א' א' עד שנמצאו ריבוי אחדים בסך יו"ד רבבות, יגדל מאד בעיני הסופר מספר זה כו', אך זהו דוקא כשסופר לעצמו, אבל כאשר כבר נודע לו המספר הכולל, וא"צ רק להודיע המספר לזולתו, אז יאמר דרך קצרה, יש כאן מספר יו"ד רבבות. ועם היות שדבור זה כולל כל פרטי המספר, וכשיספור לאחדים לא יהי' שום התחדשות בזה, מ"מ, אין זה הדבור שאומר יו"ד רבבות בחי' מספר עצמי ואמיתי, כהמספר שסופר לאחדים, שסופר מהות הדבר, ובהדבור שאומר מספר הכולל אין בזה מהות הדבר כו', והוא בבחי' קטנות לגבי הגדלת המספר, ורק כמו קריאת שם בלבד לזכרון דבר, וכמו שעושיין סימן לזכרון איזה דבר גדול כו'. והנה, יש התכללות המספר גם לעצמו, וכמו קודם שספר לאחדים, יודע שיש כאן מספר יו"ד רבבות עד"מ, ואז הוא אדרבה, בבחי' גדלות יותר, ומה שסופר לאחדים הוא בבחי' קטנות לגבי הכלל כו'.⁶⁸ וכמו במח', שכל דבר הוא בבחי' התכללות, וכשבא לדבור, נפרט הדבר בריבוי פרטים, הרי במח' ריבוי האור ביותר כו'. וכמו"כ הוא בהכלל שקודם הפרט, שיש בזה גדלות יותר, דמה שמפרט הדבר, ה"ז רק הגדלת המספר לבד, אבל הגדלת עצם הדבר (כמו הרצון והתענוג כו') הוא בהכלל ביותר כו'. וזהו כמו שהוא לעצמו. אבל אל הזולת, אדרבה, המספר הכולל הוא בבחי' קטנות כו'. וכללות הכוונה בהמשל הוא, שבין במספר הכולל ובין במספר המרובה, יש בחי' קטנות וגדלות, דבמספר הכולל, הנה הכלל שקודם להפרט הוא בבחי' גדלות, שהוא עצמי יותר מהפרט, גם כמו שהוא לעצמו, ויש בו תענוג יותר, והכלל שאחר הפרט הוא בחי' קטנות בב' ענינים אלו. ומספר המרובה, יש בו גדלות, מה שסופר מהות הדבר, וקטנות, שהוא רק הגדלת המספר לבד. דלגבי עצמו הכל הוא בבחי' גדלות, דמספר הכולל, ה"ה הכלל שקודם להפרט (היינו שלמעלה במעלתו מהפרט כנ"ל), ומספר המרובה, כשסופר לעצמו הוא בעצם מהות הדבר. ולגבי הזולת הכל בבחי' קטנות, דמספר הכולל הוא רק בדבור ואינו עצמי, וזהו שהוא למטה מהפרט כנ"ל, ובא לאחר הפרט כו', ומספר המרובה אל הזולת הוא רק הגדלת המספר, לא עצם מהות הדבר כו'.

אותה לפרטים יהיו במספר כזה. אלא דלהיות שבגשמיות אין שייך כלל כזה, דכל כלל הוא מקובץ כבר מריבוי פרטים – לכן, המשל על כלל כזה (שאפשר לצייר בגשמיות) הוא מאדם שיודע שיש כאן מספר מסויים עוד קודם שספר. שבנוגע להאדם – המספר שיודע אינו מקובץ מפרטים, דמכיון שמספר זה שבידיעתו הוא קודם שספר – הרי לגבי האדם, המספר שבידיעתו הוא כמו נקודה אחת.

66 בהבא לקמן – ראה סידור עם דא"ח שם (ג, ג ואילך).
67 ראה ד"ה באתי לגני ה' תשל"ו (תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"א ס"ע רכא ואילך). ספר הערכים-חב"ד מערכת אותיות – מבוא ע' כא ואילך. וש"נ.
68 בספר הערכים שם (ע' תרג): לכאורה צ"ל הפירוש בזה: ענינו של ה"כלל" דמספר (שקודם הפרטים) הוא – נקודה אחת (שאינה מקובצת מריבוי פרטים, ורק) שכשיפרטו

והענין למעלה הוא, דהנה, בחי' המספר דע"ס, העיקר הוא בבחי' הכלים, להיות דמספר הוא בחי' הגבלה, כנ"ל, ע"כ המספר הוא בבחי' ההתחלקות שע"י הכלים כו' (ונודע⁶⁹ דעיקר ההתגלות הוא ג"כ ע"י הכלים דוקא, והיינו ג"כ מצד ההגבלה שהכלים מגבילים את האור, ועי"ז הוא ההתגלות כו', דכל דבר שאינו מוגבל ומצויר, אינו בהתגלות, וכמו תהו, דבר שמתהה בנ"א⁷⁰, מפני שאין בזה ציור עדיין כו', וכשבא בבחי' ציור והגבלה ה"ה בבחי' התגלות כו', וכמו אשר יאמר עליו כי הוא זה⁷¹, דהיינו בציור דבר כך וכך, והוא בחי' הגילוי כו'. ובכלל ההגבלה הוא ג"כ מה שבא האור בבחי' מציאות דבר כו', דכ"ז הוא ע"י הכלי, וכמשנתל⁷² דע"ס דאורות הן בבחי' פשיטות, וע"י ההתלבשות בכלים נעשים בבחי' מציאות דבר כמהות הכלים כו'. וז"ש הפרד"ס⁷³ שהמספר הוא הגבלת הדבר הנמנה, וע"י ההגבלה הוא מתגלה כו'). והכלים הן ג"כ בבחי' גילוי ההעלם, דהגם שהן בבחי' מהות ומציאות דבר, מ"מ, ה"ה בבחי' אצי' כו', וכמ"ש במ"א⁷⁴, וזהו שהמספר הוא באצי', ומ"מ, מצד ההגבלה שבמספר, עיקרו הוא הכלים כו'. וזהו שהמספר הוא בבחי' מל', שהרי עיקר הכלים הן במל', ואינו דומה הכלים דמל' לגבי הכלים שלמעלה מהמל', דעיקר ענין ההגבלה הוא בכלים דמל', אבל למעלה מהמל' הכלים אינם בבחי' הגבלה עדיין כו'. והענין, דהכלים שלמעלה מהמל' הן בחי' גווני האור לבד, דהיינו רק שמתארים את האור, לא לפעול איזה דבר, וכמו מראה וגוון התפוח, שמורה על הטעם לבד, אבל לא יש בזה איזה פעולה כו'⁷⁵, וכמו"כ הוא בהכלים דע"ס, שהן רק לתאר, ואינן עדיין דבר בפ"ע מהאור כו'. אבל הכלים דמל' הן לפעול דוקא, וכמו פעולת ההתהוות כו', דכל פעולה היא חוץ לעצם כו'⁷⁶. והו"ע צלם אלקי⁷⁷ ודמות אלקי⁷⁸, דאלקי' הוא בחי' הכלים⁷⁹, והכלים שלמעלה מהמל' הן בחי' צלם, בחינת צורה עצמית עדיין, והכלים דמל' הן בחי' דמות כו', וכמ"ש במ"א⁸⁰. ונמצא, דעיקר ההגבלה הוא בבחי' מל', וע"כ עיקר ענין המספר הוא ג"כ בבחי' מל' כו'.

קסג

וגם במדרי' שלמעלה מבחי' המל' שייך בחי' המספר, להיות שאצי' בכלל הוא בבחי' התלבשות אורות בכלים ובבחינת התחלקות כו', מ"מ, למעל' מבחי' מל', הוא התגלות האור יותר מהתגלות הכלים, והמספר שבהם הוא בחי' מספר האורות (דבכללות, ענין המספר הוא מצד נגיעת הכלים, אבל מ"מ, הרי העיקר הוא התגלות האור, וע"כ המספר הוא מספר האורות כו'), ובבחי' מל' העיקר הוא התגלות הכלים, והמספר הוא מספר הכלים כו'.

75) ראה סה"מ תרנ"ה ע' רד ואילך. תרס"ח ע' קצג. לקמן פרי"ו (ע' ותקעט). סה"מ תרע"ח ע' קפא.
76) ראה גם תורת חיים וסה"מ תרנ"ב שבהערה 92. סה"מ עת"ר ע' ו ואילך.
77) ע"פ בראשית א, כז.
78) ע"פ בראשית ה, א.
79) ראה תניא שעהיוה"א ספ"ד. לעיל פ"ב (ע' כה). וש"נ.
80) ראה שערי תשובה ח"ב קו, ד ואילך (הובא בסה"מ תרנ"א ע' קכט). מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תקסא ואילך. סה"מ תרס"ח שם.

69) ראה גם סה"מ תרנ"ז ע' מו.
70) ספר הבהיר ס"ב. רמב"ן בראשית א, א. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"ב מערכת תהו. עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.
71) ע"פ משפטים כב, ח.
72) פ"ד (ע' ל ואילך).
73) הנ"ל פ"ד (ע' רכא).
74) ראה אוה"ת ענינים ע' רנט ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' יד ואילך. סה"מ תרס"א ע' קעח ואילך.

קיצור. וענין זכר רב טובך, ל' זכרון, הוא עד"מ כשסופר מא' עד יו"ד רבבות עד"מ, הרי המספר הוא במהות הדבר, וכשאומר אח"כ בדבור ל' מספר הכולל, ה"ז קטנות. אמנם, מספר הכולל שקודם להפרט, ה"ה גדלות, והפרט הוא קטנות לגבי, כי הוא רק הגדלת הדבר. ולעצמו, שניהם בבחי' גדלות, ולזולתו, שניהם בבחי' קטנות. והדוגמא למעלה, דהנה, עיקר ענין המספר הוא בכלים, כי הכלים הן בחי' הגבלה, וע"י הוא התגלות האור, ועיקר הכלים במל', והיינו כי בהט"ס, הכלים אינם דבר בפ"ע מהאור, ובמל' הן דבר בפ"ע, צלם ודמות, וע"כ עיקר המספר במל'. ובהט"ס ג"כ יש מספר, אבל שם הוא מספר האורות (ע"י נגיעת הכלים), ובמל' מספר הכלים.

(פו) **והנה**⁸¹ ידוע⁸² מה שלפעמים המספר המועט הוא במדרי' העליונה דוקא, כמו שהאחדים הן בכתר, ואלפים ורבבות במל', ולפעמים בהיפך, שהרבבות בכתר, והאחדים במל', ההפרש הוא בין האורות והכלים, שמצד הכלים, כל שלמעלה יותר הן בבחי' מיעוט יותר, וכל מה שיורד ונמשך מתרבים הכלים כו', ומצד האור, כל מה שלמעלה יותר הוא בבחי' ריבוי יותר, וכל מה שיורד ונמשך מתמעט האור כו', וכמשנ"ת ג"כ לעיל⁸³. אך אינו דומה בחי' הריבוי שבכלים להריבוי שבאורות, דהריבוי שבכלים הוא בבחי' התחלקות ממש, אבל הריבוי שבאורות הרי אין זה בבחי' התחלקות כו', וכמו כשרבבות הן בכתר, הרי הכל בבחי' אחדות והתכללות כו'. וזהו מה שבמל' הוא רק המספר הכולל שהוא בבחי' קטנות, היינו בחי' מיעוט האור כו', והוא בחי' הכלל שאחר הפרט ולמטה ממנו, והיינו שהפרט הוא ריבוי האורות דאצי', והן בחי' אורות עצמיים, בחי' גילוי מן העצם כו', ובמל' הוא בחי' מיעוט האור, ואינו בחי' עצם האור, כ"א לפעול שהוא חוץ לעצם כו', וכנ"ל פ' פ"ה⁸⁴. ויש ג"כ במספר המרובה שהוא בבחי' קטנות, דהיינו הגדלת המספר לבד כנ"ל, היינו בחי' ריבוי הכלים דבחי' מל' כו', וענין ריבוי הכלים דמל' ידוע שזהו עד"מ הדבור, שבא בריבוי אותיות לגבי מח', והאור הוא במיעוט כו'. אמנם הענין בעבודה י"ל, כמ"ש במ"א⁸⁵ בענין העלאת מ"ן דאורות והעלאת מ"ן דכלים, שהן ב' בחי' מס"נ, הא', דנה"א, למס"נ באחד⁸⁶, שזהו העלאת מ"ן דאורות כו', והב', מס"נ דנה"ב, הו"ע ובכל נפשך⁸⁷, שזהו העלאת מ"ן דכלים כו', והו"ע ביטול היש כו'. ובנשמות דבי"ע, עיקר העבודה הוא בהביטול דנה"ב בבחי' ביטול היש כו', וכמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה, תער"ב, במא' המתחיל ויאמר כו' לך לך⁸⁸. וזהו דבבחי' מל' הוא בחי' ריבוי הכלים כו'. ובמדרי' שלמעלה מבחי' המל', בחי' מספר המרובה הוא מצד האור, שהוא בבחי' ריבוי אור כו', והוא המספר בעצם המהות, היינו בהאור שהוא עצמי כו', ומצד הכלים הוא בבחי' מספר מועט, בחי' מיעוט הכלים כו', והוא בחי' הכלל שקדם במעלה

קסד

(86) ואתחנן ו, ד. וראה זח"ב קיט, א. פרי עץ חיים שער

הק"ש פי"ב.

(87) ואתחנן שם, ה. ראה תו"א וישב כט, ב. לקו"ת ויקרא

ג, סע"א ואילך.

(88) סה"מ תער"ב"תרע"ו ע' נט.

(81) ראה אוה"ת תשא וסה"מ תרל"ח שבהערה 21.

(82) ראה ביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי חיי שרה קלא,

ג ואילך. לעיל פל"ד (ע' עז). וש"נ.

(83) פל"ד שם.

(84) ע' רכד.

(85) ראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים ע' תקסה.

להפרט, היינו בחי' פרטי הכלים דמל' כו', וכמו הדבור שהוא בחי' פרט לגבי מח', בחי' כלל, וידוע דכלים דאצי' הן בחי' מח', וכלים דמל' בחי' דבור כו'.

(והנה, בחי' מספר האורות הוא ג"כ מצד נגיעת הכלים, כנ"ל⁸⁹, דלמע' מכלים אין שם מספר כו', וצ"ל הענין בזה. דהנה⁹⁰, יש בחי' פנימיות הכלים וחיצוניות הכלים, דפנימיות הכלים, הגם שהן ג"כ בחי' כלים, ופועלים בהאור כו', מ"מ, אינם בבחי' הגבלה כ"כ, וההתגלות הוא מצד האור כו'. וי"ל שהו"ע שם העצם, שהוא התגלות העצם כמו שהוא כו', דודאי יש בזה ג"כ מפעולת הכלים, אך זהו בחי' פנימיות הכלים, שההתגלות היא מ"מ האור כמו שהוא כו'. ולקמן פ' ית' דשם העצם הוא למעלה גם מבחי' פנימיות הכלים כו', ומ"מ יש בזה נגיעת הכלי כו', ומה שהכלים הן גוונים האור, זהו בחי' פנימיות הכלים כו'. ועמ"ש במ"א⁹² בענין הג' מדרי' שבשמות, שם העצם והתואר והפעולה כו'. ובחי' חיצוניות הכלים הוא שמגבילים האורות, ובאים עי"ז בבחי' מציאות דבר כו'. וב' מדרי' אלו הן בכל הע"ס דאצי', רק שבמדרי' שלמעלה מבחי' המל', העיקר הוא בחי' פנימיות הכלים, וע"כ מספר המרובה הוא בבחי' מספר האורות (ומובן ג"כ דבחי' מספר האורות אינן בבחי' התחלקות כ"כ, ולא בבחי' התגלות כ"כ, היינו שאינו בא בבחי' התלבשות כ"כ כו', וכמו בשכליים עמוקים, שאינו ניכר בהם כ"כ ההגבלה וההתחלקות כו', וכמשנת"ל (ד"ה נשא⁹³) בענין שמאי והלל, שקיבלו סברא א', ובא בהשגתם בהתחלקות, שזהו מצד הפשיטות שבהסברא כו'. וכמ"ש במ"א⁹² בענין שם העצם, שזהו כמו וה' נתן חכמה לשלמה⁹⁴, שהיא בחי' עצם החכ', דבנפש הוא התגלות המושכלות שמעצם כח חכמתו, שבא בבחי' הפשטה לגמרי, או בהתעלמות בלבוש שאינו בערך כלל, וכמו משלי שלמה כו'⁹⁵), ומספר המועט הוא מצד בחי' חיצוניות הכלים, שזהו בבחי' מיעוט במדרי' העליונות דאצי' כו'. ובבחי' מל' העיקר הוא בחי' חיצוניות הכלים, ובחי' פנימיות הכלים, שבזה הוא התגלות האור, הוא בבחי' מיעוט כו'. ובעבודה הוא ההפרש בין נשמות דאצי' לנשמות דבי"ע, דבנשמות דאצי' העיקר הוא העבודה שמצד הנה"א, למס"נ באחד⁸⁶ בבחי' ביטול במציאות כו', ובנשמות דבי"ע העיקר הוא העבודה שמצד הנה"ב, דהיינו מזה שהנה"א עובד עבודתו לברר ולתקן את הנה"ב בבחי' ביטול היש כו').

קסד

וע"פ הנ"ל⁹⁶ יובן מ"ש⁹⁷ והי' מספר בני' כו' אשר לא יספר, דלכא' א"מ מה"ע מספר אשר לא יספר⁹⁸, וע"פ הנ"ל יובן שז"ע מספר האורות, דהגם שיש בהם ג"כ מספר, מ"מ, ה"ז לא יספר, שאין זה בבחי' הגבלה והתחלקות ממש, דזהו בחי' פנימיות הכלים ופנימיות האור, שאינם בבחי' התחלקות עדיין כו'. וע"ד מ"ש⁹⁹ ולתבונתו אין מספר, דממ"ש אין מספר, מובן, ששייך שם מספר, רק המספר הוא בבחי' אין מספר¹⁰⁰, דלהיות שלתבונתו

89 פפ"ה (ע' רכד).

90 מקומות שצויינו בהערה 92.

91 פ' קנה (ע' ושו).

92 ראה תורת חיים בא קיב, א ואילך. ועם הוספות וכו'.

- סה"מ תרנ"ב ע' קה ואילך; תרס"ד ע' עא ואילך.

93 ע' כח ואילך.

94 מלכים"א ה, כו.

95 משלי א, א.

96 ראה אוה"ת וירא שבהערה 1 (תשלט, א). ביאורי

הזהר, אוה"ת חיי שרה וסה"מ תרל"ח שבהערה 21.

97 הושע ב, א (בדילוג).

98 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תקפו.

99 תהלים קמו, ה (ושם: לתבונתו).

100 ראה לקו"ת בלק סח, א. ע, א.

הוא בחי' פנימיות ועצמות המוחין שלמע' מהמוחין שבמדות, כמ"ש בסי' 101 ע"פ זה, ושם הרי העיקר הוא האור, שהמוחין נק' חיוהי כו' 102, ע"כ הוא בבחי' אין מספר כו'. גם ענין מספר אשר לא יספר הוא, שנש"י ממשיכים גם במספר שיהי' בבחי' לא יספר כו'. דהנה, לפעמים כתיב 103 ועלמות אין מספר, דא"ת עלמות אלא ועולמות 104, שהעולמות יהיו בבחי' בלי מספר כו', והרי העולמות הן בבחי' מספר וגבול 105, דשרשן מבחי' הכלים כו', אך נש"י ממשיכים שיהיו גם העולמות בבחי' בלי מספר כו'. והיינו ע"י התורה, דתורה היא בחי' ח"ע, בחי' חיוהי, וע"כ ע"י עסק התורה למטה, ממשיכים בחי' האור והגילוי בעולמות, להיות גילוי אוא"ס בעולם כו'. וגם נודע שהתורה היא ממוצע בין אוא"ס לעולמות, ויש בה ב' המדרי', שהו"ע אור ושלמה 106 דתורה כו', וכמ"ש במ"א 107, וית' לקמן 108, ולכן, ע"י התורה ממשיכים גילוי אוא"ס בעולם, ואז העולמות הן בבחי' אין מספר כו'. וז"ש 109 ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות כו' ועלמות אין מספר, א"ת ועלמות אלא ועולמות כו', שע"י התורה ממשיכים בעולמות גם בחי' בלי מספר כו'. וכן ממשיכים ע"י התשובה, דהנה, ענין המספר הוא בחי' התגלות כנ"ל, וא"כ, במקום הסיתום 110 אינו שייך מספר (ושם בחי' מספר אשר לא יספר כו'), והתשובה מגעת בבחי' הסתום ונעלם דוקא, וכמ"ש 111 ממעמקים קראתיד, דענין התשובה בנפש הוא בעומק הנפש דוקא, וכן מגיע למעלה בבחי' עומק דוקא, הסתום ונעלם כו', ולכן ע"י התשובה נמשך ג"כ בחי' בלי מספר במספר כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ביום השמיני עצרת כו'. דהנה, שמיני הוא בחי' בינה, שהיא תמינאה מלמלמ"ע 112, והוא בחי' פנימיות בינה 113, וכמ"ש בלק"ת סד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי 114, והיינו בחי' לתבונתו אין מספר, וכנ"ל דתבונה הוא בחי' פנימיות ועצמות המוחין כו', ובמ"א 115 מבו' דלתבונתו הוא בחי' התבונה שבפעמות אוא"ס ב"ה כו'. וזהו ג"כ ענין עצרת, ל' קליטה 116, דהקליטה היא בתבונה, וכמ"ש 117 איש תבונות ידלנה כו', וכמ"ש במ"א 118. והוא ההמשכה שע"י העבודה דר"ה ויוהכ"פ, שהגילוי הוא בחה"ס, והעיקר בשמע"צ, וכמ"ש 119 תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, ולא כת' לימי חגיגנו, אלא ליום חגיגנו, וקאי על שמע"צ כו' 120, שע"י הקבעו"מ ותשובה דר"ה

שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"א מערכת שמינית. שער כז (שער האותיות) פי"א.

113 ראה מאמרי אדמ"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ע' א'שדמ ואילך.

114 דרושים לשמע"צ פד, ג.

115 ראה אמרי בינה שער הק"ש פ"ז (ל סע"ד ואילך).

116 ראה פרי עץ חיים שער הלולב פ"ח. לקו"ת דרושים לשמע"צ פה, ג. פת, ד. צא, א. ובכ"מ.

117 משלי כ, ה (ושם: ואיש תבונה).

118 ראה שער היחוד פ"ב (קי, א ואילך).

119 תהלים פא, ד.

120 ראה עטרת ראש דרוש לעש"ת סג, א. מאמרי אדמ"ר האמצעי שם. ד"ה ביום השמע"צ תש"מ (סה"מ מלוקט ח"א ע' שעב. בהוצאה החדשה – ח"א ע' רכד).

101 סידור עם דא"ח ס, א ואילך.

102 ראה לעיל פ"ה (ע' יא). וש"נ.

103 שה"ש ו, ח.

104 ראה זח"ג עא, ב. תקו"ז בהקדמה (יד, ב). וראה ע"ז לה, ב.

105 ראה גם סה"מ תרכ"ז ע' צה. תרל"ב ח"ב ע' שמו. תרל"ח ע' ב.

106 ע"פ תהלים קד, ב.

107 ראה לעיל פ"ח (ע' יח ואילך). וש"נ.

108 פקס"ב ואילך (ע' ושכד ואילך).

109 שה"ש ו, ח. שהש"ר עה"פ.

110 ראה רמ"ז לזח"ג קיז, ב. הובא באוה"ת וביאורי הזהר שבהערה 96. לקו"ת במדבר ז, ריש ע"ד.

111 תהלים קל, א.

112 ראה זחר ח"ב קסה, א. ח"ג רמה, ב (ברע"מ). פרדס

ויו"כ, ממשיכים מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, והגילוי בפנימיות הוא בשמע"צ, והיינו, שההמשכה היא בכחות הגלויים שבנפש, ע"י העבודה דכל השנה כו'. דהנה, בר"ה ויו"כ העבודה היא בבחי' מקיפים דנפש¹²¹, אבל בכל השנה העבודה היא בכחות הגלויים שבנפש כו'. ובשמע"צ נמשך בפנימיות כל מה שמעוררים וממשיכים בר"ה ויוהכ"פ, והיינו שתהי' העבודה בכחות הפנימיים במדרג' נעלות ביותר כו', והיינו ההמשכה דבחי' בלי מספר בבחי' מספר כו'. וזהו שהקרבן דשמע"צ הוא פר א' כו'. דהנה, קרבן הוא בחי' מל', והו"ע עליית המל' כו'¹²². ובימי החג הי' ריבוי פרים, ובד"כ זהו ההמשכה מבחי' חיצונית המקיף, שנמשך לכל כו', וכנודע, אך בשמע"צ הוא ההמשכה דבחי' פנימיות המקיף, שנמשך רק לנש"י כו'. והקרבן הוא פר א' איל א', שגם בבחי' מל' יהי' בחי' אחדות והתכללות, שז"ע שהמספר יהי' בבחי' אשר לא יספר כו'. וזהו בואו ונגלגל אני ואתה, שההמשכה הוא רק לנש"י, וכמ"ש¹²³ יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך כו'. וזהו ביום השמיני עצרת, שנק' יום השמיני, עם היותו רגל בפ"ע, לפי שהוא בחי' פנימיות בינה, גילוי בחי' ולתבונתו אין מספר, שנמשך בשמע"צ בבחי' פנימיות כו'. ולכן הקרבן הוא פר א', דהיינו, שגם המספר יהי' בבחי' אשר לא יספר כו'.

קסו

קיצור. וידוע דבאורות, למעלה הוא בחי' ריבוי ולמטה בחי' מיעוט, ובכלים, למעלה מיעוט ולמטה ריבוי, והריבוי שבאורות אינו בבחי' התחלקות (וכמו בשכליים עמוקים שאינו ניכר ההתחלקות), והריבוי שבכלים הוא בבחי' התחלקות. וזהו שלמעלה מהמל' הוא מספר האורות, והוא בחי' ריבוי, ומצד הכלים הוא בחי' מיעוט, ובמל' הוא מספר הכלים, שזהו הריבוי, ומצד האור הוא בחי' מיעוט (ובעבודה הוא, דנשמות דאצי' עיקר עבודתם בבחי' נשמתם, ונשמות דבי"ע העיקר בתיקון דהנה"ב, ביטול היש. למס"נ באחד, ובכל נפשך). וזהו מספר אשר לא יספר, בהספי' שלמע' מהמל', וכמו ולתבונתו אין מספר. גם, שע"י תורה ותשובה ממשיכים שגם בעולמות יהי' בחי' אין מספר. ובזה יובן ענין שמע"צ, בחי' פנימיות בינה, שיהי' הגילוי גם בכחות הגלויים. וזהו שהקרבן, בחי' מל', הוא פר א', בחי' מספר אשר לא יספר.



(123) משלי ה, יז. וראה ריש וסוף ד"ה ביום השמע"צ עת"ר

(121) ראה גם לקמן פרצ"ח (ס"ע תרג).

(ס"ה"מ עת"ר ע' מת. ע' ס).

(122) ראה אוה"ת וירא ח"ז תתשפב, א. סה"מ תרס"ג ח"א

ע' נא ואילך.

צהר¹ תעשה לתיבה ואל אמה תכלנה מלמעלה², ופרש"י³, צהר, י"א חלון, וי"א אבן טובה המאירה להם. וצ"ל מה"ע התיבה, ומה ההפרש בין חלון לאבן טובה כו'. ובגמ' סנהדרין⁴ אי' אר"י א"ל הקב"ה לנח קבע בה אבנים טובות ומרגליות שיהיו מאירים לכם כצהרים, מפרש צהר ל' צהרים, וצ"ל מה"ע שהתיבה תהי' מאירה כצהרים, וע"י מה, ע"י אב"ט כו'. גם צ"ל שייכות ענין ואל אמה תכלנה למ"ש צהר תעשה כו', דלכאוו' הול"ל זה קודם, גבי מדידת התיבה, שאו'⁵ ושלשים אמה קומתה, הול"ל שם ואל אמה כו', וכשהפסיק במ"ש צהר תעשה, ואח"כ אומר ואל אמה כו', משמע, שהענינים שייכים זל"ז, וצ"ל מהו השייכות. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁶, דשם ספירה הוא לשון מספר, ונת"ז דענין המספר הוא בכלים דע"ס, ועיקר המספר, שהוא הגבלת דבר, הוא במל', ששם עיקר הכלים כו'. ושייך מספר גם במדרי' למעלה⁸ מהמל', והוא בחי' מספר האורות, דהמספר בזה הוא בבחי' לא יספר⁹, ומספר הכלים הוא בבחי' מספר וגבול כו'.

קסז **והנה** ב' בחי' מספר הנ"ל, שהן מספר האורות ומספר הכלים, זהו משארז"ל בפ"ק דביצה¹⁰, את שדרכו למנות שנינו, או כל שדרכו למנות שנינו. דהנה¹¹, בשל"ה דשמ"ז סע"א, הביא בשם מדרש רז"ל¹² בענין מה שנצטוו לספור את ישראל, שהמנין והמספר גורם השראת השכינה כו'. ולהבין זה¹³ איך שע"י המספר דוקא יהי' השראת השכינה. הענין הוא, דהנה, ענין המספר הוא דבר חשוב, דכל דבר שסופרים אותו, ה"ז מורה על חשיבות הדבר¹⁴, שזהו שאמרו את שדרכו למנות כו', הרי יש דברים שאין דרכן למנות, והיינו דברים שאינם חשובים אין דרכן למנות, ומה שמונים הוא מצד החשיבות כו'. וכדאי' במדרש שה"ש¹⁵ ע"פ¹⁶ שררך אגן הסהר, בענין בטנך ערימת חטים¹⁶, מה החטים הללו כשיוצאין לזרע אין יוצאין אלא במנין, וכשנכנסים לגורן¹⁷ אין נכנסין אלא במנין, כך ישראל, כשירדו למצרים ירדו במנין כו', וכשעלו עלו במנין כו', שזהו מצד החשיבות לכן מונין אותן כו'. וכמו מונה מספר לכוכבים כו'¹⁸, וכת"י¹⁹ המוציא

(10) ג, ב. (11) כהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ח שבהערה 1 (ע' עז ואילך). (12) ראה רש"י במדבר א, א. (13) כהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ח שבהערה 1 (ע' נו ואילך. ע' עג ואילך). (14) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1019 ואילך. חיי"ט ע' 25. (15) שהש"ר פ"ז, ג (ג). (16) שה"ש ז, ג. (17) לגורן: בשהש"ר שלפנינו: [וכ"ה באוה"ת וסה"מ תרל"ח שבהערה 1] מהגורן. במתנות כהונה לשהש"ר שם: ה"ג וכשנכנסין אל הגורן. (18) תהלים קמז, ד. (19) ישעי' מ, כו.

(1) מאמר זה מיוסד, כנראה, על ד"ה כי תשא תרל"ח (סה"מ תרל"ח ע' נו ואילך)* – כנסמן לקמן בהערות. (2) נח ו, טז. (3) עה"פ. (4) קח, ב. (5) נח שם טו. (6) פפ"ג ואילך (ע' ריט ואילך). (7) פפ"ה ואילך (ע' רכג ואילך). (8) למעלה: אוצ"ל: שלמעלה. (9) ע"פ הושע ב, א.

* והוא ד"ה כי תשא באוה"ת תשא ע' איתכג ואילך עם הוספות וכו'.

במספר צבאם כו', שכ"ז הוא מצד החשיבות כו'. והחשיבות שבהם הוא מ"ש אח"ז¹⁹ מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר, ופי' הראב"ע²⁰ והרד"ק²¹, איש מהכוכבים לא נעדר, שכולם קיימים ועומדים ברום עולם משי"ב, ולא כמו הנבראים שבארץ שהם נפסדים כו'. וכדאי' בירושלמי²² ע"פ אלה תולדות כו' ביום הבראם²³, שהן חזקים כיום הבראם כו', ונודע²⁴, דמה שאינם נפסדים, אינו מצד עצמן, שהרי הם הווים, וממילא צריכים להיות נפסדים כו', רק מפני שכך הוא רצון הבורא להיות נצחים, שבזה נראה בחוש כח הא"ס כו', שעז"נ שם¹⁹ קודם לזה, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, דבנבראים אלו נראה בחוש כח הא"ס, בבחי' ראייה חושיית ממש, שהרי א"א שיהיו קיימים ונצחים מצ"ע, שה"ה נבראים, וכל מציאותם הוא מהרכבתם, וא"א²⁵ להיות מציאותם מעצמן, כ"א מהבורא ומרכיב אותם כו', וכל המורכב סופו להפרד כו'²⁶, וא"כ, מה שהם קיימים, זהו רק מכח הא"ס המקיים אותם כו', וכמו שית' זה לקמן פ'²⁷. ובת"ז²⁸ אי', מרוב אונים דא כ"ע, ואמיץ כח דא חכ' כו', ולפי"ז, ענין מרוב אונים הוא ע"ד כל אשר חפץ ה' עשה²⁹, דהיינו להיות המשכת בחי' חפץ ורצון ה', שזהו בחי' עצמיות אוא"ס דבחי' הכתר, גם בעשי', בנבראים שלמטה כו'. וכנודע במ"ש³⁰ ואלקינו בשמים כל אשר חפץ כו', דפי' אלקינו בשמים, זהו בחי' הגילוי אלקות שבעולמות עליונים, שבזה הכל מודים, ורק בהגילוי למטה, יש שמכחישים ר"ל ואומרים אי' אלקיהם כו'³¹ (ובפרטיות הוא בהמשכת אוא"ס שממשיכים ע"י מצות מעשיות, שז"ע אי' אלקיהם, שממשיכים ע"י תומ"צ כו', דמ"ש ואלקינו בשמים, קאי על עבודה רוחניות, וכמו עבודת האבות שהיו בבחי' מרכבה³², שע"ז הכל מודים שממשיכים ע"י גילוי אלקות כו', אבל על המשכת אלקות שע"י מצות מעשיות, ע"ז שואלים אי' אלקיהם כו', וכמ"ש במ"א³³. ובד"כ הוא על המשכת כח האוא"ס בעולמות התחתונים), ועז"א דכשם שאלקינו בשמים, כמו"כ כל אשר חפץ עשה, בהמשכת כח הא"ס גם בנבראים התחתונים, שזהו בחי' חפץ ה', בחי' הרצון, שזהו בחי' כ"ע, שנמשך גם למטה כו'. וכ"ז נראה ביותר בצבא מעלה, דגם בנבראים שלמטה, מה שקיימים במין זהו מכח הא"ס, שלא נכחד איזה מין לגמרי, אך ביותר הוא נראה בצבא מעלה, בזה שקיימים באיש כו'. וז"ע המוציא במספר צבאם¹⁹, שמצד החשיבות שלהם, דאיש מהם לא נעדר, לכן ה"ה מוציא אותם במספר, שזהו מורה על החשיבות כו'.

מהורש"ב נ"ע תיבה זו, וכתב: וא"כ. ואולי הכוונה שצ"ל: וא"כ א"א.

(26) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ד ה"ג.

(27) פ': צט (ע' קצא). שלג (ע' ותרפד ואילך).

(28) = ובתיקוני זהר (תיקון מט פה, ב).

(29) תהלים קלה, ו.

(30) שם קטו, ג.

(31) תהלים עט, י. קטו, ב (בשינוי).

(32) ראה ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

(33) ראה ד"ה יהי ה"א עמנו במאמרי אדמו"ר הזקן

הקצרים ע' קלב ואילך. ד"ה הג'ל תרנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' א

ואילך). תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' שח ואילך). תר"ץ. תשמ"ה.

תשמ"ו.

(20) וז"ל: איש לא נעדר, והטעם על המספר או על עצם כל כוכב כי איננו מת לעולם.

(21) וז"ל: לא יפסיד כחו ולא ישתנה כמו שהוא בנבראי מטה שהם נפסדים באישיהם אף על פי שעומד מיניהם, אבל נבראי מעלה איש מהם לא נעדר לעולם בשום העדר לא בכלול ולא במקצתו, וכמו שה' ביום הבראו כן יהי כל ימי עולם לא יוסף ולא יגרע.

(22) ברכות פ"א ה"א. וראה לעיל פנ"ג (ע' קל ואילך).

וש"ג.

(23) בראשית ב, ד (ושם: אלה תולדות השמים והארץ בהבראם).

(24) ראה לעיל שם. וש"ג.

(25) וא"א: כ"ה בגוכי"ק. בכת"י מעתיק מחק כ"ק אדמו"ר

וענין מה שמוציא אותם במספר, היינו ההשגחה העליונה בהם, וכמו דבר חשוב שסופרים אותה הו"ע שימת לב, שמשים לבו אל הדבר ההוא, כמו"כ מה שמוציא אותם במספר הו"ע ההשגחה כו'. ואף שבאמת השגחתו ית' היא על כל האישים ממש, בכל פרטי מיני דצח"ס³⁴, גם בדומם היותר אחרון כו', עכ"ז, ודאי יש חילוקי מדרי' בענין ההשגחה³⁵. וכמ"ש במד"ר³⁶ ע"פ³⁷ הנה אנכי שולח מלאך, אלו זכיתם, אני בעצמי כו', עכשיו אני מוסר אתכם לשליח כו', וכת' בו³⁸ כי שמי בקרבנו, שההשגחה היא מאתו ית', והמלאך הוא רק שליח בלבד, ומ"מ, אינו כמו אני בעצמי כו', ולכן מרע"ה לא רצה במלאך כו', וכמ"ש במ"א³⁹. וכמ"ש ג"כ גבי גאולת מצרים, וישמע אלקים כו'⁴⁰, וידע אלקים⁴¹, ופי' רש"י⁴¹ נתן עליהם לב ולא העלים עיניו, הרי שלפעמים כבי' מעלים עיניו ר"ל, וגם אז הוא ית' משגיח בהשגחה פרטיות, שהרי ההשגחה האלקית הוא החיות של הנבראים⁴², וכמ"ש בסש"ב פמ"ח⁴³, ואם ח"ו לא תהי' ההשגחה, יופסק החיות ח"ו, אלא שבאמת השגחתו ית' תמיד על כל נברא ונברא בפרט כו', רק שזהו בהעלם, שמתעלם ומסתתר, ואין בההשגחה בחי' גילוי אור כו', ועתה נתן עליהם לב ולא העלים עיניו, היינו להיות גילוי אלקות, שז"ע הגאולה כו'.

ובד"כ זהו ההשגחה דש' אלקים וההשגחה דש' הוי'⁴⁴, דמצד ש' אלקים, באה ההשגחה בריבוי העלמות והסתרים, ע"י ריבוי הממוצעים, בהעלם אחר העלם, עד שמלובש בלבוש שק דדרך הטבע ע"י ע' שרים כו'⁴⁴. ואע"פ שהמה כגרון ביד החוצב⁴⁵ ממש, שאין להם שום בחירה בההשפעה, דכמצבי' עביד בחיל שמיא⁴⁶, ומסדר אותם במשמרותיהם כרצונו⁴⁷ דוקא, מ"מ, בא בהם בהתלבשות בהעלם גדול כו' (שזהו כל הכוונה בהתלבשות זאת, בכדי שיתעלם האור והגילוי, ולהיות השפעות גשמיים כו', וכמ"ש במ"א⁴⁸ בענין וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה⁴⁹, שצ"ל עשי' בכדי שתתגשם ההשפעה ותהי' בערך המקבל, דההשפעה היא מאת ה', רק שצ"ל ע"י התלבשות הממוצעים העליונים, וע"י הדברים הגשמיים למטה, בכדי שתתגשם כו'. וכנודע⁵⁰, דבכ"מ שהאור בגילוי, הוא מיעוט הישות, ובכדי שיהי' בכחי' יש, צ"ל התעלמות האור כו'. וה"ז רק בכחי' לבוש המעלים, אבל העיקר היא ההשפעה אלקית כו'. וע"כ צ"ל נתון ומסור בנפשו לאלקות, והעסק הגשמי לא יהי' לו מניעה ועיכוב, ולא יטריד ויבלבל אותו מתורה ותפילה, מאחר שזהו רק בדרך כלי ולבוש לבד, והברכה היא מאת ה' כו'. ובהשגחה זאת דש' אלקים,

283 ואילך). שיחת אחש"פ תשמ"ה.

(43) סה. ב. וראה לעיל פנ"ח (ע' קמו). פ"ס (ע' קנד).

(44) ראה דרך חיים שם. סה"מ תרס"ג שם. לקו"ש ח"ח שם (ע' 200).

(45) ע"פ לשון הכתוב – ישעי' י, טו.

(46) דניאל ד, לב.

(47) ע"פ נוסח תפילת ערבית.

(48) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תרמח

ואילך. סהמ"צ להצ"צ קו, א ואילך. קונטרס ומעין מאמר יז ואילך.

(49) פ' ראה טו, יח.

(50) ראה פירוש המלות פס"ז (מב, ג). ובכ"מ.

(34) ראה דרך חיים ע' 25. רשימה „השגחה פרטית" ס"א (לקו"ש ח"ח ע' 277). וש"נ.

(35) ראה דרך חיים שם. לקו"ש ח"ט ע' 181. ח"ח ע' 199 ואילך.

(36) שמו"ר פל"ב, ב.

(37) משפטים כג, כ.

(38) שם, כא.

(39) ראה אוה"ת תשא ע' ב'כו ואילך.

(40) שמות ב, כד.

(41) שם, כה.

(42) ראה גם סה"מ תרס"ג ח"א ע' לד ואילך. תרצ"ו ס"ע 120. וראה רשימה „השגחה פרטית" ס"ה (לקו"ש ח"ח שם ע')

מתעלם האור בבחי' העלם גדול מאד, עד שאינו נראה ונגלה כלל, רק נש"י יודעים ומשיגים אמיתית הדבר, שהכל הוא השפעה אלקית כו'. ובמ"א⁵¹ מבו', דכאשר משים לבו ודעתו לזה, יכול לראות בראי' חושיות ממש ההשגחה אלקית בהנהגת העולם כו'. אבל ההשגחה מ'ש' הוי' הוא שבא בבחי' גילוי אור, וכמו בהשפעת לחם מן השמים⁵², שלא הי' בו פסולת⁵³, וכן בכל ההשפעות בבחי' דקות ורוחניות כו'. ובזה יש ג"כ חילוקי מדרי', אם שבא עכ"פ בבחי' לבוש, להיות מזה השפעות גשמיים, רק שהלבוש הוא ג"כ לבוש דק, שאינו מעלים על האור כו', או שבא האור בבחי' גילוי ממש, להיות מזה ענין הגאולה כו'. ומ"ש ביצי"מ וידע אלקים⁵⁴, היינו שההשגחה דש' הוי' בא בבחי' גילוי בשם אלקים, בכדי להיות שכר ועונש, שז"ע נגוף ורפוא⁵⁴, נגוף למצרים ורפוא לישראל כו'⁵⁵, ועמ"ש בתו"א ד"ה ארדה נא דרוה"ב⁵⁶.

וז"ע המוציא במספר צבאם¹⁹, שהו"ע ההשגחה עליהם מצד החשיבות כו'. וי"ל, שהרי ארו"ל⁵⁷ ע"פ⁵⁸ אף ידי יסדה כו', נטה ימינו וברא שמים, נטה שמאלו וברא ארץ, הרי בשמים הגילוי יותר כו', דכמו"כ בצבא מעלה, שבהם ההשגחה בבחי' גילוי יותר, וזהו המוציא במספר כו', ומשו"ז גופא המה קיימים באיש, מצד יתרון הגילוי בהם כו'.

קסו קיצור. וב' בחי' מספר הנ"ל הו"ע את שדרכו למנות וכל שדרכו למנות. דאי' בשל"ה, דע"י המספר הוא השראת השכינה. והענין, כי מספר מורה על החשיבות, המוציא במספר צבאם, והחשיבות דאיש לא נעדר, והוא שכן רצון הבורא, ובזה נגלה כח הא"ס. ובת"ז, מרוב אונים כ"ע, והו"ע כל אשר חפץ ה' עשה, גילוי א"ס הבל"ג בעשי' (וכן ע"י מעהמ"צ). והמספר הו"ע ההשגחה, והיינו השגחת ש' הוי', דהשגחה דש' אלקים הוא הוא שמסתתר בלבושי, וברכך ה"א בכל אשר תעשה, והשגחת ש' הוי' הוא בלא העלם, או בגילוי ממש, כמו ביצי"מ. ומ"ש וידע אלקים, בכדי שיהי' נגוף ורפוא.

פח) וכמו"כ הוא ענין המנין והמספר בנש"י, שזהו ג"כ מצד החשיבות, וכדאי' במד"ר פ' שמות פ"א⁵⁹, שקולים ישראל כצבא השמים כו'. וכידוע⁴⁴ דההשגחה על נש"י היא מ'ש' הוי' דוקא, שהרי הנשמה היא ג"כ נצחיות, כמו צבא מעלה כו'. וסיבת נצחיות דנשמה היא למע' הרבה מסיבת הנצחיות דצבא מעלה, שהן בעצם נבראים, וקיומם הוא רק מכח הא"ס שבהם, וג"ז אינו בבחי' התלבשות בהם, וכידוע, שא"א שבעל גבול יהי' בו אור וחיות בלתי מוגבל כו', והכח הא"ס שבהם הוא מחוץ להם, שאינו מתייחד עמהם, רק מקיים מציאותם כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰. אבל הנשמות, ה"ה אלקות ממש בעצם מהותם, וכמא⁶¹ נשמה שנתת בי טהורה היא, דהיינו בשרשם באצי', וגם למעלה

(57) ראה פרקי דר"א פי"ח. זהר ח"א ל, א. ח"ב כ, א. לז, א. פה, ב.
(58) ישע"י מח, יג.
(59) פיסקא ג.

(60) ראה גם ספר החקירה להצ"צ קא, א ואילך. לקו"ש ח"ה ע' 97 ואילך ובהערה 19; 21. ח"ו ע' 93 הערה 40. חט"ו ע' 428 הערה 32.

(61) ברכת "אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).

(51) ראה גם סה"מ תרס"ב ס"ע ששה ואילך.

(52) בשלח טז, ד.

(53) ראה יומא עה, ב.

(54) ישע"י יט, כב.

(55) זח"ב לו, א. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' קי ואילך. ע' קיד ואילך. תורת חיים בא פז, א ואילך. אוה"ת בא ח"ז ע' ב'תרלג ואילך. ח"ח ע' ב'תתקמד ואילך. סה"מ תרמ"ד ע' שלב ואילך.

(56) = דרוש ה' (וירא יד, ד ואילך).

מאצי, וכידוע הפי' דטהורה היא בחי' טה"ע כו'⁶² (ועם היות שבכ"מ שרשם הוא מבחי' כח הגבול, היינו בחי' גרמוהי, בכ"מ שמדברים בזה, גם במדרי' שלפני הצמצום, שז"ע מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר כו'⁶³, וכמ"ש במ"א⁶⁴, דדבר הוא בחי' הצמצום, ומחשבתן של ישראל קדמה כו', היינו בבחי' אותיות הרשימו שלפני הצמצום, שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס כו', מ"מ, ה"ז בבחי' א"ס ממש כו'. ובאגה"ת פ"ד⁶⁵ כ' דנשמות שרשן מש' הוי', וכמ"ש⁶⁶ כי חלק הוי' עמו כו'). וגם כמו שבאה בכי"ע, שהיא בבחי' נברא, ה"ה ג"כ אלקות ממש, כנודע ומבואר במ"א⁶⁷ (והיינו מפני ששרשה הוא מפנימיות החיות, כמש"ש באגה"ת, ע"כ גם בירידתה לבי"ע היא אלקות ממש כו'). ובד"כ, בריאת כל צבא מעלה הוא מבחי' הדבור⁶⁸, וכמ"ש⁶⁹ בדבר ה' כו' וברוח פיו כו', ובריאת הנשמה הוא מבחי' מח' כו'⁶⁸. ונמצא, דסיבת נצחיות הנשמה הוא מפני שהיא ממש אלקות דש' הוי' כו'.

(והיינו לפמ"ש באגה"ת הנ"ל. וגם לפי המבו' בכ"ד⁷⁰ שהן מבחי' פנימיות הכלים, היינו שהן חלק מבחי' הכלים, וכמ"ש בבה"ז פנחס⁷¹ על מאה"ז דרמ"ט⁷² ע"פ⁷³ ובחודש הראשון, ועם שהנשמה היא רק חלק קטן מהכלים, מ"מ, ה"ה בחי' אלקות דכלים, כמ"ש בבה"ז שם, ובלקו"ת בהבי' הבי' דיונת⁷⁴. ובאגה"ק סי' כ'⁷⁵, אלא מעין בחי' אלקות, בצמצום עצום, וכעין הכלים די"ס דאצי' כו' (ובהגהות לבה"ז הנ"ל⁷⁶, שגם בהתהוותם בכי"ע הן בחי' אלקות ממש). ובה"ז שם, שהן מתאחדים עם הכלים כו' (ולכאו' צ"ע, והלא מבו' באגה"ק הנ"ל⁷⁷ שכבר יצאו ונפרדו מהכלים כו', ובאמת בהכרח לומר שהן בבחי' דביקות, דאל"כ איך הן אלקות. ואין לומר שדביקותם הוא בבחי' התחדשות ממקורם בדרך רו"ש כו', כמ"ש במ"א⁷⁸ בענין החיות האלקי המחי' את הנבראים כו', דזה שייך רק בהארה, לא בעצמי כו', וכאשר הנשמות הן בחי' דבר עצמי, בהכרח לומר שהתאחדות שלהם היא בבחי' דביקות כו'. אלא צ"ל, דכמו שהכלים הוא שנתהוו בבחי' מהות דבר בפ"ע, ומ"מ הן בבחי' דביקות, רק שהוא בבחי' דביקות שאינה ניכרת כו', כמו"כ הנשמות מהכלים הן ג"כ בבחי' דביקות הבלתי ניכרת כו'⁷⁹, וזהו שיצאו ונפרדו כו', ומ"מ הם בבחי' התאחדות ודביקות כו'. ולפ"ז י"ל, דהנשמות גם שנעשו נשמות דבי"ע הן בבחי' דביקות והתאחדות, דאל"כ איך הן אלקות, רק שהוא בבחי' דביקות

קע

שם עב, ב. לקו"ת פ' ראה כו, סע"ג ואילך. דרושים ליוה"כ ע, ג. ביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי ולאדמו"ר הצ"צ שם).

(71) ביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי שם.
 (72) = מאמר הזוהר [חלק ג] דף רמט (עמוד א).
 (73) פינחס כח, טז.
 (74) שה"ש יט, ג.
 (75) קל, א.
 (76) ביאורי הזוהר לאדמו"ר הצ"צ שם.
 (77) שם בסוף העמוד.
 (78) ראה אוה"ת תרומה ס"ע א'שנו ואילך. ע' אישסח. ואתחנן ח"ו ע' ב'רמה. המשך תרס"ו ע' נח. וש"ג.
 (79) ראה גם ד"ה ואברהם זקן תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' רצ. בהוצאה החדשה - ח"א ע' שח).

(62) ראה לקו"ת בחוקותי מז, א. דברים א, א. ובכ"מ.
 (63) ב"ר פ"א, ד.
 (64) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ס"ע תקנו ואילך. סה"מ תרמ"ד
 ס"ע שנה ואילך. עזרת' ע' יז.
 (65) צד, א.
 (66) האזינו לב, ט.
 (67) ראה ביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי פינחס קיד, ב ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקמו ואילך. סה"מ תרמ"ו ע' קלו. תרנ"ז ע' ערה.
 (68) תו"א יתרו עא, א. ובכ"מ.
 (69) תהלים לג, ו.
 (70) = בכמה דוכתי (ראה עין חיים שער כח (שער העיבורים) פ"א. שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש י"ד. פרי עין חיים הקדמה לעשר השבת פ"ה. שער השבת פ"י. תו"א

הבלתי ניכרת כו'. ומובן שהוא בכחי' העלם יותר מהנשמות דאצי' כו', ומ"מ גם הם בכחי' דביקות כו'⁸⁰).

וע"כ הקיום שלהם הוא בכחי' קיום עצמי. ולא כמו צבא מעלה, דעם היות שהן חזקים כיום הבראם²², שזהו כמו קיום דבר הבלתי נפסד, מ"מ, הקיום שלהם אינו קיום עצמי, רק מפני כח הא"ס שבהם, דהיינו רצון הבורא כו'. אבל נשמות, שהקיום שלהם הוא מצד ההתאחדות במקורם (אם בהאורות או בהכלים), ושמושם זה הן אלקות, הרי הקיום שלהם הוא קיום עצמי כו'. וכמ"ש במ"א⁸¹ בענין האור, דהגם דמציאותו הוא מן המאור, ומזה הוא קיומו כו', שהרי האור הוא גילוי רצוני, דברצותו ית' מאיר וברצותו כו', ומ"מ, כ"ז שהאור נמצא, הוא בכחי' קיום עצמי, דלהיות שהאור דבוק בהעצם, ה"ה מעין העצם, וזהו שהוא בכחי' אור ובחי' אלקות, וע"כ חיותו וקיומו הוא בכחי' חיות עצמי וקיום עצמי כו'. וכן הכלים, הגם שאינם בכחי' דביקות, היינו שאינם בכחי' דביקות ניכרת, אבל באמת הן ג"כ בכחי' דביקות, מאחר שהן אצי' והן אלקות, וגם שהכלים הן בכחי' דביקות והתאחדות בהאור, וכמא"ס⁸² איהו וגרמוהי חד כו' (וגם יתפרש איהו על שרש ומקור הכלים, בחי' כח הגבול שבא"ס, והוא בד"כ בחי' כח הא"ס להוות דבר שחוץ לעצמותו כבי', וכמשית"ל פ'⁸³, וא"כ, איהו וגרמוהי חד הוא בהתאחדות במקורם כו'), וע"כ גם הכלים הן בכחי' קיום עצמי כו'. וכמו"כ הוא ג"כ בנשמות, שהן ג"כ אלקות ממש ומתאחדים במקורם, ע"כ הקיום שלהם הוא בכחי' קיום עצמי כו'. וז"ש⁸⁴ הוא קיים ושמו קיים כו'⁸⁵, ומבו' במ"א⁸⁶ שזהו בכחי' אורות וכלים כו', וי"ל ג"כ, הוא קיים, בחי' העצמות, שהוא חי וקיים לעד, שהרי מציאותו מעצמותו כו', ע"כ ושמו קיים, בכחי' קיום עצמי, כאשר רצונו ית' הוא בכחי' גילוי אור כו', וכסאו נכון⁸⁵ הוא בחי' הכלים ונשמות שהן ג"כ בכחי' קיום עצמי כו').

וגם בירידת הנשמות למטה, ה"ה בכחי' קירוב ודביקות בשם הוי', ע"י תורה ומצות, וכמ"ש⁸⁷ וירם קרן לעמו, בחי' המשכה עצמיות דתורה ומצות, ועי"ז הם עם⁸⁷ קרובו⁸⁸, דקאי על שם הוי' כו', וכמ"ש במ"א⁸⁹, וכמ"ש⁹⁰ ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם, דאתם היינו גם כמו שמלובשים בגופים, הרי הם דבקים בהוי' אלקיכם, ע"י תורה ומצות

מ"ש הוי' עצמו" (אלא שזהו כפי שמתלבש בשם אלקים*).
ובהערה 33, שמ"ש כאן, וגם בירידת הנשמות למטה, ה"ה בכחי' קירוב ודביקות בשם הוי', ע"י תומי"צ .. ועי"ז הם עם קרובו, דקאי על שם הוי' כו' – „נלפענ"ד שזהו רק בנוגע לגילוי ההשגחה בכחות הגלויים של הנשמה".
(89) ראה לקו"ת שלח מ, ד.
(90) ואתחנן ד, ד.

(80) ראה גם סה"מ עזר"ת ע' קלא. ד"ה ויאמר גו' החודש תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' קצב ואילך).
(81) ראה סה"מ תרנ"ו ע' רנו ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' נט ואילך. ד"ה וידבר גו' והקרייתם תרס"ה (סה"מ תרס"ה ע' שלא ואילך). ד"ה הנ"ל תשי"ב. תשי"ז (סה"מ תשי"ב ע' שמו ואילך. תשי"ז ע' רפח ואילך).
(82) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).
(83) פ': קנד (ע' ושג ואילך).
(84) ח"ש: אוצ"ל: (וז"ש).
(85) בברכות ק"ש (ויציב ונכוו").
(86) ראה סה"מ תרס"ג ח"ב ע' רפה. ד"ה וידבר גו' והקרייתם שבהערה 81.
(87) תהלים ממה, יד.
(88) וגם בירידת .. עם קרובו: ראה לקו"ש ח"ח שם (ע' 200), שגם בני"ש שאין עושיין רצונו של מקום, ההשגחה עליהם היא

(* ולכן ע"י התבוננות בשכל יכולים להכיר שיש השגחה פרטית גלויה על כל פרט דכל אחד מיראאל, גם אלו שאין עושיין רצונו של מקום – לקו"ש שם. ובהערה 35 שם מביא מ"ש במאמר זה (לעיל ע' רלב) ש,רק נשי"י יודעים ומשיגים .. שהכל הוא השפעה אלקית .. יכול לדאות בראי' חושיית ממש ההשגחה אלקית כו').

כו'. וגם שאוא"ס מאיר בהם בבחי' פנימית ממש, בבחי' התאחדות, ע"י תורה ומצות כו'. וע"י הנשמות נראה ונגלה ג"כ אלקות בעולם, וכמ"ש⁹¹ עדות לישראל, שהן בחי' עדות על הנסתר, בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו', וכמ"ש בלקו"ת ד"ה אלה פקודי⁹², שזהו בחי' ש' הוי' שיש בכאו"א מישראל כו'⁹³, ובפניהם הם ניכרים כו'⁹⁴, ובפרט דנש"י כל ענינם הוא להאיר את העולם, כמשנת"ל⁹⁵, וית' לקמן בפרטיות⁹⁶. וע"כ בנש"י למטה ההשגחה עליהם היא משם הוי' דוקא כו', דבד"כ ההנהגה עמהם אינו ע"פ הטבע, כ"א משם הוי' שלמעלה מהטבע. ובזה יש ב' אופנים, אם שההנהגה היא למעלה מהטבע לגמרי, שזהו משם הוי' ממש, או בדרך נסים נסתרים, שהוא ענין רוממות הטבע, שזהו מבחי' רוממות הא"ס שבמל', כמשנת"ל (ד"ה אני לדודי⁹⁷), והו"ע שם הוי' המאיר בשם אלקים כו'. וזהו מ"ש השל"ה⁹⁸ שע"י המספר הוא השראת השכינה, דהמספר הוא מצד החשיבות, דענין המספר בזה הוא ההשגחה בבחי' גילוי אור, שז"ע השראת השכינה כו'.

קיצור. והנה הנשמות הן ג"כ נצחיים, ומעלתם למעלה הרבה מצבא מעלה, כי הם בבחי' דביקות והן אלקות, וע"כ הן נצחיים בבחי' קיום עצמי. וגם למטה, ואתם הדבקים בה' ע"י תומ"צ, ואוא"ס מאיר בהם בפנימיות, ועדות לישראל. וע"כ עליהם ההשגחה מש' הוי', אם למעלה מהטבע, או בחי' רוממות הטבע. וז"ע המספר שע"י הוא השראת השכינה.

פט) והקשה השל"ה⁹⁸, והלא לכאורה הוא להיפך, שהרי אין הברכה מצוי' בדבר המדוד והמנוי, כמשארז"ל בפ"ג דב"מ⁹⁹. ותי', דע כי יש שני עניני מספר, המספר של עניני עוה"ז שהוא חומרי, וזה המספר אינו טוב, כי מאחר שנספר כל פרטי לבדו, אז הוא פירוד כו', וגם מורה שיש לו קץ ותכלית כו', אמנם המספר של השגת עוה"ב, זה המספר בלתי מספר, ואין לו קץ וסוף ותכלית כו'. ובדש"מ¹⁰⁰ כ', שזהו מארז"ל¹⁰¹ את שדרכו למנות שנינו, או כל שדרכו למנות שנינו, דבחי' את שדרכו למנות, ז"ע המספר של עוה"ב, הנמשך מבחי' את, היינו אותיות התורה מא' עד תי"ו כו', וכל שדרכו למנות, הו"ע המספר דעוה"ז כו'¹⁰¹. ושרש ההפרש בין מספר דעוה"ז ובין מספר דעוה"ב הוא, ע"פ מארז"ל¹⁰² שתי' קושי' דוהי' מספר על ולא יספר¹⁰³, כאן בזמן שערש"מ¹⁰⁴, וכאן בזמן שאין ערש"מ. והענין הוא, דמספר עוה"ז הוא דבר המדוד ומנוי, ויש לו קצבה כו', אבל המספר דעוה"ב, הגם שהוא בבחי' מספר, אבל אין לו קצבה, ע"ד שארז"ל¹⁰⁵ ת"ח אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, שנא'¹⁰⁶ ילכו מחיל אל חיל, שהוא בחי' עליות המדרי'

(100) = ובדף שמח (כ"ה באוה"ת תשא ובסה"מ תרל"ח

שבהערה 1. בדפוס ראשון שתח"י הוא בדף שמו, ב).

(101) ראה ד"ה כי תשא תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' קסט

ואילך).

(102) יומא כב, ב.

(103) הושע ב, א (בדילוג). וראה לעיל פפ"ו (ס"ע רכו

ואילך).

(104) = שעושיין רצונו של מקום.

(105) סוף ברכות.

(106) תהלים פד, ח.

(91) תהלים קכב, ד.

(92) ד, א ואילך. וראה לעיל פמ"ד (ע' קב). פס"ו (ע' קע"א).

(93) לקו"ת שם סע"ב ומציין שם לד"ה ראה אנכי נותן

[לקו"ת ר"פ ראה].

(94) שמו"ר פמ"ו, ד. הובא בלקו"ת פקודי שם.

(95) פע"א (ס"ע קכב ואילך).

(96) פקנ"ה (ע' ושה ואילך).

(97) ע' קצא ואילך.

(98) שמו, סע"א ואילך. הובא לעיל ריש פפ"ו (ע' רכט).

(99) מב, א.

עד אין שעור כו', וכמ"ש השל"ה שם, שתמיד מתרבה והולך השגתם בו ית', והוא ית' אין תכלית להשגתו, נמצא תמיד המספר סופר והולך כו', ומ"מ, ההשגות הן בבחי' התחלקות, שכל ענין ההשגה הוא שבא בפרטים דוקא כו', רק דבהשגה אלקית דעוה"ב, אין קץ ושיעור לריבוי ההשגות כו', דעכשיו גם בהשגה אלקית יש עכ"פ קץ וגבול, דעד פה תבוא כו'¹⁰⁷, אך זהו לא מצד שהענין מוגבל בעצם, כ"א מצד עומק המושג וקוצר המשיג כו', אבל בההשגה האלקית שתהי' לעתיד, לא יהי' קץ ושיעור כלל בההשגה כו'. וכמו ולתבונתו אין מספר¹⁰⁸, דמ"מ ה"ז בבחי' מספר, והיינו להיות שזוהו בחי' תבונה והשגה, רק שהפרטים הן בלי מספר כו' (וכנודע דכל שכל, כשמגיע על עומקו יותר, ה"ה בא בריבוי פרטים ביותר כו', וגם הפרטים הם בלתי מוגבלים ומחולקים כ"כ כו', וע"כ, בעומק ההשגה שתהי' לעתיד, לא יהי' בזה מספר וגבול כלל כו'. ובפרט שלעתיד תהי' ההשגה בבחי' מהות אלקות, וכמו שית' בפ'¹⁰⁹, וא"כ תהי' כל השגה בבחי' א"ס ממש כו'). וזהו ג"כ ענין אין מספר, מה שאינם בבחי' הגבלה כ"כ כו'. וזהו שארז"ל¹¹⁰ שכא"א נכוונה מחופתו של חבירו, שהן מדרי' רבות עד אין שיעור כלל, וכא"א הוא דבר שבמנין, שאין לו ביטול כלל¹¹⁰, להיותו דבר חשוב ונעלה כו'. וזהו שבזמן שאין ערש"מ אז המספר ע"ד¹¹¹ המספר דעוה"ז שיש קץ וגבול כו', ובזמן שערש"מ אז הוא ע"ד המספר דעוה"ב, דעם היות שהוא בבחי' מספר, מ"מ, אין קץ למספרו כו'.

ויש לבאר זה בכ' אופנים. דהנה, נת"ל (ד"ה ביום השמע"צ) דעיקר המספר הוא בבחי' הכלים, ובפרט בבחי' המל', והיינו שהכלים הם בבחי' מספר וגבול כו'. והנה, הכלים ה"ה ג"כ בבחי' גילויי ההעלם (והיינו לגבי בחינת הכלים דא"ק, שע"ז שייך לומר גם בהכלים דאצי' בחי' אדם, אדמה לעליון כו'¹¹², וכמ"ש במ"א¹¹³. ולגבי שרשן באוא"ס שלפני הצמצום, דהיינו בחי' אותיות הרשימו כו', הגם שנת"ל (ד"ה ויחן¹¹⁴) די"ל שהן באין ערוך לגמרי כו', מ"מ, הרי כ' בע"ח שע"א ע"ב בהג"ה וסוף ענ"ג¹¹⁵, דע"י הצמצום נתגלה ונתהווה מציאות הכלים כו', והיינו, דעם היות שהן באין ערוך, לפי שנעשו בבחי' מציאות דבר, מ"מ, אין זה כמו אין ערוך דבי"ע, שהרי הן אלקות ממש, והן בחי' אצי' כו', וע"כ או' בהם ל' נתגלה ונתהווה כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁶, וע"כ, מצד מה שיש בהמספר בחי' כח המספר שסופר את המספר¹¹⁷, אין בהמספר בחי' גבול כלל כו'. דז"ע מה שהע"ס דאצי' אין סוף להתפשטותן, שזוהו מצד הכלים ג"כ, דעם היות כ"א בבחי' הגבלה, בחי' חכ' וחסד כו', ומ"מ¹¹⁸, החסד גופא הוא בבחי' בלי גבול כו', דלהיות שהוא בחי' הגבול שבא"ס, יש בו כח הא"ס כו', והוא מה שיש בהכלים משרשם ומקורם, בחי' כח הגבול שבא"ס, שהוא א"ס ממש כמו כח הבלי גבול כו'. וז"ע המספר דעוה"ב שהוא בלי מספר, שזוהו מצד כח המספר שבהמספר כו'. והאופן הב' הוא, דהמספר דעוה"ב הוא מבחי'

קעב

(107) ראה אוה"ת ענינים ע' רב. המשך תרס"ו ע' ריג

(107) ע"פ איוב לה, יא.

(108) תהלים קמז, ה (ושם: לתבונתו). וראה לעיל פפ"ו ואילך.

(ס"ע רכו ואילך).

(114) ע' כב ואילך.

(109) בפי' רכו (ע' ותנט).

(115) = שער א ענף ב בהגהה וסוף ענף ג.

(110) ב"ב עה, א. הובא בשל"ה שם.

(116) ראה סה"מ תרס"א ס"ע קעח ואילך.

(111) ע"ד: אוצ"ל: הוא ע"ד.

(117) המספר .. המספר: המספר .. המספר.

(118) ומ"מ: אוצ"ל: מ"מ.

(112) ישע"י יד, יד.

האורות, שנת"ל¹¹⁹ דמספר האורות הוא בבחי' בלי מספר, ובפרט מצד דביקות האור בשרשו ומקורו, ה"ה בבחי' בלי גבול, וע"כ המספר הוא בבחי' בלי מספר כו'. ובזמן שערש"מ, ממשיכים גם במספר מבחי' בלי מספר, וכמשנת"ל¹²⁰ שזהו ע"י התורה וע"י תשובה כו', ואז גם המספר דעוה"ז הוא בבחי' לא יספר, כמו המספר דעוה"ב כו'.

קיצור. והקשה השל"ה, והלא הברכה היא בדבר הסמוי מהעין. ותי' דמספר עוה"ז הוא לא טוב, ומספר עוה"ב הו"ע את שדרכו למנות, אותיות התורה, והוא מספר אשר לא יספר, כי אין המספר¹²¹ להשגות גם עכשיו, ולעתיד יהי' בבחי' בל"ג, וכמו לתבונתו אין מספר, וגם שהוא בבחי' השגות מחולקות. והענין, דהנה נת' דעיקר המספר הוא בכלים, וכלים דאצי' הן בלי מספר, מצד כח המספר שבהם. וגם י"ל שזהו בחי' מספר האורות, שהוא בלי מספר. וכשעושין רש"מ, ממשיכים במספר מבחי' בלי מספר.

צ) אמנם להבין מ"ש השל"ה דאת שדרכו למנות הוא המספר דעוה"ב, וכל שדרכו למנות זהו המספר דעוה"ז, וגם אינו מובן, והלא כתי'¹²² כי כל בשמים ובארץ, דאחיד בשמיא ובארעא כו'¹²³, דכל הוא בחי' יסוד¹²⁴ המקשר ומחבר כו', ואיך הוא המספר דעוה"ז כו'. הענין הוא, עפמ"ש¹²⁵ יוצר אור כו' ובורא רע, וארז"ל ברכות ד"א ע"ב, כתיב רע, וקרין הכל (היינו מה שאנו אומרים בברכת יוצר ובורא את הכל), לישנא מעליא, הרי כינו את רע בשם הכל, שהוא כל. וכ"מ ברכות אחרי ר"פ כ"ב¹²⁶, ע"פ¹²⁷ ויתרון ארץ בכל, אפי' דברים שאתה רואה מיותרין בעולם, כגון זבובים פרעושים ויתושין, אף הם בכלל ברייתו ש"ע, דכתיב¹²⁸ ויכולו השמים, הרי גם יתושים (שמכניסים ואינם מוציאים)¹²⁹, שהו"ע הסט"א כו', כמ"ש במ"א¹³⁰ נק' בכל. והרמ"ק¹³¹ כ' בכונות ומלכותו בכל משלה¹³², דהיינו גם על הקלי' וסט"א כו', הרי דבכל כולל הכל כו'. וי"ל עפמ"ש במ"א¹³³, דמהיסוד יש ב' מיני שפע, הא', מבחי' הימין, שנמשך רק למקום הראוי, והוא בחי' השפעה פנימית ועצמית כו', והב', מצד השמאל, שנמשך שפע המותרות לחיצונים כו'. וזהו מה שכל כולל הכל¹³⁴, דכל הוא בחי' יסוד, דמבחי' השמאל נמשך לכל כו'. גם י"ל ע"פ מ"ש בלק"ת סד"ה כי ההרים ימוש¹³⁵, ההפרש בין כי כל בשמים ובארץ¹²², למ"ש¹³⁶ וברית שלומי לא תמוט, דכי כל הוא ההמשכה שע"פ סדר ההשתל', שמתמעט ממדרי' למדרי', אבל וברית שלומי לא תמוט הוא שנמשך בחי' גילוי אור ממש למטה כו'.

קעג

- (119) פפ"ו (ע' רכו ואילך).
 (120) שם (ע' רכו).
 (121) המספר: אוצ"ל: מספר.
 (122) דברי הימים"א כט, יא.
 (123) ראה זחר ח"א לא, סע"א. ח"ב קטז, א. ח"ג רנז, סע"א.
 זחר חדש קג, ב. תקו"ז תיקון מז (פד, א).
 (124) ראה זחר"א קכב, א. הובא באוה"ת חיי שרה קכו, ב.
 לקו"ת בהעלותך לד, א. ועוד.
 (125) ישע"י מה, ז.
 (126) פיסקא ב.
 (127) קהלת ה, ח.
 (128) בראשית ב, א.
 (129) ראה גיטין נו, ב. במדבר"ר פי"ח, כב.
 (130) ראה תניא פכ"ד (ל, א).
 (131) ראה פרדס שער טז (שער אבי"ע) פ"ז. ספר גירושין לרמ"ק פרק צג. מחזור לר"ה ויוהכ"פ עם פירוש הרמ"ק (קושטא, של"ו) בתפילת העמידה לר"ה (פיסקא, מלוך על העולם כולו"). סידור תפלה למשה בתפלת העמידה לר"ה שם (מו, א בהוצאת פרעמישלא, תרנ"ב).
 (132) תהלים קג, יט.
 (133) ראה פרדס שער ז (שער הצנורות) פ"ד (הובא בשל"ה יט, ב). שער הגלגולים הקדמה לד. שער הכוונות ענין תחום שבת. אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרנב.
 (134) ראה זחר"ג רמו, א.
 (135) תצא מא, ב.
 (136) ישע"י נד, י.

וזהו דבחי' כל הוא המספר דעוה"ז, שמתמעט האור, ובא בבחי' הגבלה ובבחי' כמה העלמות והסתירים, עד שנמשך קצת שפע גם לחיצונים כו', משא"כ בחינת וברית שלומי, שנמשך גילוי אור, אין שם שום אחיזה, ונמשך רק למקום הראוי כו'. וזהו ג"כ מ"ש¹³⁷ יראו מה' כל הארץ, כל הארץ דוקא, אף מבחי' כל שדרכו למנות, שאפי' המזיקים יריאים מהשי"ת, וכמארז"ל¹³⁸ אלמלא ניתנה רשות לעין לראות כו', ואעפ"כ אין עושים כלום, מפני מורא שמים, עד שלא יוכל לעבור את פי ה' כו'¹³⁹, דעם היות שיש להם אחיזה, מ"מ, נמשך משם גם בחי' היראה עליהם כו'. אך יראה זו היא יראת העונש לבד כו'. ובד"כ מ"ש יראו מה', היא בחי' יר"ת, שהיא מרחוק, וזהו מה' כו'¹⁴⁰. וצ"ל יראו את ה' קדושו¹⁴¹, בבחי' ביטול ממש, שזהו פי' את הוי"ו¹⁴⁰, להיות בבחי' את הטפל¹⁴² ממש לש' הוי', שלא להיות שום רצון בפ"ע כלל כו'. וז"ע את שדרכו למנות בבחי' את הטפל ובטל כו'.

ובד"כ זהו בחי' מספר האורות ומספר הכלים, דמספר האורות זהו בחי' את שדרכו למנות, דהאורות הן בבחי' דביקות, והביטול הוא בבחי' ביטול במציאות כו', וכן בעבודה הו"ע למס"נ באחד¹⁴³, להיות בבחי' ביטול במציאות ממש כו', כמשנת"ל¹⁴⁴. וזהו ג"כ ענין המספר דעוה"ב, דאין זולתך מלכנו לחיי עוה"ב¹⁴⁵, שזהו בבחי' האור שדבוק במקורו כו', וכמ"ש במ"א¹⁴⁶. ומספר הכלים זהו בחי' כל שדרכו למנות, דהכלים הן בבחי' מספר וגבול, ומזה נמשך ההגבלה למטה, עד שיכול להיות אחיזה כו'. ונת"ל¹⁴⁴ דבעבודה, ענין ריבוי הכלים הוא הברור ותיקון דנה"ב בבחי' כפי' וביטול היש כו', וע"י הכפי' וביטול דחומריות הנה"ב, שע"י נעשה תיקון הכלים, ממשיכים ע"י מבחי' שרש ומקור הכלים, בחי' כח הגבול, היינו בחי' המספר את המספר¹⁴⁷, שע"י יהי' גם המספר בבחי' בל"ג, ולא יש אחיזה לחיצונים כו'. ובמ"א¹⁴⁷ מבורא דע"י תיקון הכלים נמשך מבחי' האור שלמעלה מהכלים, שמאיר בגילוי תוך הכלים כו', וע"י הוא בבחי' מספר אשר לא יספר כו', וכנ"ל.

ועפ"ז יובן מ"ש² צהר תעשה לתיבה. דהנה ידוע בשם הבעש"ט¹⁴⁸, דתיבה הו"ע תיבות התפלה. וארז"ל¹⁴⁹ מט"ט קושר כתרין לקונו מתפלתיהן של ישראל, דכתר הוא בחי' רצון¹⁵⁰, והיינו המשכת רצון חדש להיות גאולה ורפואה כו'¹⁵¹. והנה, הכתר עשוי מאבנים טובים, וידוע דאבנים הן אותיות, וכמא¹⁵² שתי אבנים כו', וצ"ל אבנים טובים ומאירים¹⁵¹, והוא ע"י ברור ותיקון הנה"ב, שזהו כל ענין התפלה, לברר את הנה"ב, וע"ז נסדר סדר התפלה בפסוד"ז וברכות ק"ש, דפסוד"ז היא לזמר עריצים¹⁵³, שע"י ההילולים

137) תהלים לג, ח.
 138) ראה ברכות ו, רע"א.
 139) ע"פ בלק כב, יח. שם כד, יג.
 140) ראה לקו"ת במדבר יג, ב.
 141) תהלים לד, י.
 142) ראה ברכות לו, א.
 143) ואתחנן ו, ד. וראה זח"ב קיט, א. פרי עץ חיים שער הק"ש פי"ב.
 144) פפ"ו (ע' רכו).
 145) ע"פ נוסח תפילת שבת.
 146) ראה סה"מ תרנ"ב ס"ע יא ואילך. תרנ"ד ע' מב.
 147) ראה אוה"ת ענינים ע' קעד.
 148) ראה צוואת הריב"ש סימן עה. אוה"ת נח ח"ג תרמ, א. כתר שם טוב (קה"ת, תשס"ד) הוספות סימן ח ואילך. וש"נ.
 149) ראה זח"ג לו, ב. תו"א מקץ מב, ב. סה"מ תש"ח ע' 202. וש"נ.
 150) ראה לעיל פ"א (ע' ב).
 151) ראה סה"מ תרכ"ט ס"ע יב ואילך.
 152) ספר יצירה פ"ד מ"ב (בקצת דפוסים – מט"ז). וראה תו"א וראו נו, סע"ב.
 153) ע"פ ישע"י כה, ה. וראה זח"ג רפד, א.

ותשבחות נעשה חקיקה מבחוח, שיוצא הנה"ב מחומריות הרע כו', ואח"כ בברכות ק"ש, בהתבוננות ביטול המלאכים, נעשה החקיקה בפנים, להיות בבחי' כלי לאלקות, והוא ענין ואהבת כו' בכל לבבך¹⁵⁴, בשני יצריך כו'¹⁵⁵, וכמ"ש במ"א¹⁵⁶. ועי' תיקון וביורור הנה"ב שבתפלה, האותיות דתפלה הן אבנים טובים ומאירים, שנעשה עי"ז כתר לקונו, בחי' המשכת רצון חדש כו'. וזהו צהר תעשה לתיבה, אבן טוב, דתיבות התפלה יהיו בבחי' אבן טוב המאיר כו'. והאור הוא כזהרים, היינו כנ"ל, שע"י בירור נה"ב, שנעשה עי"ז תיקון הכלים למעלה, נמשך מבחי' האור שלמעלה מהכלים כו', וז"ע צהרים הנקרא טיהרא¹⁵⁷, והוא גילוי בחי' עצמות אוא"ס, וכמ"ש במ"א¹⁵⁸ בענין אוכם הוא קדם עה"ע¹⁵⁹, ע"ד שרגא בטיהרא כו'¹⁶⁰. ובספר נועם אלימלך¹⁶¹ אי' בפי' צהר תעשה לתיבה, שע"י תיבות התפלה, נהפך צירוף צרה לצירוף צהר¹⁶². והענין הוא, דמהמספר דעוה"ז, להיות שבא בבחי' מספר וגבול, ובהעלמות והסתירים, יכול להיות ח"ו צירוף צרה ר"ל, אך ע"י שפועל בעצמו ומקבל עליו כפי' בחומריות הנה"ב שלו, ממשיכים עי"ז מבחי' בלי מספר במספר, והיינו שהמספר דעוה"ז הוא ג"כ כמו המספר דעוה"ב כו', ועי"ז נהפך צירוף צרה לצירוף צהר, שהוא בחי' גילוי אור כו'. ומ"ש בפרש"י י"א חלון, זהו מ"ש בע"ח¹⁶³ דאוא"ס מאיר ככו"ח¹⁶⁴ כו' ובז"א דרך חלון כו', והיינו שהאוא"ס שלמעלה מהשתל' מאיר ככו"ח בבחי' קירוב כו', ובז"א בדרך חלון כו', וכמ"ש במ"א¹⁶⁵. והענין בתפלה הוא, כמ"ש¹⁶⁶ קרוב ה' כו' לכל אשר יקראוהו באמת, ומבואר במ"א¹⁶⁷, שזהו המס"נ באחד בק"ש, שע"י הקדמת למס"נ באחד¹⁶⁸, ואה"ר דבכל מאדך¹⁶⁹, ממשיכים גילוי אוא"ס בתפלה, שזה ענין ברוך אתה הוי' כו', והיינו בעבודת הצדיקים, שממשיכים רצון חדש בתפלה על ידי הקדמת המס"נ באחד, שזה ענין מספר דעוה"ב, את שדרכו למנות כו', כנ"ל. וזהו צהר תעשה, בחי' חלון, להיות גילוי אוא"ס ב"ה ע"י העבודה דמס"נ כו'. וי"א צהר אבן טוב הוא, שהגילוי דאוא"ס ב"ה הוא ע"י כפיית החומריות דנה"ב כו'. וזהו ג"כ מ"ש¹⁷⁰ ואל אמה תכלינה, פי' אמה הוא ענין אחת¹⁶⁸ היא יונתי¹⁶⁹, שהוא ענין למס"נ באחד כו'¹⁷⁰. גם ענין ואל אמה תכלינה הוא ענין מיעוט הכלים¹⁷¹, היינו שהכלים יהיו בבחינת מיעוט וביטול, שע"י מאיר בהם ריבוי אור כו', וכמו בעקודים, שהי' כלי א'¹⁷², ולא הי' שבירה ח"ו¹⁷³,

קעד

בהוצאת קארעץ, תק"מ). כתר שם טוב (קה"ת, תשס"ד) סימן פז. הוספות סימן ג. סימן ט"י. וש"נ.
 (163) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג-יד.
 (164) = בכתר וחכמה.
 (165) ראה לעיל פל"ז (ע' פד ואילך). וש"נ.
 (166) תהלים קמה, יח.
 (167) ראה תורת חיים וישב רא, סע"א ואילך.
 (168) שה"ש ו, ט.
 (169) ראה אוה"ת נח שם תרלט, ב. תרמ, ב.
 (170) ראה לקו"ת שה"ש מב, א.
 (171) ראה אוה"ת שם (תרמ, ב).
 (172) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. תו"א נח י, ג ואילך.
 (173) ראה לקו"ת אמור לה, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' א. ע' יא. תורת חיים בראשית טז, ג. יח, ב. אוה"ת בשלח ע' ת.

(154) ואתחנן ו, ה.
 (155) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.
 (156) ראה לקו"ת בחוקותי מז, ד. סה"מ תרס"ה ע' יג. עת"ר ע' קצח.
 (157) ראה פרש"י מקץ מג, טז.
 (158) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קעט.
 מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושים לפסח ע' קעו ואילך. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תרכו. עת"ר ס"ע סב ואילך.
 (159) ראה תקו"ת ת"ע (קלה, ב).
 (160) חולין ס, ב.
 (161) להרה"ק ר' אלימלך מליזענסק – עה"פ צהר תעשה לתיבה, וז"ל: "פירוש שהצדיק על ידי תיב[ו]ת התורה שלומד בה הוא מהפך הצרה לצהר" – הובא באוה"ת נח ח"ג תרמ, ב. ושם: "בספר נועם אלימלך פי' שע"י תיבות התפלה מהפך מצירוף צרה לצירוף צהר ע"ד מנגע נהפך לענג כענין כולו הפך שער לבן".
 (162) ראה בשם הבעש"ט: תולדות יעקב יוסף פ' נח (יג, א

מפני שהכלי היא בבחי' אחד כו'¹⁷⁴. וזה¹⁷⁵ ענין מיעוט הכלים, שיקבלו ריבוי האור כו', והיינו הנעשה ע"י בירור הנה"ב, שהוא ענין ביטול הכלים, שע"ז מאיר גילוי אוא"ס ב"ה. וזהו צהר תעשה לתיבה, שאותיות התפלה יהיו בבחי' אבן טוב המאיר, ע"י כפיית החומריות דנה"ב. וזהו ואל אמה תכלינה, שיהיו הכלים בבחי' מיעוט וביטול, ועי"ז נמשך גילוי אוא"ס למטה, להיות המספר דעוה"ז ג"כ בבחי' מספר אשר לא יספר כו'.

קיצור. ומ"ש השל"ה דכל שדרכו הוא מספר עוה"ז, והלא כל הוא בחי' יסוד, הענין הוא, כדכתי' רע, וקרין הכל, דמצד השמאל נמשך לחיצונים, וגם, דהשפעת היסוד הולך ומתמעט. וזהו יראו מה' כל הארץ. אבל יראו את ה', את הטפל, הו"ע את שדרכו למנות. והוא מספר האורות, בחי' דביקות, ובעבודה, למס"נ באחד. ומספר הכלים, משם ההגבלה ואחיזה. ובעבודה, תיקון הנה"ב, ועי"ז מספר אשר לא יספר, גילוי שרש הכלים, וגם המשכת עצם האור. ובזה יובן מ"ש צהר תעשה לתיבה, אותיות התפלה, ע"י בירור הנה"ב, הן בחי' אב"ט המאיר משרשן ומקורן, וי"א חלון, הוא עבודת הצדיקים שממשיכים עצם האור, ועי"ז הוא בלי מספר. ואל אמה תכלינה, בחי' אחת היא יונת, וגם מיעוט הכלים וביטולם.



והוא¹ עומד עליהם תחת העץ ויאכלו². ואי' בגמ' קדושין דל"ב ע"ב, מעשה בר"א ור"י ור"צ שהיו מסובין במשתה בנו של רבן גמליאל, והי' ר"ג עומד ומשקה כו', אר"א לר"י, מה לך יהושע שאנחנו יושבים ור"ג עומד, והשיב לו ממ"ש גבי אאע"ה והוא עומד עליהם כו'. משמע מזה, שהעמידה מה שעומד ומשמש, הוא ענין בפ"ע, לבד מה שמאכיל ומשקה. וא"כ, בהחסד שעשה אברהם עם המלאכים הי' ב' ענינים, דלבד מה שהאכילם, הי' עוד מה שעמד עליהם, שזהו דבר בפ"ע, וצ"ל מהו ב' ענינים אלו. גם צ"ל, דמ"ש תחת העץ הוא לכאו' מיותר, שהרי כבר נא'³ והשענו תחת העץ, והול"ל כאן והוא עומד עליהם ויאכלו, ולמה נא' עוד הפעם תחת העץ. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁴, דשם ספירה הוא ל' מספר, ונת'⁵ שהוא בבחי' הכלים, דמספר הוא הגבלה, דשייך בבחי' הכלים, ולהיות דמספר אינו התחדשות, כ"א גילוי ההעלם, הוא בכלים דאצי', שהן בבחי' גילוי ההעלם כו'. ונת'⁵ דעיקר ענין המספר, שהוא הגבלת דבר, הוא בבחי' מל', ולמעלה מהמל' אינו שייך מספר, שהוא הגבלה, כ"א מספר האורות, שהוא בחי' מספר אשר לא יספר כו'. ונת'⁷ שזה ענין את שדרכו למנות וכל שדרכו למנות⁸, שזהו מספר האורות ומספר הכלים כו', ושע"י תורה ותשובה ממשיכים בחי' לא מספר במספר, דהיינו שגם המספר דעוה"ז הי' בבחי' אשר לא יספר כו'.

צא) והפ"י הבי' בספירות⁹ הוא¹⁰ ל' סיפור והגדה, וכמ"ש הפרד"ס שם¹¹ בשם הרש"ט¹², וזה לשונו, בבהיר¹³ מצאתי, אמאי אקרי ספירות, משום השמים מספרים כבוד אל¹⁴, והכוונה כמו שהדבור והמכתב יבאר בהגבלתו להיות מורגש הדברים הנעלמים בתוך מחשבת החכם, כן השמים מורים על השי"ת, שכן הספירות הם מגלות המחשבות הנעלמות כו', וכ' הפרד"ס¹⁵ ע"ז, שהספירות מספרות ומגבילות את הבלתי מוגבל כו'.

(ע' ריט ואילך). פירוש ג' – לשון אבן ספיר – לקמן פק"ד (ע' ור ואילך). פירוש ד' – לשון ספר – לקמן פקכ"ג (ע' ורלט). – ד' הפירושים מיוסדים, כנראה, על מקומות שצויינו בהערה הבאה.

(10) ראה ד"ה בזהר פ' חיי שרה שבהערה 1. אוה"ת תשא ע' א'תתכג. סה"מ תרל"ח ע' סה ואילך.
 (11) שער ח (שער מהות והנהגה) פ"ב. הנ"ל פפ"ג (ע' ריט).
 (12) = הר' שם טוב (בספר האמונות (פירארא, שי"ז) שער ד פ"ד (כת, סע"ב ואילך)).
 (13) ספר הבהיר סקכ"ה.
 (14) תהלים יט, ב.
 (15) שם. הובא באוה"ת וירא ח"ד תשלח, ב.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה בזהר פ' חיי שרה באוה"ת חיי שרה קו, ב ואילך; ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' ו ואילך. ביאור לד"ה וקבל היהודים בתו"א מגילת אסתר צו, א ואילך. ד"ה וידבר גו' בוקר ויודע באוה"ת קרח ע' תשח ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

(2) וירא יח, ת.
 (3) שם, ד.
 (4) פפ"ג (ע' ריט ואילך).
 (5) פפ"ד (ע' רכא ואילך).
 (6) ע"פ הושע ב, א.
 (7) פפ"ז ואילך (ע' רכט ואילך).
 (8) ביצה ג, ב.
 (9) פירוש הא' – ספירה לשון מספר – לעיל פפ"ג ואילך

והענין הוא¹⁶, דכמו שהדבור הוא גילוי המח', שהמח' היא בעולם, דכשאדם חושב אינו¹⁷ יודעים מה הוא חושב, והדבור מגלה העולם המח' כו', וכידוע¹⁸ בענין ולכבודי בראתיו יצרתיו¹⁹, דבריאה הוא בחי' חשך והעולם²⁰, ויצי' הוא בחי' גילוי העולם דבריאה כו', שהמח' שהיא בחי' בריאה, היא בבחי' העולם עדיין, ונקי²¹ בורא חשך, וסיבת העולם דמח' הוא, מפני שהאותיות דשם אינם בבחי' מציאות עדיין, עם היות שיש שם אותיות, אינן בבחי' מציאות עדיין, להיות בבחי' גילוי אל הזולת, ובדבור האותיות הן בבחי' מציאות עד שמורגשים אל הזולת כו', והרי העולם המחשבה מתגלה ממש ע"י הדבור כו', כן הע"ס דאצי', שהן בחי' הכלים, הם מגלים העולם האורות עליונים, שבלתי הכלים הרי האורות מצ"ע לא יהיו בבחי' המשכה ולא בבחי' התגלות כו', וע"י הכלים נמשכים ומתגלים למטה כו'.

והענין, דהנה ידוע דטבע האורות הוא להיות בבחי' הסתלקות למעלה כו'²². וכמו עד"מ בכחות הנפש, אנו רואים, שכל כח ואור שהוא עליון במדרי', ה"ה בבחינת התעלמות ועלי', וכל כח שלמטה במדרי', ה"ה בבחי' התגלות והמשכה. וכמו בשכל ומדות²³, הרי המדות הן בבחי' יציאה והתגלות, שא"א להיות מדות בהתעלמות, שהרי הם התעוררות והתפעלות באיזה דבר, וא"כ ה"ה בבחי' יציאה והתגלות כו'. ולכן נמשלים המדות באברים חיצונים, כמו חסד דרועא ימינא כו'²⁴, שהן איברים הבולטים ויוצאים מהגוף²⁵, שכן ענין המדות, שהן בבחי' בליטה והתגלות כו'²⁶. וענין המדות הוא, שנמשך לדבר שלמטה ממנו, דבד"כ המדות הן בחי' שפלות בנפש, דהיינו שמשפילים אותו ממהות העצמי כו'. ופעולת המדות א"א בלי זולת, והיינו שפעולתם הוא בהתגלות ובהמשכה לאיזה דבר כו'. משא"כ המוחין אינם בבחי' התגלות, היינו שאינם בבחי' יציאה והתגלות, כ"א בבחי' העולם בעצמו כו', ואדרבה, המוחין פועלים התעלמות גם בשארי הכחות, וכמו כל²⁷ רוחו יוציא כסיל, והחכם בכחו לעצור בעצמו ולהסתיר עניניו כו'. וענין המוחין הוא שמקשר א"ע לדבר שלמעלה ממנו, שז"ע המוחין, להבין מה שלמעלה ולקשר ולדבק עצמו לזה כו'. ופעולת המוחין אינו זולתו, כ"א לעצמו, כנודע²⁸, ומוחין דגדלות טבעם בבחי' הבדלה דוקא, כידוע ומבו' במ"א²⁸. הרי כל כח שהוא אור עליון יותר, טבעו הוא בבחי' התעלמות ועלי' כו'. וכמו"כ טבע האור למעלה הוא בבחי' עלי' והסתלקות כו' (ויצדק המשל דמוחין ומדות על האורות וכלים, לפי מה שפי' בע"ח²⁹, דחיהו³⁰ הוא בחי' המוחין, וגרמוהי³⁰ בחי' הכלים³¹, ומבו' במ"א³², דגם מה שפי' רבינו

קעו

16) בהבא לקמן – ראה ד"ה בזהר פ' חיי שרה שבהערה לקמן ח"ב ע' ותקנך.

17) ראה גם ד"ה וישא אהרן עזר"ת ותרצ"ד (סה"מ עזר"ת).

18) ע' קע. סה"מ קונטרסים ח"ב ש, א ואילך.

19) משלי כט, יא (ושם: כל רוחו יוציא כסיל וחכם באחור ישבחנה).

20) ראה המשך תרס"ו ע' קנא. וש"נ.

21) ראה סה"מ תרל"ג ח"א ע' שמת. תרנ"ג ע' רכת. תרצ"ב ע' קכט.

22) ראה תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

23) הכלים: אוצ"ל: המדות.

24) ראה לקו"ת מטות פז, סע"ד. אוה"ת וארא ע' קנ. סה"מ

25) תרס"א ע' רטז. לעיל פ"ה (ע' יא). סה"מ תרצ"א ע' עדר.

26) ראה גם סה"מ תרס"ו ע' תה. המשך תרס"ו ע' שגמ.

1.

17

18

ב.

19

20

21

22

23

24

25

ז"ל³³ דחיוהי הן האורות וגרמוהי כלים, ה"ז מתאים עם מ"ש בע"ח, כי המוחין עיקרן בחי' אור, ומדות עיקרם בחי' כלים כו'. וז"ש³⁴ כי ה' אלקיך אש אוכלה, כמו טבע האש לעלות למעלה להכלל באש היסודי³⁵, שזהו מצד הדקות שבו, לכן יש בו טבע העלי' כו', דכל היסודות הם חומריים, ומשו"ז יש בהם טבע הירידה למטה כו', משא"כ האש הוא מציאות דק ורוחני³⁶, והוא בבחי' קירוב הערך אל מקורו, וכאלו נא' שנגרש בו מקורו כו', ע"כ יש בו טבע העלי', לעלות וליכלל בשרשו ומקורו. רק כשיש דבר הנאחז, כמו שמן ופתילה, ה"ה נאחז בהם למטה כו', דהיינו כשיש דבר המקבל את האש, ומתפעל ממנו, להיות נשרף ונכלה בהאש, ה"ה יורד ונמשך למטה כו', וגם אז אינו נח בהפתילה, כ"א מתנענע תמיד למעלה, שאור האש חפץ בטבע ליפרד מהפתילה, ולידבק בשרשו למעלה, ביסוד האש הכללי כו', וכמ"ש בסש"ב פי"ט³⁷.

וכמו"כ הוא הדוגמא בבחי' האור למעלה, להיות שהוא בחי' הארה לבד, שהרי אין העצמי נמשך ומתפשט, כ"א הארתו לבד כו', ולהיות שהוא בבחי' דביקות במקורו (שזהו כל ענין האור, שהוא דבוק במקורו, כנודע) ונגרש בו מקורו, לכן הוא בבחי' עלי' והסתלקות במקורו, ולא להיות בבחי' ירידה והמשכה למטה, שבזה הוא מתרחק ממקורו, כ"א כל תשוקתו הוא להיות כלול במקורו כו' (וכמשי"ל באורך). ורק ע"י הכלים, שהן דבר שנאחז בהם האור, ע"ז דוקא בא האור בבחי' ירידה והמשכה להיות למטה כו'.

קיצור. פי' הב' בספי' מהרש"ט, ל' סיפור, שהן מגלות המחשבות הנעלמות, וכ' הפרדס שהן מספרות ומגבילות הבלתי מוגבל, וכמו הדבור שמגלה המח', כן הכלים מגלים האור, כי לולא הכלי, הרי טבע האור לעלות, דכל כח ואור עליון הוא בבחי' עלי', וכמו שכל ומדות, המדות הן התגלות והמשכה לדבר שלמטה ממנו, והשכל הוא בבחי' עלי' ודביקות בדבר שלמעלה ממנו, וכמו טבע האש לעלות מפני הקירוב למקורו, כמו"כ האור, להיותו הארה הדבוקה במקורה, ה"ה בבחי' עלי' והסתלקות, וע"י הכלים הוא בבחי' ירידה והמשכה.

צב) וראי' לזה, שהרי בעולם התהו, שהי' מיעוט הכלים³⁸, והיינו שלא היו כלים ראויים שיאחזו ויתיישב בהם האור כו', הרי הי' השבירה, מצד זה שהאור נסתלק למעלה, והכלים נשברו ונפלו למטה כו'. והגם דהאור דתהו הי' בבחי' ריבוי שלא הי' באפשרי להתיישב בכלי כו', כנודע³⁸, הנה זהו ג"כ מצד הכלי, דלהיות דהמשכת האור הוא ע"י הכלי, שאין האור יורד ונמשך מצ"ע, כ"א ע"י הכלי דוקא, ממילא נמשך האור כפי אופן הכלי, והכלים דתהו, להיותם בבחי' כלים עכ"פ, המשיכו ג"כ את האור, רק להיותם כלים קטנים, שאינם ראויים לקבל אור שיהי' בבחי' התיישבות, המשיכו את האור באופן כזה שא"א להתיישב כו'. ולהיות הכוונה היא להיות המשכת האור, וכמ"ש³⁹ לא

המשך מים רבים תרלו"ו פק"ה ואילך.

(37) שם.

(38) ראה עץ חיים שער הכללים פ"ט שער ט (שער שבירת

הכלים) פ"ו.

(39) ישע"י מה, יח (ושם: לא תהו בראה לשבת יצרה).

(33) תניא אגה"ק ס"כ (קכט, סע"א ואילך).

(34) ואתחנן ד, כד. וראה לקו"ת אחרי שם.

(35) ראה תניא פי"ט (כד, ריש ע"ב).

(36) ראה במדב"ר פי"ד, יב. זח"ב כד, א. רמב"ם הל'

יסוה"ת פ"ד ה"ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רמג ואילך.

לתהו בראה אלא לשבת יצרה כו', לזאת נתחדש בתיקון להיות ריבוי הכלים, היינו שיהיו הכלים באופן כזה שיהיו ראויים שיאחו ויתיישב בהם האור כו'⁴⁰ (וכידוע דריבוי הכלים דתיקון הוא מצד הביטול דוקא, שז"ע מה שכל מדה נחלקת לכמה פרטים, וכמו שהחסד יהי' בו גם בחי' הגבו', וכן הגבו' יהי' בה בחי' החסד, שיש בזה ריבוי התחלקות פרטים, ועי"ז יהי' התאחדות דחו"ג כו', שכ"ז הוא מצד הביטול, שלא להיות בבחי' מדה וקו א', כ"א יהי' כלול גם מהמדה ההפכית כו'⁴¹. והביטול הזה במדות הוא מהמוחין, שהם בבחי' ביטול, שזהו כל ענין המוחין להיות בבחי' הביטול דוקא, דענין הישות הוא היפך המוחין האמיתיים, וכמא'⁴² כל גיא שוטה, ואמיתית המוחין הוא להיות בבחי' ביטול דוקא, וזהו לפי שענין המוחין הוא שמבין ומשיג מה שלמעלה ממנו, ה"ז פועל בחי' ביטול בנפש כו' (והמוחין דסט"א הן בבחי' ישות, וכמ"ש⁴³ ראיתי איש חכם בעיניו כו', וכידוע בענין כהן און כו'⁴⁴, אבל בקדושה ענין המוחין הן בחי' ביטול דוקא כו'. וי"ל, לפי שהמוחין דקדושה הן כלים להענין המובן המושג, שנרגש הענין המושג, וע"כ הם בבחי' ביטול, דהרי הביטול הוא מהענין המושג במוחו (שזהו למעלה ממנו, ופועל הביטול), לא ההשגה עצמה, והמוחין דסט"א אינם כלים ראויים לקבל אור, וע"כ אין הדבר המושג נרגש בהם, לכן הן בבחי' יש כו'. וזהו שהגם שמבינים ענינים באלקות, כמו בריאה יש מאין וכה"ג, ומ"מ אינם מתבטלים בזה, מפני שאצלם הוא רק ההשגה לבד, ועצם הענין אין להם שום שייכות כלל כו'. אבל מוחין דקדושה ה"ה כלים הראויים להאור, דבהשגת ענין אלקי נרגש הענין המושג, שזה פועל הביטול כו'). וזהו הסיבה מה שכל ענין שכלי בא בריבוי פרטים, שבזה יש פרטים שונים והפכים זה מזה כו', שזהו ג"כ מצד הביטול, וכמו מי שהוא בישות ביותר, הוא מחזיק בדעתו, ואינו נותן מקום לסברת חבירו לחשוב בה אולי ימצאה לנכון, ומי שהוא בטל, ה"ה חושב בסברת חבירו, גם שהיא היפך סברתו, ומקבלה אם מוצאה לנכון כו'. וכמו"כ כללות הענין מה שכל אור שכל מתחלק לכמה פרטים, וגם פרטים הפכים, שזה⁴⁵ ענין ההשגה, להיות בהתחלקות פרטים דוקא, דבידיעה שטחיות אינו רואה פרטים כלל בהענין, וכשמשגיג את הענין ה"ה בא על הפרטים שבזה, והשגה טובה היא כשבא הענין בפרטים הפכים, ואיך ששניהם אמת כו', ונודע ג"כ דכל שבא לעומק השכל יותר, ה"ה בא בריבוי פרטים ביותר כו', דכ"ז הוא מצד הביטול דוקא כו'. ומהביטול דמוחין נמשך הביטול במדות, להיות בהם ריבוי הפרטים כנ"ל. ונמצא, דריבוי הכלים הוא מצד הביטול, שע"ז הם כלים ראויים אל האור כו'). וברכות הכלים⁴⁶, יתרכה האור וההמשכה ביותר כו', וכמ"ש⁴⁷ אין עוד כלי ויעמוד השמן, ואלו היו עוד כלים, הי' עוד ריבוי המשכת האורות כו'.

40 ראה סה"מ תרנ"ט ע' מב.

41 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' א ואילך. תורת חיים בראשית ט, א ואילך. סה"מ עת"ר ע' רטז.

42 ראה קה"ר רפ"ב ובמתנות כהונה שם. וראה סהמ"צ

להצ"צ קח, סע"א. אוה"ת יתרו ס"ע תשכא ואילך. סה"מ

תרמ"ז ס"ע עח ואילך. תרנ"ד ס"ע קב ואילך. המשך תרס"ו ע'

תפג. סה"מ עת"ר שם. לקמן ח"ב פתט"ז (ע' ותתסא). ד"ה כי

תבואו העת"ר (לקמן ע' ותתקעז). סה"מ עטר"ת ע' רצ. קונטרס

ומעין מאמר טז פ"א. סה"מ תש"ט ע' 54.

43 משלי כו, יב.

44 ראה זח"ב סח, א. אוה"ת יתרו שם.

45 שו"ת: אוצ"ל: שזהו.

46 בהבא לקמן עד סוף הפרק – ראה תו"א מגילת אסתר

שבהערה 1.

47 מלכים"ב ד, ו.

קעה

וזהו ג"כ ענין הגדלת הז"א שנעשה ע"י המצות, דרמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא⁴⁸, דבחי אברין דמלכא היינו בחי הכלים דז"א, וע"י מצות מעשיות שהוא עשיית ריבוי הכלים, דהיינו טפ"ט⁴⁹, ובכל א' יש ראש תוך וסוף, וה"ח⁵⁰ המגדילים כו'⁵¹, שע"י ריבוי הכלים נמשך ריבוי האור כו'. שזהו מארז"ל⁵² ועשיתם אותם⁵³, מעלה אני עליכם כאלו עשוני, דלכאורה מהו כאלו עשוני, והלא רמ"ח פקודין הן רמ"ח אברין כו'. אך הענין הוא, לפי שע"י המצות נעשה ריבוי הכלים, ומעלה אני עליכם כאלו עשוני, שהכלים ממשיכים את האור, וכמו האברים שממשיכים את החיות, שצריכים רק לתקן את האבר, וממילא נמשך החיות כו'. ופי' עשוני, היינו, מפני שבלעדי הכלים לא הי' האור נמשך, ואדרבה, הי' בבחי' הסתלקות למעלה, וע"י הכלים נמשך האור היפך טבעו, וזהו שע"י המצות דוקא עשוני בבחי' המשכת האור כו' (והמא' כאלו עשוני הוא מא' הז"א כו'⁵⁴). וי"ל ג"כ עשוני ל' הכרח⁵⁵, והיינו כבי' הכריחוני להיות בבחי' ירידה בבחי' ציור אדם, היפך טבע האור כו', וה"ז ע"ד ישראל מפרנסין כו'⁵⁶, להיות בבחי' ציור אדם כו', וכמ"ש במ"א⁵⁷. ומ"מ אין זה הכרח ממש ח"ו, וכמשי"ת בסמוך⁵⁸).

וכן בעבודה, להיות התגלות אור האהבה בנפש, הוא ע"י הכלים דתורה ומצות דוקא, דואהבת⁵⁹ בגימ' ב"פ אור⁶⁰, וכל אור צריך לכלי שיתפעל מהאור, והיינו שיהי' בבחי' ביטול ובבחי' קירוב ודביקות באלקות, וזה דוקא ע"י תורה ומצות כו'. ולכן, כשלא יש כלים דתורה ומצות, א"א להיות נמשך בו אור האהבה כו'. דהנה, האהבה העליונה, ודאי המשכתה הוא ע"י המצות דוקא, וכמ"ש⁶¹ ויצוינו את כל החוקים האלה ליראה כו', וידוע⁶² דקאי על בחי' יר"ע, וכן האהבה העליונה כו'. וגם האהו"י שע"פ טו"ד, הוא דוקא כשיש כלים דתורה ומצות, וכמארז"ל⁶³ ולא ע"ה חסיד, דחסיד הוא בחי' חסד ואהבה, ולא ע"ה כו', דתורה ומצות הן כלים שע"י יומשך בחי' אור האהבה כו', דגבי מצות כתי'⁶⁴ אשר אנכי מצוך היום על לבבך, שע"י המצוה יתעורר רצון הנפש אליו ית' כו'. וז"ע כי נר מצוה⁶⁵, שע"י נמשך בחי' נר והארה בנפש, היא הארת הרצון והאהבה שבלב כו'.

קיצור. והראי' מתהו, שהכלים לא היו ראויים להתיישבות האור, ומשו"ז ג"כ הי' בתהו אורות הבלתי מתיישבים, מפני שהכלי ממשכת האור, וכפי אופן מהותה, משו"ז

(48) ראה תקו"ז תיקון ל (עד, א). תניא רפכ"ג.

(49) ט' פעמים ט'.

(50) וה' חסדים.

(51) ראה עץ חיים שער כד (שער פרקי הצלם) פ"ו.

(52) ראה זח"ג קיג, א. ויקיר' פל"ה, ז.

(53) בחוקותי כו, ג.

(54) ראה סה"מ תרכ"ח ע' פח: וכמארז"ל ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני, פי' שבחי' ז"א אומר שמעלה אני עליכם כאלו עשאוני, כי ע"י רמ"ח מ"ע נמשך הגדלת רמ"ח אברין דז"א.

(55) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' תכו. מאמרי אדמו"ר האמצעי בחוקותי ע' תשסא ואילך.

(56) ראה זח"ג ז, ב. ילקוט שמעוני פקודי רמז תיח.

(57) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאוניא ע' קיב.

(58) בפרק הבא (ע' רמו).

(59) ואתחנן ו, ה.

(60) שער הכוונות כוונת ק"ש דרוש ח'. פרי עץ חיים שער

הק"ש פכ"ג. פכ"ה. תניא ספמ"ג.

(61) ואתחנן ו, כד (בדילוג).

(62) ראה תניא ספכ"ג.

(63) אבות פ"ב מ"ה.

(64) ואתחנן ו, ו.

(65) משלי ו, כג.

הי' הסתלקות האורות. ובתיקון נעשו כלים הראויים לקבל האור, והו"ע ריבוי הכלים, שזהו מצד הביטול. וכמו התחלקות המדות, שהוא ע"י שהמוחין עושים ביטול בהמדות. וכן המוחין, דהשגה אמיתית הוא בריבוי פרטים דוקא, וגם באופנים שונים והפכים, הוא מפני שהמוחין, להיותם השגה במה שלמעלה, ה"ה בבחי' ביטול (ומוחין דסט"א הן יש, מפני שאינו נרגש הענין המושג, ובקדושה העיקר הוא להיות נרגש הענין המושג). וכמו"כ הוא בכלים, ובהם נאחז האור, וברבות הכלים יתרבה האור. והו"ע כאלו עשוני, שעושיין הכלים ונמשך האור. וכן בעבודה, לא ע"ה חסיד, דאהו"ר שע"פ טו"ד ושלמעלה מטו"ד הוא ע"י הכלים דתומ"צ.

צג) וטעם הדבר מה שהכלים ממשיכים את האור היפך טבעו, הוא, לפי ששרש הכלים הוא למעלה מהאור⁶⁶, ושרשם מהאור מקיף, לכך, כמו שהאור חושק לעלות אל המקיף, כך חושק לירד ולהתאחז בהכלי כו'. ולגבי האור ה"ז⁶⁷ מאיר בגילוי. דהנה, בהכלים גופא, כח שרשם ומקורם הוא בהם בהעלם, מפני שהכלים בעצם הם בחי' העלם, אבל האור הוא בחי' גילוי, ע"כ בחי' שרש ומקור הכלי מאיר בהאור בגילוי⁶⁸. ומשו"ז יש חשק בהאור לירד ולהאיר את הכלי, כי כל השפעה צ"ל בתשוקה דוקא, לא בהכרח, ומשום מה שנתוסף בהאור ע"י הכלי, ההמשכה היא ברצון וחשק כו'. וזהו שהכלי ממשיך את האור בכח שרשה ומקורה, והוא בבחי' רצון בהאור כו'. וזהו הטעם מה שהוסד בסדר השתל' להיות נעוץ תחלתו בסופן⁶⁹ דוקא, בכדי שיהי' משפיע ומקבל, דהרי המשפיע לא הי' רוצה להשפיע, מפני שזהו ירידה לגבי, רק משום שע"י ההשפעה נתוסף אור במשפיע, ע"י"ז יש רצון בהמשפיע להשפיע אל המקבל כו', וכמ"ש בסדור בהדרוש שאחר עלינו⁷⁰. וכן הוא באורות וכלים, דנעוץ תחלתו בסופן דוקא, והיינו שבהכלים שהן למטה במדרי' מהאורות, יש בהם דוקא כח התחלה, דהיינו דהכח דאוא"ס שלמעלה מן האורות הוא בהכלים דוקא, בכדי שיהי' ירידת והמשכת האור להאיר את הכלי, וההמשכה היא ברצון וחשק, מפני שע"י"ז נתוסף בו אור כו', וכמ"ש במ"א⁷¹. ונמצא, דלולא הכלים הי' האור בבחי' הסתלקות למעלה, והכלים ממשיכים את האור להיות למטה כו'.

קעט

וכמו"כ ע"י הכלים הוא התגלות האור, והיינו שנעשה בבחי' אור המאיר, דלולא הכלים לא הי' בבחי' אור המאיר כלל כו'. וכמו עד"מ באור האש, מה שהוא מאיר, זהו ע"י דבר הנאחז דוקא, שהרי כשהאש מסתלק מהפתילה, אינו מאיר כלל כו', דהדבר הנאחז ממשיך את הארת האש מהאש היסודי, וע"י נעשה בבחי' אור להאיר כו'. והענין הוא⁷², דהנה⁷³, האש היסודי, ידוע שהוא עצם חשוך⁷⁴, ר"ל שאינו אור, שאם הי' כאש

(72) הבא לקמן – הוא קרוב ללשון אוה"ת קרח שבהערה 1, שמיוסד, כנראה, על מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' לו. ובשינויים – אוה"ת (יהל אור) לתהלים ע' שצו. ע' שצח. וראה גם ד"ה ויהי בנסוע הארון תרס"ט ותרצ"ט (סה"מ תרס"ט ע' קפה ואילך. תרצ"ט ס"ע 215 ואילך), שכנראה מיוסדים על אוה"ת קרח שם.

(73) בהבא לקמן – ראה תו"א שבהערה 1.

(74) מורה נבוכים ח"ב פ"ל. רמב"ן עה"ת בראשית א, ב.

(66) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ח"א תקס"ב ע' ר ואילך. סה"מ תרמ"ט ע' רמא ואילך. תרנ"ט ע' ח ואילך. לעיל פי"א (ע' כד). פל"ו (ע' פא).

(67) = הרי זה (– היינו: שרש הכלים).

(68) ראה גם ד"ה ודוד עבדי תשל"ב (סה"מ מלוקט ח"ו

ס"ע פא ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ב ס"ע ריא).

(69) ספר יצירה פ"א מ"ז.

(70) סידור עם דא"ח צו, ג ואילך.

(71) ראה מקומות שצויינו בהערה 66.

שלנו המאיר, לא הי' חשך כלל בלילה כו', אלא שאין יסוד האש כאש שלנו, כי הוא רוחני מאד, ולא ממהות אש שלנו, ולמע' מבחי' אור עדיין, ולכך גם הארת האש הנמשך ממנו, ג"כ אינו מאיר, אא"כ יש לו כלי כו', לפי שהמשתכו ממקורו הוא בבחי' קירוב, ע"כ הוא כמו מקורו העצמי, שאינו בבחי' אור עדיין, כ"א ע"י הכלי שנאחז בו, והוא הפתילה, להיותה מציאות אחר מהאש, ה"ז מסתיר קצת על האור, ועי"ז נעשה בבחי' אור המאיר כו'. וכמו"כ יובן למע', דבחי' עצמות המאציל הרי אינו בגדר אור כלל, וכמ"ש⁷⁵ ישות חשך סתרו, שהוא בבחי' חשך והעלם, שאינו בגדר אור כלל כו', וכמו"כ בחי' הגילוי מן העצמות, להיות שהגילוי הוא בבחי' קירוב ודביקות במקורו, ה"ה ג"כ אינו בבחי' אור להאיר עדיין כו', דלבד בחי' הדביקות וההסתלקות שלו לגבי מקורו, דמשו"ז אינו בבחי' גילוי עדיין, וע"ד איידי דטריד למיבלע כו'⁷⁶, וכנ"ל שבהאור הוא טבע העלי' כו', הנה מצד עצם מהותו, להיותו בבחי' גילוי הדבוק במקורו, אינו בבחי' אור עדיין כו', כ"א ע"י הכלים דוקא יהי' בבחי' אור המאיר, לפי שהכלים הן בבחי' לבוש, שמעלים קצת על האור, ועי"ז הוא בבחי' אור להאיר כו'.

וכמו עד"מ אותיות המח' והדיבור, שע"י הוא גילוי אור השכל, שהרי א"א להיות שום גילוי אור שכל לעצמו בלי אותיות המח', והגילוי אל הזולת ע"י אותיות הדבור, והיינו ע"י שהאותיות מלבישים את האור, שמתעלם בהאותיות, שהרי האותיות בעצם הם בחי' העלם, שהרי מי שאינו בר שכל בעצם, אינו מבין מהאותיות מאומה, הרי שהן העלם בעצם, ובהתלבשות השכל בהם ה"ה מתעלם בהאותיות, ועי"ז הוא הגילוי כו'.

(ומ"מ, ההעלם אינו כמו ע"י המסך⁷⁷, וכמו אותיות בלתי מסודרים, שמעלימים לגמרי כו'⁷⁷, משא"כ אותיות מסודרים, הרי האור מתלבש בהם, היינו שמתגלה בהם, ובהתלבשות זאת ה"ה מלבישים ומכסים, שמעלימים על האור, ועי"ז הוא הגילוי כו', דבכ"מ שאינו בבחי' התלבשות, אין זה גילוי לגבי האותיות, אבל אין האותיות מעלימים כו', וההתלבשות הוא התגלות האור בהאותיות, אך בהתלבשות ה"ה מעלימים כו'. וכמו"כ הוא בהנמשל, ענין התלבשות אור בכלי הוא, שהאור מתגלה בכלי, ולהיות שהוא בבחי' התלבשות, ה"ה מעלים על האור שיהי' בבחי' אור וגילוי כו', וה"ז כענין שע"י הכלי נעשה האור כמהות הכלי, להיות בבחי' מציאות אור, שזהו ע"י ההתלבשות שהאור מתלבש ונתפס בהכלי כו', וכמשנת"ל⁷⁸. ובד"פ⁷⁹ י"ל, דהתגלות האור בהכלים הוא בבחי' פנימיות הכלים, דפנימית הכלי אינה מסתיר על האור, להיות שאין זה מהות אחר עדיין כו', ומה שמעלים ומגלה, זהו בחי' חיצוניות הכלים כו', ולהיות דגם פנימיות הכלים הוא בבחי' התלבשות, ע"כ ביכולת חיצוניות הכלים להעלים שיהי' בבחי' גילוי כו' (ובענין ים וארץ מבו⁸⁰ שבחי' הפנימית מעלים ומכסה כו', ומבו' במ"א⁸⁰ שזהו ע"י הרוממות דמל', שהו"ע הבדלה כו', א"כ ההעלם הוא באופן אחר ממה שנת' כאן,

קפ

(79) = ובדרך פרט.

(80) ראה המשך מים רבים תרל"ו פקמ"א ואילך. ד"ה פקודי ה' תרנ"ה (סה"מ ליקוט ח"ב ע' נה).

(75) תהלים יח, יב. וראה לקו"ת שה"ש ד, ג ואילך.

(76) ראה חולין קח, ב.

(77) ראה שער היחוד פנ"א (קמד, ב ואילך). וש"נ.

(78) פי"ד (ע' ל ואילך).

שהעלם הוא בבחי' כיסוי והסתר כו'). ומ"מ צ"ל, דבד"כ, המשכת האור הוא באופן כזה שיתלבש בהכלי ויתגלה על ידה כו', והיינו מה שהמשכת האור הוא במדה ומשקל כו', וזהו ע"י הקדמת הצמצום, שהוא ג"כ כדוגמת הכלי כו', וכמשי"ת⁸¹.

והדוגמא מזה למעלה, דלולא הכלים לא הי' בבחי' אור וגילוי, וע"י הכלים דוקא הוא בבחי' אור להאיר כו'. והגם שהכוונה בהמשכת והתגלות האור מן העצמות הוא להאיר כו' (ונת"ל⁸² דהאו"פ אינו בבחי' גילוי העצם, כ"א להאיר כו'), ומפני מה האור מצ"ע אינו בבחי' אור המאיר כו'. הענין הוא, דעם היות שהכוונה היא להאיר, מ"מ, הרי הכוונה היא שיהי' בבחי' אור דוקא, שזהו ע"י שיהי' בבחי' דביקות בהעצם כו', לכן, גם בבחי' ההמשכה והתגלות לא הי' בבחי' אור להאיר, כ"א ע"י הכלים דוקא כו'.

קיצור. והטעם הוא, משום דשרש הכלים למעלה משרש האור, ובהאור, להיותו גילוי, נרגש שרש הכלים, וע"כ הוא נמשך ברצון וחשק להאיר הכלים. ומשו"ז הוסד להיות נתב"ס דוקא. וזהו שהכלים ממשיכים את האור. ועוד, שע"י הוא בבחי' אור המאיר, כי העצמות אינו בבחי' אור, וכמו"כ האור הנמשך מן העצמות, מצד מעלתו ומצד דביקותו בהעצם, אינו בבחי' אור, וע"י הכלים שמעלימים על האור, ה"ה בבחי' אור המאיר. וכמו אותיות מחו"ד שמלבישים השכל ומעלימים עליו, ועי"ז הוא ההתגלות (והתלבשות הוא התגלות בהמלביש, וכמו"כ האור מתגלה בהכלים ומתעלם ע"י. וי"ל שההתגלות בפנימיות הכלים, וההתעלמות בחיצוניות הכלים), וכמו"כ האור, ע"י שמתעלם בהכלים, ה"ה בבחי' אור המאיר.

צד) **וְזָהוּ דאי' במד"ר פ' ויקהל פ"נ**⁸³, מהיכן האורה נבראת, א"ל, נתעטף הקב"ה בשלמה והבהיק זיו הדרו כו', דלכאו⁸⁴, מה יפלא בריאת האור יותר מכל מה שנתהווה בשימ"ב. אך הענין הוא, דלהיות שהאור הוא בבחי' דביקות במקורו, דמשו"ז הוא כמו המקור, שאינו בבחי' מציאות אור עדיין כו', ועי"ז שאל, מהיכן האורה נבראת, להיות בבחי' אור וגילוי כו'. ואינו מתמי' על כל הנבראים שנתהוו בבחי' מציאות, להיות שהתהוותם הוא בבחי' ריחוק כו', רק על התהוות האור הוא מתמיה, איך הוא בבחי' אור המאיר, מאחר שהוא בבחי' קירוב ודביקות כו', והשיב שנתעטף הקב"ה בשלמה כו'⁸⁵, דבאמת, בכדי להיות בבחי' מציאות אור, זהו ע"י שלמה ולבוש שבזה נאחז האור כו'. ובשרש שרשו, בחי' השלמה כמו שהיא באוא"ס שלפה"צ, היא בחי' המח' דאנא אמלוך⁸⁶,

(81) בפרק הבא (ע' רמט).

(82) פמ"ח (ע' קיב).

(83) בתחילתו. וראה ב"ר פ"ג, ד. מדרש תהלים קד, א.

ילקוט שמעוני בראשית רמז ד.

(84) ראה מקומות שצויינו בהערה 72. ספר הערכים-חב"ד

ח"ב ערך אור – ביחס לשלמה (ע' תריז ואילך). וש"נ.

(85) בלקו"ש ח"ז ע' 154 הערה 13 ובשוה"ג שם: דלכאורה,

הרי התהוות האור שלמטה בבחי' האור שלמעלה הוא [ל'א

שהאור שלמעלה נמשך למטה, כ"א – כמו התהוות כל

הנבראים משרשם שלמעלה] בדרך יש מאין, וא"כ, מהו התמי

„מהיכן נבראת האורה” – כי, מכיין שבריאת האור הוא מבחי'

שלמעלה מהתחלקות, לכן גם כמו"ש למטה יש לו שייכות

להאור שלמעלה שממנו נתהווה*. ולכן, בכדי שיהי' „נבראת

האורה” – הוא ע"י הלבוש ד„שלמה”, דוקא.

(86) ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. ובכ"מ.

(* ועי"ד העדר ההתחלקות שבאור הגשמי גופא, שגם

כשמאיר בחדד קטן, הוא אותו האור ממש כמו שהוא בפלטרין

גדול ומרווח, ורק שאינו מתפשט שם כ"כ (ד"ה כי ענך ש"ת פ"ו

[סה"מ היש"ת ע' 16]). ובכ"מ.

שזהו עד"מ כמו המח' באדם, שבה נאחז אור הנפש ומתגלה עי"ז כו', כמו"כ כבי' למעלה, קפא המח' דאנא אמלוך הוא בחי' הלבוש שבזה נאחז האור להיות בעצמותו כבי' בבחי' אור השייך אל העולמות כו', וכמ"ש במ"א⁸⁷. ואח"כ כשהי' הצמצום ונשאר רשימו, ה"ז בחי' כלי המקבל אור הקו כו'⁸⁸ (עמ"ש בזהר"ק על מאה"ז בראשית דט"ו⁸⁹), שבזה נאחז האור להיות אור הקו בבחי' מציאות אור כו' (ולהיות בא במדה ומשקל כו'). (ועמ"ש בד"ה להבין ענין אוא"ס, א"ס ולא אין לו תחלה⁹⁰, דע"י הרשימו בא האור בבחי' כח גבול, והיינו להשיטה שהאורות הן פשוטים לגמרי מצ"ע⁹¹, להיותם מבחי' אוא"ס הבל"ג, ה"ה באים בבחי' מדה וגבול ע"י הרשימו, שהיא בחי' כח הגבול שבא"ס כו'. ולפי המבו' בדרוש זה⁹², ע"פ השטה שהאורות יש בהם ג"כ ע"ס, מ"מ, הרי האורות הן מבחי' אוא"ס הבל"ג, רק שזהו מה שהאוא"ס שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול, כמשנת"ל פכ"ז⁹³, ולכן הן בבחי' פשיטות לגבי הכלים, כמשנת"ל פי"ד⁹⁴, ובכדי שיהיו בערך להתלבש בבחי' כלים זהו ע"י נקודת הרשימו כו'). והעיקר הוא בבחי' כלים דאצי', שבהם נאחז הארת אור המאציל להיות בבחי' אור וגילוי כו'⁸⁸.

ולכן, במדרי' שהכלים הן בבחי' מיעוט, אין האור בבחי' גילוי ממש כו', וכמו החכ', שהיא בבחי' נקודה, שאינו בבחי' גילוי ממש עדיין, משום מיעוט הכלים כו', ובבינה, ששם ריבוי הכלים יותר, ה"ז בחי' גילוי כו' (ובאמת הרי האור הוא בבחי' ריבוי בחכ' דוקא, דגם בבחי' נקודת השכלה דחכ' האור בבחי' גילוי רב, ובבינה מתעלם האור כו', והיינו כנ"ל שהגילוי שע"י הכלים הוא ע"י שהכלים מלבישים ומעלימים על האור כו', ומ"מ, גם החכ' היא בחי' גילוי, לפי שמ"מ יש בחי' הכלים גם בחכ' כו', והגילוי הוא בבחי' ריבוי אור כו'). וכן החו"ב בכלל נק' נסתרות⁹⁵, מפני מיעוט הכלים, שהרי נק' חיוהי כו'⁹⁶, ועיקר הגילוי במדות, שנק' אלה כו'⁹⁷. ובכללות הרי הע"ס דאצי' הן בחי' ע"ס הגלויות, שזהו ע"י הכלים, שע"י דוקא הן בבחי' אור וגילוי כו'. וכמו"כ מה שהן בבחי' חו"ב וחו"ג כו', כ"ז הוא ע"י הכלים דוקא, דהאור מצ"ע אינו בגדר חו"ב עדיין כו', והגם שבאורות יש ג"כ ע"ס, וכמשנת"ל⁹², מ"מ, ה"ה בבחי' פשיטות עדיין, ודוקא ע"י הכלים ה"ה בבחי' מציאות חו"ב וחו"ג כו'. וכמ"ש הפרד"ס שע"ד פ"ד⁹⁸, וז"ל, ולפי האמת לא יקרא החכ' הכלי כו', כי התכונה (היינו בחי' העצמות המתלבש בהכלי) הוא אשר יקרא

87 ראה אוה"ת וסה"מ שבהערה 72.

88 ראה אוה"ת שלח ע' תקפג.

89 = עיין מ"ש ב[ספר] זהר הרקיע על מאמר הזהר בראשית דף טו [עמוד א].

90 בד"ה להבין ענין אוא"ס, א"ס ולא אין לו תחלה: כנראה הכוונה לד"ה להבין ענין אוא"ס כו' ולא אין לו תחלה במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כג ואילך. אוה"ת ענינים ע' קטב ואילך.

91 הר"מ מרקנטי בספר טעמי המצות שלו (בסופו, בחלק שלא נדפס, ונמצא בכתי"י). הובאו דבריו בפירוש החייט (מנחת יהודה) לספר מערכת האלקות פ"ג (כה, א – בדפוס מנטובה, ש"ח) ובפרדס סער ד (שער עצמות וכלים) פ"א. וראה אוה"ת ענינים ס"ע רנח ואילך. הגהות לד"ה פתח

אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' יד ואילך. סה"מ תרס"ח ע' רג ואילך. שיחת ש"פ בשלח תשט"ו (תורת מנחם התוועדיות תשט"ו ח"א ע' 254 ואילך). וראה ספר הערכים חב"ד ח"ד ערך אורות דספירות – "פשיטותם" ו"צירום" (ע' צג ואילך). וש"נ.

92 פי"ב ואילך (ע' כה ואילך).

93 ע' זו ואילך.

94 ע' ל ואילך.

95 ע"פ נצבים כט, כח. וראה לקו"ת פקודי ג, סע"ג ואילך.

96 ראה לעיל פצ"א (ס"ע רמב ואילך).

97 ראה לקו"ת שם ד, ג.

98 = שער ד פרק ד.

חכ' באמיתית, וזו (היינו הכלי) לבוש אלי, להראות העמים והשרים את יופי⁹⁹ נשמתה הפועלת בה כו' עכ"ל, והיינו שהכלי מראה ומגלה את האור כו', דעם היות שהאור הוא בחי' החכ', מ"מ, ה"ה בבחי' פשיטות, ואינו נראה ונגלה בבחי' מציאות חכ', כ"א ע"י הכלי כו'¹⁰⁰ (ומ"ש להראות כו') את יופי נשמתה, י"ל שזהו כענין המאמר²⁴ אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין, שנק' הע"ס תיקונין, שהם תיקון המאציל כבי, וכמ"ש הפרד"ס שם פ"ה, מטעם שבהם מגלה הקב"ה כחו וגבורתו כו'¹⁰², וגם שבזה נשלם תכלית הכוונה כו', וכמ"ש במ"א*).

וזהו שהספירות הן ל' ספור והגדה¹⁰, דכמו שהדיבור מגלה את הדבר הנעלם, כמו"כ הספי' מגלים את ההעלם, דהיינו מה שהכלים ממשיכים ומגלים את האור כו', דלולא הכלים לא הי' המשכת האור כלל, אלא הי' כלול בעצמות המאציל, וגם לא הי' בבחי' אור המאיר כו', והכלים ממשיכים את האור, ומגלים אותו להיות בבחי' אור להאיר, ובבחי' חכ' וחסד כו'. וז"ע מה שהכלים הן גווני האור, דהיינו שע"י הכלי הוא בחי' מציאות אור ובגדר מיוחד כו', דהאור בעצם אינו בבחי' גוון וציוור עדיין, שאינו עדיין בבחי' מציאות אור, ומכ"ש שאינו בגדר וגוון מיוחד כו', וכמו המים שהם בגוון פשוט כו'¹⁰⁵, וכמ"ש במ"א¹⁰⁶, והכלים שמגלים את האור ובגדר מיוחד, ה"ז גווני האור כו', והו"ע שם התואר, שמתארים ומגלים את האור כו', ועש"ז נק' ספירות, ל' סיפור והגדה, שמגלים את האור כו' (ועמשית"ל¹⁰⁷ בענין שהאורות והכלים הן בחי' אין ויש כו').

קפב

ולפ"ז יובן דענין הספור שייך בספי' גם בהמדרי' שאינו שייך שם ענין המספר. דהרי נת"ל פרק פ"ה¹⁰⁸, דענין המספר עיקרו בבחי' מל', ולמעלה מבחי' המל' הוא בחי' מספר אשר לא יספר כו'. אבל ענין הספור והגדה, שייך גם בהמדרי' שלמעלה מהמל', להיותם בחי' הגילוי שמגלים את האור, שזה שייך בכללות הע"ס, דגם חו"ב שנק' נסתרות, מ"מ, בכללות הן בחי' ע"ס הגלויות כנ"ל. ושייך בהם ענין הסיפור והגדה כו', וכמ"ש¹⁰⁹ אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה, שהן ד' מדרי' חו"ב וזו"ג, אז ראה, בחי' חכ', ויספרה, בינה או בחי' חב"ד בכלל כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁰, הרי שגם במדרי' דולתבונתו אין מספר¹¹¹ שייך ענין סיפור, שהוא בחי' התגלו' האור כו'. וז"ע¹¹² השמים מספרים כבוד

(* בהגהות לד"ה פתח אלי' שבתו"א¹⁰³. 104

<p>(105) ראה פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד. (106) ראה לעיל פפ"ה (ע' רכד). וש"נ. (107) פרע"ט (ע' ותקסח). (108) ע' רכד. (109) איוב כח, כז. (110) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ס"ע מד ואילך. אוה"ת יתרו ע' תקסא ואילך. סה"מ תרמ"א ע' לא. תרמ"ב ע' קיז ואילך. ע' שנ. (111) תהלים קמז, ה (ושם: לתבונתו). וראה לעיל פפ"ו (ס"ע רכו ואילך). פפ"ט (ע' רלו). (112) ד"ה בזהר פ' חיי שרה שבהערה 1.</p>	<p>99 ע"פ אסתר א, יא. (100) ראה אוה"ת ענינים ע' רסג. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' כד ואילך. סה"מ תרס"ח ע' רד ואילך. וראה ספר הערכים חב"ד שם ע' קז. וש"נ. (101) שער ד. (102) וז"ל הפרדס שם: אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין, פי' האציל עשרה נאצלים וקראם תיקונים מפני שבהם תיקון המאציל, מטעם שבהם מגלה הקב"ה כחו וגבורתו כאשר נבאר בס"ד. (103) הנ"ל בהערה 100. (104) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק). – ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.</p>
---	---

אל¹⁴, שמים הן בחי' ע"ס דו"א, גם שמים שם מים¹¹³, בחי' חכ' כו', מספרים כבוד אל, שהן מגלים את האור, וכמ"ש¹¹⁴ אל ה' ויאר לנו כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש² והוא עומד עליהם. דהנה נת"ל פרק פ"ד¹¹⁵ בענין זכר רב טובך יביעו¹¹⁶, שזהו בחי' מספר דמל', דהמלאכים אינם יכולים לקבל מבחי' האורות דאצי', רק בנש"י כתיב¹¹⁷ ורב טוב לבית ישראל, אבל המלאכים מקבלים רק הארת בחי' המל' לבד כו'. ואברהם עשה חסד עם המלאכים, שהמשיך להם מבחי' אורות דאצי'. וז"ע והשענו תחת העץ³, בחי' אילנא דחי' כו'¹¹⁸. והיינו, להיות שאצי' הוא בחי' גילוי עכ"פ, ע"כ ה' ביכולתו להמשיך גילוי זה גם במלאכים כו'. והוא ע"ד מהלכים בין העומדים כו'¹¹⁹. אך בהע"ס דאצי' גופא, הרי חו"ב הן בחי' נסתרות כו', ועיקר הגילוי בחי' ז"א, כנ"ל, ע"כ בהמשכת האור שהמשיך אל המלאכים ה' בזה ב' ענינים, דהאור מבחי' ז"א, המשיך להם בבחי' או"פ, וז"ע ויאכלו², דאכילה הוא בחי' או"פ, וידוע דמזון המלאכים הוא ההשגה שלהם¹²⁰, וז"ע האכילה, שהמשיך להם האור שיהי' בהם בבחי' השגה כו', ומבחי' חו"ב המשיך להם בחי' או"מ לבד, ועז"א והוא עומד עליהם, דהעמידה הו"ע בחי' מקיף כו'¹²¹. וזהו¹²² והוא עומד כו', כמו כי הוא עשנו¹²³, וכמו ועבד הלוי הוא¹²⁴, בחי' בינה, שנסתר ונעלם עדיין, דעש"ז נק' הוא כו', וכמ"ש בהגהות לד"ה לך לך בתו"א והוספות¹²⁵, דבחי' זו המשיך עליהם בבחי' מקיף לבד כו'. וזהו שאו' תחת העץ, הגם שכבר נא' והשענו תחת העץ, אך לפי שאומר והוא עומד עליהם, חוזר ואומר דמה שהמשיך להם בבחי' או"פ, הוא מבחי' העץ, בחי' אילנא דחיי כו'. וזהו והוא עומד עליהם, בחי' או"מ, שהמשיך להם מבחי' חו"ב כו', ותחת העץ, בחי' ז"א, ויאכלו בבחי' אור פנימי כו'.

קיצור. וזהו דאי' במד"ר מהיכן האורה נבראת, מתמי' על האור, להיותו בבחי' דביקות במקורו, איך הוא בבחי' אור המאיר. ואו' שנתעטף בשלמה ולבוש המעלים. ולפני הצמצום הוא בחי' המח' דאנא אמלוך, ואח"כ בחי' הרשימו היא כדוגמת כלל, והעיקר בחי' כלים דאצי'. ולכן, חכ', ששם מיעוט הכלים, ה"ז למעלה מהגילוי. גם הע"ס שבהאור, להיות בבחי' גדר מיוחד, הוא ע"י הכלים. וז"ע ספירות ל' ספור, שמגלים ומתארים את האור. וענין ספור שייך גם במדרי' שאינו שייך ענין המספר. ובזה יובן מ"ש והוא עומד עליהם, דמלאכים יכולים לקבל רק מבחי' מספר, שזהו בחי' הכלים דמל', ואברהם המשיך להם מבחי' האורות, ומבחי' ז"א המשיך בבחי' פנימיות, שז"ע האכילה, ומחו"ב בחי' מקיף, שז"ע והוא עומד עליהם.



קפג

(120) ראה תו"א ויקהל קיג, ג. לקו"ת ר"פ צו. ובכ"מ.
 (121) ראה גם ד"ה והוא עומד עליהם במאמרי אדמו"ר
 הזקן תקס"ב ח"ב ע' תיד; סה"מ תרכ"ח ע' כב.
 (122) בהבא לקמן – ראה ספר החקירה להצ"צ קלו, ב.
 (123) תהלים ק, ג (בדילוג).
 (124) קרח יח, כג.
 (125) ראה לקוטי תורה לג' פרשיות (ווילנא, תרמ"ד) לך
 לך עז, סע"ב ואילך.

(113) חגיגה יב, סע"א. פרש"י בראשית א, ח.
 (114) תהלים קיח, כו.
 (115) ס"ע וקס ואילך.
 (116) תהלים קמה, ז.
 (117) ישע"י סג, ז.
 (118) ראה זח"א קב, ב. סד"ה בסוכות תשבו שנה זו (לעיל
 ע' רטז).
 (119) זכרי' ג, ז.



ISBN: 978-0-8266-6086-2



9 780826 660862